

Mr. Vojec

katolički list

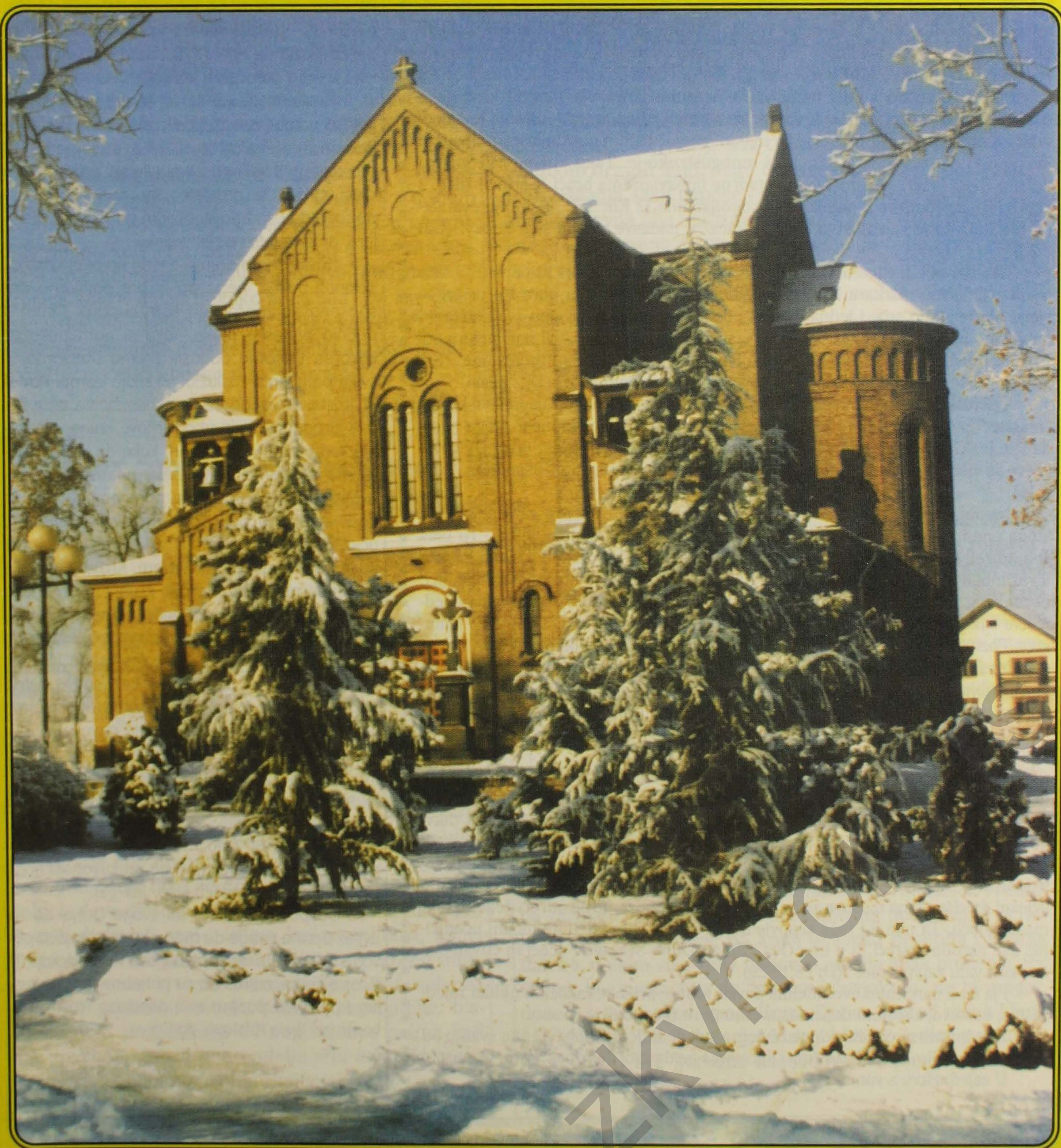
ZVONIK

GODINA: VIII

BROJ: 2 (76)

Subotica, veljača (februar) 2001.

Cijena 30,00 din

Crkva "Isusovo Uskrnuće" u Subotici

NEODOLJIVA PRIVLAČNOST ZAJEDNIŠTVA

U svojem apostolskom pismu "Na početku trećeg tisućljeća" papa Ivan Pavao II. zauzima se na poseban način za izgradnju zajedništva koje kršćani moraju živjeti na razini župa, skupina, redovničkih zajednica, u obiteljima kao i u društvu. U tom smislu je značajna i tvrdnja kardinala Josefa Ratzingera, prefekta vatikanske Kongregacije za nauk vjere, koji razmišljajući o Crkvi u budućnosti veli: "Crkva više neće biti zajednica velikog broja ljudi, nego će to biti Crkva manjina, koja iz stvarnog uvjerenja djeluje u malim živim krugovima, sastavljenim od pravih vjernika."

Što je to zajedništvo i kako bi ono trebalo izgledati u današnjim kršćanskim zajednicama? Riječ zajedništvo poznata je već u Starom zavjetu. Izraelci su izgrađivali prije svega prirodno zajedništvo u obitelji, klanu, plemenu i narodu. No, to zajedništvo je više od obične krvne povezanosti. Ono je plod saveza s Jahvom koji u vjeri u njega, u kultu i u životu prema zakonu stvara zajedništvo misli i djelovanja, koje je Izraelce držalo na okupu. U Novom zavjetu o zajedništvu najviše govori sv. Pavao a življeno zajedništvo vidimo u prvoj kršćanskoj zajednici. Zajedništvo kod Pavla znači jednodušnost pojedinaca međusobno i s Bogom što je stvara Duh i njihov život u Duhu Kristovu. Vjernik krštenjem postiže zajedništvo s Kristom. Kao logična posljedica tog zajedništva je zajedništvo s braćom (usp. 1 Iv 4,21). To zajedništvo s braćom utvrđuje se lomljenjem kruha u euharistiji (usp. Dj 2,42), i mnogostruko je. Tako imamo zajedništvo dobara (Dj 2,42ss), zajedništvo djelotvorne ljubavi prema braći (Caritas) (usp. 2 Kor 8 i 9), zajedništvo u patnjama i progonstvima (2 Kor 1,7), u širenju evanđelja (Fil 1,5); to je zajedništvo "bez granica" a nadasve zajedništvo ljubavi (Gal 3,28).

Ovakvo zajedništvo ostvarila je Pracrkva, prva kršćanska zajednica. O tom jasno svjedoči sv. Luka u Djelima apostolskim: "U mnoštvu onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko" (Dj 4,32). Svi oni "bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama... Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko" (Dj 2,42.44).

Takvo zajedništvo imalo je neodoljivu privlačnost. Takvo zajedništvo bilo je "magnet" poganima i zbog toga su prvi kršćani uživali "naklonost svega naroda", te je "Gospodin danomice zajednici pridruživao spasenike" (usp. Dj 2,47). "I sve se više povećavalo mnoštvo muževa i žena što vjerovahu Gospodinu..." (Dj 5,14).

Našim kršćanskim zajednicama očito nedostaje ovakvog zajedništva, pa stoga one i nisu tako zanosne i privlačne. No, valja ih takvima učiniti. To Isus želi, to želi Crkva, na to nas Papa poziva i potiče. To je jedna od glavnih zadaća u razdoblju koje je pred nama. Ipak, nije Crkva i nisu naše kršćanske zajednice bez takvog zajedništva. I proteklog mjeseca bili smo svjedoci ostvarivanja zajedništva čak i različitih kršćanskih zajednica tijekom Molitvene osmine za jedinstvo. Poznato je da se lijepo zajedništvo ostvaruje u manjim skupinama pri našim župnim zajednicama na raznim susretima i u raznim pothvatima (Obiteljski susreti, tribine, molitvene zajednice koje se okupljaju po obiteljima). Naši mladi takvo zajedništvo nastoje ostvariti na Tribini mladih kao i prilikom drugih svojih susretanja. Ostvaruju takvo zajedništvo i pripadnici različitih duhovnih pokreta...

O tome svjedoči i ovaj broj "Zvonika", a nastojat ćemo to potvrđivati u buduću, osobito kroz reportaže o životu naših župnih zajednica kao i kroz prikaz života i djelovanja duhovnih pokreta u našoj biskupiji. Želja nam je da takvi prikazi i takva svjedočenja budu poticaj da se što više vjernika uključi u izgradnju takvog privlačnog zajedništva, pa će se onda i našim zajednicama kao prvoj kršćanskoj zajednici, pridruživati neprestano novi članovi. Jer, koliko god smo svjesni da više nema masovnosti u Crkvi, ipak ne možemo se odreći želje za tom masovnošću. Ta nije li i Isus zapovjedio: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Dj 28,19-20).

I ja ću u narednim uvodnicima davati kratke prikaze različitih oblika zajedništva, kao svoj skromni doprinos svemu gore rečenom.

Zajedništva neće biti ako ne budemo svi ujedinjeni u ljubavi i ako svatko od nas prema svojim sposobnostima i darovima ne da svoj doprinos. Zato, na posao!

U zajedništvu s vama,

vaš urednik

KROZ PATNJE U RAJ

(O blagdanu Gospe Lurdske - Danu bolesnika)

Bože Stvoritelju svega, ovozemaljski je život prožet mnogim lijepim i manje lijepim trenucima. Kada nas bolest uhvati, tada nikako ne možemo reći da nam je to jedan od ljepših trenutaka u životu. Zašto bolest, patnja? Ako smo Tvoja ljubljena djeca, zašto se, Svemogući vječni Bože, ne pobrineš da Ti djeca budu uvijek zdrava?

Znam Gospodine, Ti se uvijek brineš za nas i želiš nam samo dobro. To činiš i onda kada nam se čini da si daleko od nas. U stvari, Ti si nam uvijek blizu, ali se mi od Tebe udaljimo. Ti si uvijek blizu nas i pružaš nam pomoć u pravi čas, ali brižno paziš da ne ugroziš našu slobodnu volju koju si nam darovao u trenutku stvaranja.

Hvala Ti, Isuse, što si tu. Hvala Ti što mi pružaš pomoć u svakoj prilici. Ali, jedno Te molim: Pomozi mi vjerovati da si zbilja tu uz mene. Daj da srcem prihvatim da Tvoja ljubav prema Tvojim djeci nikad ne prestaje. Jer, nerijetko mi se događa da usnama izgovorim da Ti, Bože, vjerujem, ali srcem to ne prihvatim.

Kriste, znam da nisi došao na ovaj svijet da dokineš patnje, nego da našim patnjama daš spasonosno značenje! I sam si patio. I sam si podnio pretešku muku. Tako si nam pokazao kako se trebamo odnositi prema patnjama. Ti svoje patnje nisi zaslužio. Mi svoje jesmo. Kad si Ti, Kriste, nevin podnio sve one bolne trenutke, kad si podnio nevin ubod trnove krune, bičevanje, teret križa i samu smrt, kako da mi, koji grijesima vrijeđamo Tvoju uzvišenu krasotu, ne prihvatimo svoje patnje koje nam pomažu da se nadoknadi ona šteta koju smo svojim grijesima učinili?! Ti si podnio patnju "radi nas ljudi i radi našeg spasenja". Pomozi nam, Kriste, da i mi s lakoćom prihvatimo svoju patnju radi našeg spasenja i radi spasenja naših bližnjih. Kad tako svoje patnje podnosim, poistovjećujem se s Tobom. Patio si Ti, patim u bolesti sada i ja. Ali, znam da nije u patnji kraj. Bez smrti, nema uskrsnuća. Kroz tu patnju prolazim vrata koja me vode u Tvoje Kraljevstvo. Kroz te nevolje, osiguravam mjesto u nebeskoj slavi sebi ili nekome od svojih bližnjih za koje prikazujem svoja trpljenja. "Sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama" (Rim 8,18). Zato, radujmo se kad upadnemo u razne kušnje znajući da prokušnost naše vjere rađa postojanošću (usp. Jak 1,2).

Gospodine, pošalji mi svoga Duha da mi uvijek dadne snage da mogu svoje patnje strpljivo i s ljubavlju prikazivati na one nakane koje Ti, Gospodine, smatraš da su potrebne te tako svojim trpljenjem dadem svoj doprinos Tvojim mukama za Tijelo Kristovo, za Crkvu.

Marinko Stantić

Piše: mr. Andrija Kopilović

11. 02. 2001. - 6. nedj. kroz godinu

Jr 17,5-8; 1 Kor 15,12.16-20; Lk 6,17.20-26

GOSPODIN JE UZDANJE MOJE

Današnja nedjelja svojom liturgijom pred nas stavlja dva stava koja se suprotstavljaju. S jedne strane je ono što se uopćeno i javno misli, a s druge ono što u stvari evanđelje u biti jest. Naime, na prvi pogled nam se i čitanje proroka Jeremije, a i Isusov izričaj blaženstava, kako ih donosi Luka, sa svoja četiri "jao" čine neugodnima. Poruka, pak, takvog izričaja potiče nas na stvarnu promjenu iznutra. Čovjek je čovjeku u Isusovom evanđelju uistinu brat. Zato je i došao - da bismo se kao braća prepoznali. Ali, ni onda ne možemo umjesto Boga ni u svome srcu, ni u svome ponašanju postaviti čovjeka. Nije dosta naprosto služiti čovjeku, voljeti čovjeka a odbacivati Boga. Dakle, ne može se stati kod čovjeka, nego se od čovjeka treba dići prema Bogu. Zato prorok proklinje onoga tko se uzda u čovjeka a ne u Boga i tko u svom životu na mjesto Boga postavlja čovjeka. On uspoređuje onoga koji se u Boga pouzdaje s plodnim stablom koje neprestano donosi plodove. Pouzdanje je krepost koja je danas itekako potrebna i svi smo svjedoci istine Jeremijine poruke: "Nitko kao Bog". Tako i Isusovo evanđelje o blaženstvima biva posve jasno s pozadinom četiri upozorenja: "Jao vama!"

18. 02. 2001. - 7. nedj. kroz godinu

1 Sam 26,2.7-9.12-13.22-23; 1 Kor 15,45-49; Lk 6,27-38

LJUBITE SVOJE NEPRIJATELJE

Prvo čitanje današnje liturgije pred nas stavlja možda najveću krepost slavnoga Kralja Davida. On je simbol starozavjetnog Božjeg miljenika. I svet je i grešan, a ipak Bogu vjeran. Odgovor na taj čudnovati spoj ljubavi Božje imamo i u današnjem čitanju. David je u mogućnosti da se osveti svom neprijatelju Saulu. Svi Davidovi pratioci misle da je ta prigoda Božje djelo. No, Davidovo srce je budno i on u tom prepoznaje znak, ali kušnje za svoju vjernost Bogu i vjernost pomazaniku Gospodnjem. Stoga je vrlo važno uočiti da čovjek Božji gleda očima Božjim, dok čovjek koji nije Bogu vjeran, vidi drugačije. Tako se dogodilo onda, tako se događa i sada. I Isus u evanđelju uočava da pogani i svi ostali čine djela, čak puno dobrih djela, ali samo onima koji su njihovi, njima korisni, a on navješta evanđelje izazova Božjeg milosrđa po komu bivamo milosrdni kao naš nebeski Otac jer praštamo uvijek, ljubimo neprijatelje, blagoslivljamo progonitelje i činimo dobro onima koji nas proklinju. Stoga je evanđelje vrlo teško jer vjera je milost, a nikako "vještina življenja".

25. 02. 2001. - 8. nedj. kroz godinu

Sir 27,4-7; 1 Kor 15,54-58; Lk 6,39-45

I ČOVJEK JE RIJEČ

Čovjekov govor je izraz njegove nutrine. Koliko puta znademo dobro paziti kako ćemo govoriti i što ćemo pred kime reći. Važno je ipak ovo: Izgrađivati sebe, u duši svojoj biti otvoren, jer će tada naše riječi djelovati posve iskreno i drugima će biti pomoć u njihovoj izgradnji. Odlomak iz knjige Sirahove koju danas Crkva u liturgiji čita jest nekoliko vrlo mudrih rečenica. Bilo bi dobro zamisliti se nad svakom, jer su izraz ovjekovječene mudrosti koja će biti istinita dokle god je čovjek čovjek. Zato je govor, kojim čovjek komunicira, napose u današnje vrijeme kada proživljavamo tzv. inflaciju riječi, vrlo važna mudrost po kojoj se riječi daju razlučiti i konačno iza riječi otkriti čovjekovu pravu poruku, njegovu namisao, pa i njegovu želju. U mnoštvu riječi, pogotovo izvikanih fraza, gubi se i čovjek i čovječnost. Ne poziva nas danas Isus da se bavimo prosudbom drugih ljudi, nego da preispitamo svoj način, kako razmišljanja, tako napose i svoj način govorenja, jer pitanje truna i brvna nije upozorenje o tom kako vidimo drugoga, nego je opomena da pročistimo sebe da bismo pravilno vidjeli drugoga. Dakle, danas na liturgiji ne upućujemo prst u drugoga, nego se udarimo u prsa i recimo "moj grijeh" - takav sam ja.

4. 03. 2001. - 1. korizmena nedjelja

Pnz 26,4-10; Rim 10,8-13; Lk 4,1-13

BOG JE NAŠ SPASITELJ

Izrael je u svim svojim lutanjima i iskušenjima sačuvao vjeru da je Bog njegov spasitelj koji ga je izveo iz ropstva i za to mu je uvijek zahvaljivao. I mi, prihvaćajući svoj život kroz muke i napore, vjerni Bogu, nadvladavamo sve kušnje i idemo naprijed. U današnjem čitanju Mojsije poučava svoj narod podsjećajući ga na povijesno iskustvo susretanja s Bogom te ga potiče da mu ostane vjeran. Već Stari zavjet duboko u sebi nosi iskonsku čovjekovu potrebu nasljedovanja Boga. Gospodin je Bog, onaj koji nam je tu želju u srce usadio i dalje nas privlači k sebi kao našem cilju a ne samo kao prauzroku. Stoga se u vrijeme duhovne obnove, kao što je korizmeno, sabiremo i u duši pokušavamo prebirati Božja djela u svom životu da bismo otkrili duboki trag brižne i jake Božje ruke, koja vodi i upravlja našim životom. To što nam je ovozemaljski život učinio kušnjom, samo je njegova milost kako bismo se u prolaznosti vremena zaželjeli vječnosti. I u ovozemaljskim tjeskobama očituje se njegova nadmoć po kojoj je svaka tjeskoba i kušnja daleko, daleko više znak ljubavi a nikada znak mučenja, jer čovjek bez nastojanja da "postane čovjekom" ne bi mogao doseći želju nasljedovanja Boga. Danas je pred nama i Isus kao primjer. On je u svojoj kušnji otvorio jedini put kojim ga želimo i ove korizme nasljedovati. Stoga se klanjamo pred Bogom i slijedimo njegov put.

DANI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA U SUBOTICI

KATOLIČKA DRUŠTVA ZA EVANGELIZACIJU I OČUVANJE NACIONALNE SVIJESTI

U Subotici su 14. i 15. siječnja održani tradicionalni "Dani biskupa Ivana Antunovića", velikana hrvatskog naroda i bunjevačkog roda, narodnog preporoditelja i duhovnog vođe bačkih Hrvata. Ove dane priređuje Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice.

"Dani biskupa Ivana Antunovića" započeli su svečanom koncelebriranom spomen-sv. misom za + biskupa Ivana Antunovića, koju je u nedjelju 14. siječnja,

u katedrali-bazilici sv. Terezije, predvodio **prof. dr. Franjo Topić**, predsjednik HKD "Napredak" i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu. On je inače gimnaziju završio u Subotici u sjemeništu "Paulinum". Euharistiju su zajedno s njim slavili župnik sarajevske župe sv. Josipa **mr. Luka Brković**, **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović", **Franjo Ivanković**, tajnik Instituta, i drugi svećenici i redovnici grada Subotice. U svojoj propovijedi on je, tumačeći drugo nedjeljno čitanje o darovima Duha Svetoga, govorio o "različitosti" i "pojedinačnosti" koje se stapaju u "jedinstvo", što je glavna odlika života svake obitelji i svakog društva. On je naglasio kako je biskup Antunović surađujući s darovima Duha Svetoga izgradio svoju osobnost ali i zajedništvo vjernika i hrvatskog naroda na ovim prostorima. Ukazao je na važnost obitelji kao temeljne stanice svakoga društva pa i Crkve, jer se sve "temeljne vrednote formiraju u obitelji" i zato obitelji i odgoju djece obitelji u budućnosti treba posvetiti posebnu pozornost i u njoj njegovati sve ljudske i kršćanske vrednote, pa onda ni opstojnost Crkve ni naroda na ovim prostorima neće doći nikada u pitanje.

Uspostavljanje veza "Napretka" s hrvatskim kulturnim institucijama u Subotici

Dr. Franjo Topić se u toku svog boravka u Subotici sastao i s nekim čel-

nicima hrvatskih institucija i organizacija u Subotici. Posjetio je Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo", Hrvatsko akademsko društvo, uredništvo katoličkog lista "Zvonik" i dakako Institut "Ivan Antunović". U ponedjeljak prijepodne primio ga je i gradonačelnik Subotice **József Kasza** a susreo se i s biskupom **mons. dr. Ivanom Péntzesom**. Posjetio je i sjemenište "Paulinum" gdje je oživio uspomene na dane provedene u ovoj ustanovi, gdje je maturirao prije točno trideset godina.

X. "RAZGOVOR" INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

Svake godine o obljetnici smrti svog velikog naslovnika biskupa Ivana Antunovića, Institut koji nosi njegovo ime priređuje tzv. "Razgovor". "Razgovor" je nekoć organizirala Matica subotička (1934-1941). Svaki "Razgovor" je bio kulturna priredba u kojoj su sudjelovale ugledne ličnosti iz ckrvenih i kulturnih krugova bačkih Hrvata. Uz to je uvijek održano po jedno predavanje s prigodnom, aktualnom temom. Katolički Institut "Ivan Antunović" obnovio je prije deset godina ovaj "Razgovor".

"Razgovor" je i ove godine, već tradicionalno, započeo recitacijom **dr. Matije Evetovića "Molitva Bunjevaca"** koja je svojevrsna budnica hrvatske nacionalne svijesti među Bunjevcima u ovim našim krajevima. Zatim je sve prisutne pozdravio **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović".

Na ovogodišnjem desetom "Razgovoru" gost je bio već spomenuti predsjednik Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" iz Sarajeva, **prof. dr. Franjo Topić**. On je okupljenima, koji su ispunili prostranu dvoranu Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo", govorio o ulozi kato-

Dr. Topić s predsjedništvom Hrvatskog akademskog društva

ličkih društava u evangelizaciji i očuvanju nacionalne svijesti. On je zapravo, govoreći o desetogodišnjem obnovljenom djelovanju HKD "Napredak", posvjedočio kako jedno društvo, iako nije izričito katoličko, može vrlo uspješno i plodno evangelizirati a nadasve raditi na očuvanju narodne svijesti. Sudionici X. "Razgovora" bili su posebno iznenađeni i oduševljeni raznolikošću djelovanja ovog Društva od kulturnog, prosvjetno-odgojnog, znanstvenog, do zdravstvenog, informativnog, sportskog, humanitarnog i gospodarskog. Fascinantna je također podatak da Društvo ima preko dvadeset tisuća članova u oko pedesetak podružnica.

Sudionike je poslije izlaganja **dr. Topića**, zanimalo u čemu je tajna uspjeha ovog Društva i da li je moguće ovako nešto učiniti i na prostorima Bačke, odnosno Vojvodine i Jugoslavije. Zanimali su ih također i financijski izvori za tako raznolik i mnogostruk rad. Odgovarajući na postavljena pitanja, dr. Topić je naglasio da je najvažnije raditi. Ne vrijedi kukati da nemaš sredstava, da ne smiješ, da nema podrške... No, važno je okupiti i kvalitetne ljude i imati jasan pogled u budućnost. Kao svojevrsnu poruku sudionicima ovog skupa, ali i svim katolicima i Hrvatima na ovim prostorima, predsjednik "Napretka" je naglasio: "Ja bih rekao da ne treba biti zabrinut. Treba biti realan. Realno sagledati okolnosti u kojima živite. Ali bih generalno mogao reći što se tiče Hrvata: bit će im onako kako sami učine. Nitko vam ništa neće dati lako. Za slobodu i svoja prava se treba boriti svim dopuštenim i raspoloživim sredstvima. A što se tiče Crkve, isto tako. Treba biti optimista. Ako je Isus počeo svoju misiju s 12 apostola, zašto onda ne bi mogla subotička biskupija sa više od 300 000 katolika... Crkva mora osobito biti osjetljiva i pozorna i na sve suvremene tokove, jer ni ona ne može izbjeći proces globalizacije, jasno ne odstupajući ni u čemu od evanđeoske nauke i poruke".

U završnom dijelu "Razgovora" **mons. Stjepan Beretić** predstavio je vrlo plastično i konkretno godišnjak - kalendar "*Subotička Danica (nova)*" za 2001. godinu.

I u ovom, X. Razgovoru, kao i u svim dosadašnjim, nastupili su i članovi katedralnog zbora "**Albe Vidaković**" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**. Oni su izveli skladbu Milana Asića na tekst Jakova Kopilovića "Subotica mila", kao i "bunjevačku himnu" - "Kolo igra tamburica svira".

Program je vodio **Franjo Ivanković**, tajnik Instituta.

Andrija Anišić

RAZGOVOR S DR. FRANJOM TOPIĆEM,
SVEĆENIKOM I PREDsjedNIKOM HKD "NAPREDAK" IZ SARAJEVA

NEKA VAM NE DODIJA ČINITI DOBRO

Naš dragi gost na "Danima biskupa Ivana Antunovića 2001." bio je dr. Franjo Topić, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i predsjednik Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" iz Sarajeva. Njegov trodnevni boravak u Subotici iskoristili smo i za jedan kraći razgovor s njim koji ovdje objavljujemo.

Inače, dr. Franjo Topić, rođen je 13. 03. 1953. je u Kasapovićima (Novi Travnik) Klasičnu vjersku gimnaziju završio je u Subotici u "Paulinum" 1971. Teologiju je studirao u Sarajevu, a za svećenika je zaređen 1976. g. Doktorirao je u Rimu 1984.

* Ništa se samo od sebe ne rješava

"ZVONIK": Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" je posljednjih godina više nego napredovalo. U čemu je tajna takvog uspjeha?

□ **DR. TOPIĆ:** Po mom, uspjeh leži u dobroj ideji već od samog početka. Da ta ideja oko osnutka "Napretka" nije bila dobra, ne bi se mogla ni obnoviti 1990. godine, nakon, da tako kažemo, četrdeset godina zimskoga sna. Drugo što mislim, jest da smo pronalazili dobre ljude koji su se željeli angažirati i raditi u "Napretku", jer bez dobrih i kvalitetnih ljudi nije moguće sve to napraviti. Pogotovo treba imati na umu da je ovo Društvo društvo volontera, a ne društvo profesionalaca, koji rade silom zakona, obaveza, dužnosti... Mi smo, pak, radili i onda kad su mnoge državne institucije prestale raditi. Mislim da je tajna našeg napretka u svijesti o težini situacije te obveze i odgovornosti, da se u takvoj situaciji nešto učini, a ne da se čeka kako bi se nešto samo od sebe riješilo.

* KARITAS, DOBROTIVORNOST JE OBVEZA A NE LUKSUZ

"ZVONIK": Što vas je zapravo u tim najtežim, ratnim godinama nadahnjivalo da tako neumorno radite, usprkos svih poteškoća?

□ **DR. TOPIĆ:** Nastojali smo svi, a tako i ja sam, svom tom zlu i rušenju, ili možemo reći toj općoj klimi negativnosti, suprotstaviti se našim malim snagama, dakle nečim što je okrenuto prema dobrom, budućnosti, stvaranju, izgradnji... Ja mislim da je čovjek pozvan prije svega na stvaranje, na gradnju, a ne na rušenje. I u tome je jedan od ključeva razumijevanja onoga što je "Napredak" u tim godinama učinio. Naravno, tu svijest u nama su podržavale i opće ljudske, ali onda i vjerske vrednote, dakle da je potrebno činiti dobro i onda kada je najteže. U Bibliji se i kaže: "Neka vam ne dodija činiti dobro." Mislim da je bilo vrlo važno što smo se i kao vjernici angažirali - u Karitasu na primjer, iako "Napredak" nije karitativno društvo, premda smo imali registraciju i za karitativnu djelatnost. Temeljni kriterij tih godina nam je bio kriterij ljudskoga života, a pogotovo onaj ljudski život koji je ugrožen, odnosno prema evanđelju to je onaj "najmanji brat" koji je gladan, gol, bolestan... Mislim da je takav kriterij najvažniji za svakoga vjernika, bez obzira koje je vjere, jer ka-

ritas, dobrota, dobrotivornost je obveza, a ne luksuz.

- * Humanizirati prostor
- * Ako u Bosni katolici, pravoslavci i muslimani ne mogu živjeti skupa, onda ne mogu nigdje

"ZVONIK": U tom smislu bih volio da nam sažeto kažete, kako vidite poslanje vašega Društva u sadašnjoj Bosni i Hercegovini, i glede hrvatskog naroda, i glede Crkve?

□ **DR. TOPIĆ:** Ja vidim generalno ulogu "Napretka", osim naših općih djelatnosti, u humaniziranju ovih prostora. Znate, mi živimo u poslijeratnom vremenu, a rat je katastrofa, jer kad se gine, onda nema bratske ljubavi. To su krajnje životne situacije. Zato je nama sada potrebno povjerenje, opraštanje, potrebno je svjedočenje o nekim pozitivnim vrednotama, naravno da time ne zanemarujemo pravdu i pravo. To je druga razina i druga vrsta posla. Ali mislim da je bitno da pokažemo da možemo živjeti, unatoč svim različitostima, jer kod nas su tri naroda, tri vjere, tri kulture i tri svijeta - islamski, pravoslavni i katolički. Ako u Bosni oni ne mogu živjeti skupa, onda ne mogu nigdje.

* Subotice se uvijek sjećam sa zahvalnošću

"ZVONIK": Nakon desetak godina ponovno ste u Subotici. Prošlo je trideset godina kako ste maturirali u Subotici. Kakve su vaše uspomene na četiri godine provedene u sjemeništu "Paulinum"?

□ **DR. TOPIĆ:** Subotice se uvijek sjećam sa zahvalnošću. Meni je bilo lijepo, i, kao što sam rekao i na predavanju, ja sam uistinu iskreno zahvalan ljudima koji su mi ovdje bilo što dobro učinili. Mislim na moje profesore i poglavare, a također i kolege. Važno je imati na pameti da svatko može naučiti, pružiti i primiti, a to ovisi o tome koliko je tko angažiran, koliko je otvoren, i koliko je spreman prihvaćati ponudeno. S te strane ja sam ovdje dobio dobre osnove i nastojao sam sa svoje strane to iskoristiti što više. S te strane sam ja zadovoljan, boravkom, školom, i odazivom uopće. Ne nosim odavdje nekakvu, što se zna često događati, negativnu uspomenu.

- * Bit će vam onako kako i koliko budete sami učinili
- * Za slobodu i za prava treba se boriti
- * U svijetu interneta i opće globalizacije pronaći svoje mjesto

"ZVONIK": U raznim susretima ovih dana mogli ste donekle sagledati našu situaciju - narodnu i crkvenu, stoga Vam na kraju postavljam ono već klasično pitanje koje skoro svi novinari vole pitati, što biste mogli poručiti katolicima, ali i Hrvatima u ovim krajevima?

□ **DR. TOPIĆ:** Što se tiče neke moje poruke, ja bih htio reći da prije svega ne treba biti zabrinut. Ja znam da je normalno biti na čisto u kakvim se okolnostima živi, da se

dogodilo to što se dogodilo, da se promijenio politički sustav, da su nedavno bili izbori - i državni i republički. Ja bih rekao generalno, Hrvatima će ovdje biti onako i onoliko koliko sami učine, jasno uz olakšavajuće okolnosti. Jer nitko vam ništa neće dati lako, a za slobodu i za prava se treba boriti, naravno odobrenim sredstvima.

Što se tiče Crkve, isto tako. Ja ne volim nikakva pesimistička razmišljanja. Naravno, mora se biti realista, a ne idealista u smislu da se zanemaruje realnost, jer onda ste idealist. Ja imam jednu kršćansku paralelu, katoličku - ako je Isus počeo svoju misiju s dvanaest apostola, što ne bi danas mogla subotička biskupija s 300 000, (ne znam koliko ima katolika), svećenika, sestara, biskupa, i ostalih vjernika to učiniti. Dakle, ne treba biti pesimista. Samo, moraju se uvažavati okolnosti. Jasno, danas se naš život vidljivo promijenio, jer mi živimo u svijetu kompjutera, interneta, opće globalizacije. Ni mi ne možemo izbjeći taj proces i nitko ne može! To je jedna "firma", a pogotovo je u zapadnom svijetu to postao nezaustavljiv proces. Svo je umijeće u svemu tome pronaći svoje pravo mjesto.

Razgovarao: *Andrija Anišić*

"Subotičku Danicu novu" predstavio je urednik mons. Beretić

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO "NAPREDAK"

Hrvatsko je kulturno društvo "Napredak" nastalo od "Hrvatskog potpornog društva za potrebe đaka srednjih i visokih škola u BiH", osnovanog u Mostaru 14. rujna 1902., i "Hrvatskog društva za namještanje djece u zanate i trgovinu", osnovanog u Sarajevu 11. studenog 1902. Sarajevskom se društvu 1904. pridaje ime "Napredak", i, kako su oba društva bila gotovo identičnih ciljeva i zadataka, 1907. godine se ujedinjuju i djeluju pod zajedničkim imenom NAPREDAK.

"Napredak" 1936. ima 151 podružnicu i 44 povjerenstva, s preko 20.000 članova. I pored svega što je "Napredak" značio i činio, režim ga 1949. ukida.

Obnovljen je 29. rujna 1990. u Sarajevu, i otad je do siječnja 1996. obnovljeno i osnovano preko 49 podružnica, s oko 20.000 članova.

Danas "Napredak" u rasponu svoga rada - od kulturnog, prosvjetno-odgojnog, znanstvenog, do zdravstvenog, informativnog, sportskog i humanitarnog i gospodarskog djelovanja, samo u svojim udrugama okuplja oko 1.500 intelektualaca i stručnjaka.

ZA JEDINSTVO KRŠĆANA U SUBOTICI

Blagdan sv. Pavla, zaštitnika biskupije i sjemeništa "Paulinum", proslavljen je 25. siječnja u bazilici-katedrali Sv. Terezije u Subotici. Istoga dana bio je i završetak Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Liturgijsko slavlje predvodio je beogradski nadbiskup koadjutor **Stanislav Hočevar** i subotički biskup **dr. Ivan Péntzes**, uz brojne svećenike i redovnike grada. Na misnom slavlju su sudjelovali i predstavnici ostalih kršćanskih Crkava koji žive u Subotici. Među njima bila je i pastorica Reformirane kršćanske crkve **Katalin Réti**.

Prigodnu propovijed održao je nadbiskup Hočevar na hrvatskom jeziku, uz prevođenje na mađarski, a na kraju se sudionicima obratila i pastorica Réti.

Na misi su pjevali katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija".

Inače, Molitvena osmina i ove godine je održana u subotičkim crkvama po ustaljenom rasporedu, uz sudjelovanje predstavnika svih kršćanskih Crkava grada.

SAMO ZAJEDNICA MOŽE UISTINU SVJEDOČITI ZA ISUSA KRISTA

/Iz propovijedi beogradskog nadbiskupa-koadjutora Stanislava Hočevara/

"Poštovana u Kristu sabrana Crkvo!

Duboko sam zahvalan Gospodinu povjeriti da mogu s vama slaviti ovu svetu svetkovinu. Zahvalan sam, a ujedno i pozdravljam vašeg gospodina biskupa, što me je pozvao da s vama slavim Obraćanje sv. Pavla. Želim to dijeliti s cijelom biskupijom da bi osjećala molitvu velikog vašeg zaštitnika, sv. Pavla. Drago mi je da mogu pozdraviti predstavnike kršćanskih crkava. Sjedinjeni smo sa sv. Ocem, koji danas u bazilici sv. Pavla u Rimu završava ovaj veliki molitveni susret za jedinstvo kršćana. Drago mi je što je njegova svetost patrijarh Pavle, kao svoga predstavnika na taj susret poslao episkopa Lavrentija. Pozdrav svima vama, osobito želim sve najbolje predstavnicima ovoga grada."

U nastavku propovijedi nadbiskup Hočevar je rekao kako je Isus Krist posve zahvatio i promijenio Pavlov život. Zatim je naglasio, kao drugu poruku svoje propovijedi o blagdanu Obraćanja sv. Pavla, da je Isusova nauka divna i da tu nauku čuva i širi Crkva. Ona tom naukom može "prosvijetliti čitavo društvo, svakog čovjeka u bilo kojoj situaciji, u bilo kojem pitanju". Tu Kristovu nauku čudesno je tumačio i širio sv. Pavao. "Zato slaviti dan njegova obraćenja znači čitati njegova pisma, čitati njegovu poruku, živjeti Evanđelje", rekao je nadbiskup.

Kao treću poruku ovog blagdana naveo je potrebu okupljanja "u zajedništvo vjere! ... U zajednici možemo produbiti svoju kršćansku vjeru. Samo u zajednici možemo bliže doživjeti puninu ljubavi, i samo zajednica može uistinu svjedočiti za Isusa Krista... Ako mi kršćani budemo zajednica ljubavi, bit ćemo svjedoci Isusa Krista. Stoga je ova svetkovina i lijepi ekumenski dan. Dozvolite mi da svima poželim da nas Isus promijeni kao Pavla kako bismo mogli potpuno upoznati nauku Isusa Krista i uvijek živjeti u zajedništvu", završio je nadbiskup Hočevar svoju propovijed. /Zv/

Papa za jedinstvo kršćana

NE TREBA PRIKRIVATI, ALI NITI PRETJERIVATI S PODJELAMA KRŠĆANA

Papa Ivan Pavao II. smatra da ne bi bilo pošteno prikrivati ili ignorirati podjele među kršćanima, ali isto tako to ne smije obeshrabriti vjernike i navesti ih na međusobne optužbe. To je poruka koju je Sveti Otac predao 25. siječnja predstavnicima 22 kršćanske zajednice u tijeku ekumenskog obreda u bazilici Sv. Pavla izvan rimskih zidina u povodu završetka Molitvenog tjedna za jedinstvo kršćana. Tom prigodom **papa Ivan Pavao II.** predvodio je Službu Riječi s predstavnicima pravoslavnih patrijarhata, među kojima su bili i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, Ruske pravoslavne crkve i po prvi put predstavnici Bugarske pravoslavne crkve, zatim Anglikanske crkve, Svjetskoga luteranskog saveza, Svjetskog saveza reformiranih Crkava, Svjetskog vijeća metodista, Svjetskog baptističkog saveza i Ekumenskog vijeća Crkava. (usp. IKA)

U ŽUPI U SVETOZARU MILETIĆU

BLAGOSLOV KUĆA I DOBRA SURADNJA CRKVE I ŠKOLE

Iako je Božić, i blagdani koji su vremenski bliski, prošao, evo nekoliko najzanimljivijih događanja koja su obilježila život vjernika u župi u Svetozaru Miletiću. Krajem studenog (30. XI.) prošle godine posjetila nas je vokalno-instrumentalna grupa "KALAKA" iz Mađarske i održala koncert u crkvi koji je bio snimljen i prikazan na "DUNA TV".

Za božićne blagdane mnogo je djece dolazilo u crkvu, pogotovo one koji su iz školske klupe došli uz dozvolu direktorice škole. Suradnja škole i crkve u selu je jako dobra. U povodu blagdana djeca mogu uvijek odustvovati sat ili dva radi svete mise ili učešća u programu, bez kazni ili neopravdanih sati.

U Domu kulture 28. XII. održana je predstava pod naslovom "Lemeški Božić" koja je okupila pedesetak djece oko nekoliko entuzijasta (**Antonija Čota, Marina Šain, Lucia Tošaki i Marita**). Oni su uz pomoć sponzora (**Alaga Joso, Lacika Rafai, Ivan Horvat** i župnik **Antun Egedi**) uspješno "podigli na noge" ovaj program.

U našoj crkvi kršteno je 24 djece. Nadamo se da će biti dobri vjernici uz pomoć roditelja, kumova i vjerske zajednice. Žalosti nas što je samo 5 parova obećalo vječnu vjernost jedno drugom pred Bogom. Da je sve manje katoličkih obitelji u selu, da se vidjeti po uplatama članarine, svega 276 njih je obavilo svoje dužnosti.

Blagoslov kuća župnik je započeo 9. siječnja ove godine. U oko 950 kuća otvorena su vrata župniku da ih posjeti.

Lucija Tošaki

U CRKVI SVETOG LOVRE U SONTI

ČEŠĆA KRŠTENJA

Roditelji male djece u Sonti ne propuštaju obavezu da u svojoj crkvi krste djecu. Tako je krštenje protekle godine zabilježeno više od 30 puta i ono je obavljeno skoro u svim slučajevima nedjeljom na velikoj misi. Zanimljivost su imena koja se daju na krštenju, vrlo suvremena i nikako nisu u sonćanskoj tradiciji.

Tako bilježimo imena: Dijana, Dejan, Andrej, Stefan /!/, Srđan, Natalija, Jovana, ali i Marina, Danijel, Matija i Marko. Romi, kojih u Sonti ima dosta, krstili su svoju djecu imenima: Andrea, Jasmin, Kristijan, Saša, Esmeralda i sl.

Jedan je bračni par, porijeklom iz Sonte, koji živi u Republici Sloveniji, krstio svojega sina u crkvi "svojih dida i baka", kako su rekli - u crkvi Svetog Lovre u Sonti... U dva slučaja bilježimo krštenja odraslih, s oko dvadeset godina starosti. Tako, što kažu "ime nije nikoga naružilo", stariji se nadaju da će još biti djece s imenima: Antun, Joza, Stipan, Ivan, Kata, Ana, Marica...

Joza

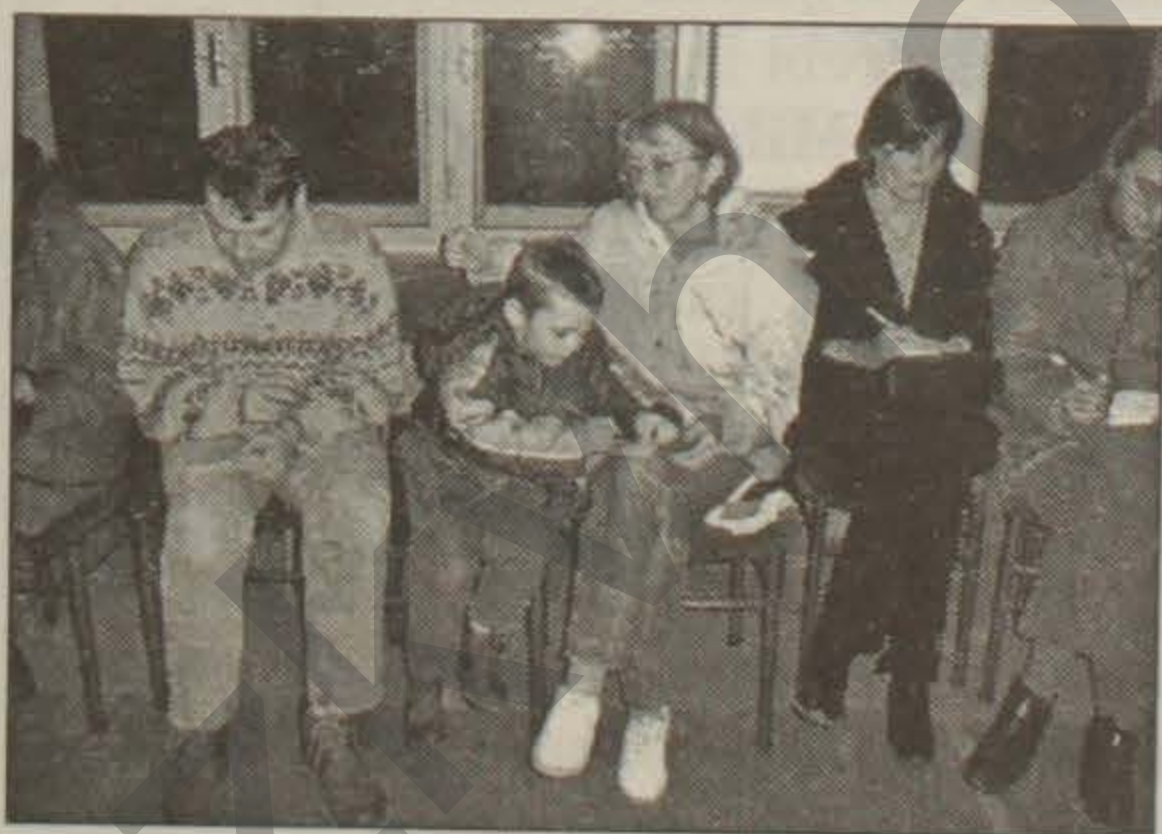
USKORO DJEČJI VRTIĆ U SAMOSTANU

U samostanu sestara "Kćeri milosrđa" u Subotici uskoro će započeti radovi na uređenju dječjeg vrtića. Bit će to veliki događaj za grad Suboticu. Naime, u ovom samostanu, tzv. "Zavodu sv. Terezije od Djeteta Isusa", bio je vrtić i sirotište sve do svršetka II. svjetskog rata. Uz materijalnu potporu CRS-a (Catholic Relief Services), američke nevladine organizacije "Katolička služba za pomoć" te Skupštine općine Subotica, sestre Kćeri Milosrđa u ovom Zavodu će se uskoro vratiti svom "starom" poslu - radu s djecom. One su, naime, još 1923. godine došle u Suboticu i tu započele rad s napuštenom i siromašnom djecom u tzv. "Kolevci", a od 1930. godine u svom samostanu.

U ovom vrtiću rad će se odvijati po programu Marije Montesori i obuhvaćat će djecu od 3. do 7. godine. Sestre će voditi upravu vrtića, a odgojitelji će biti laici, stručnjaci "Montesori" programa. Sestre će moći u svoj vrtić primiti 50 djece.

Četrdesetak roditelja okupilo se u srijedu, 17. siječnja, navečer na "prvi roditeljski sastanak". Na ovom sastanku predstavnici CRS-a za Jugoslaviju **Jessica Pearl** i **Marijana Todorović** u ime Tima za obrazovanje CRS-a predstavile su ovu ustanovu kao i program "Montesori". Ovom susretu s roditeljima bila je nazočna i **s. Emila Barbarić**, provincijalka sestara "Kćeri Milosrđa", **s. Silvana Milan**, predstojnica subotičkog samostana, i **Dujo Runje**, koordinator programa za Suboticu. Sudeći po prvim reakcijama u javnosti, odaziv zainteresiranih roditelja je velik. Na pitanje zašto su zainteresirani

da djecu dadu u ovaj vrtić, istakli su da imaju veliko povjerenje u časne sestre i misle da će im djeca tu biti najsigurnija i da će najviše dobiti u svojoj pripremi za školu. /Zv/

U ŽUPI SV. JURJA ODRŽANA TRIBINA

SLUŽBA STALNOG ĐAKONA

Prva ovogodišnja tribina za odrasle u župi sv. Jurja održana je 12. siječnja u vjeronaučnoj dvorani. Na temu "Služba stalnog đakona" govorio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Predavača je publici predstavio **Bela Kikić**, pročelnik Pastoralnog vijeća župe sv. Jurja.

U svom izlaganju **mons. Beretić** je pojasnio pojam đakon - podvornik, poslužitelj a zatim se osvrnuo na odijevanje đakona za vrijeme liturgije i van nje. Objasnio je razlike između stalnih (oženjenih) i privremenih đakona (oni koji žele postati svećenici), kao i između đakona (službenih) i akolita (vanrednih djelatelja pričesti). Nabrojao je i ostale službe i dužnosti đakona.

Predavanju je bilo prisutno više od dvadeset vjernika, a među njima je bio i stalni đakon župe sv. Jurja **László Karó**.

Predavanje je bilo vrlo slikovito i jasno pa je diskusija izostala, ali druženje nije.

Branimir Ivanković

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOG DRUŠTVA KATOLIČKIH NOVINARA

Redovita godišnja skupština Hrvatskog društva katoličkih novinara održana je **26. siječnja** u samostanu franjevac konventualaca na Sv. Duhu u Zagrebu. Na početku skupštine predstavljen je novi duhovnik Društva provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Jeronima iz Zadra **dr. fra Bernardin Škunca**. Na skupštini su izabrani za novog potpredsjednika **fra Ante Ivanković**, a za novu tajnicu **Michaela Julijana Bokor**. Također je za koordinatora za članove Društva na području SR Jugoslavije izabran urednik subotičkoga katoličkog mjesečnika "Zvonik" **Andrija Anišić**. Nakon izvještaja predsjednice **Suzane Vrhovski** o aktivnostima Društva u protekloj godini, komemoriran je preminuli član **fra Anto Baotić**, dugogodišnji djelatnik mjesečnika "Veritas".

U programu rada Društva u 2001. godini najavljeni su novinarski tečajevi za mlade novinare, duhovna obnova na Košljunu, susret suradnika u vjerskim programima mjesnih radio-postaja, kolokvij o stanju u katoličkim javnim glasilima u Crkvi u Hrvata, te sudjelovanje na svjetskom kongresu katoličkih novinara u Švicarskoj.

Na skupštini je ovogodišnju poruku **pape Ivana Pavla II.** za 35. svjetski dan obavijesnih sredstava predstavio **Aldo Sinković**, a o upotrebi Interneta u naviještanju Evanđelja govorio je **fra Mihael Sokol**, koji je ujedno i predstavio web stranicu HDKN-a.

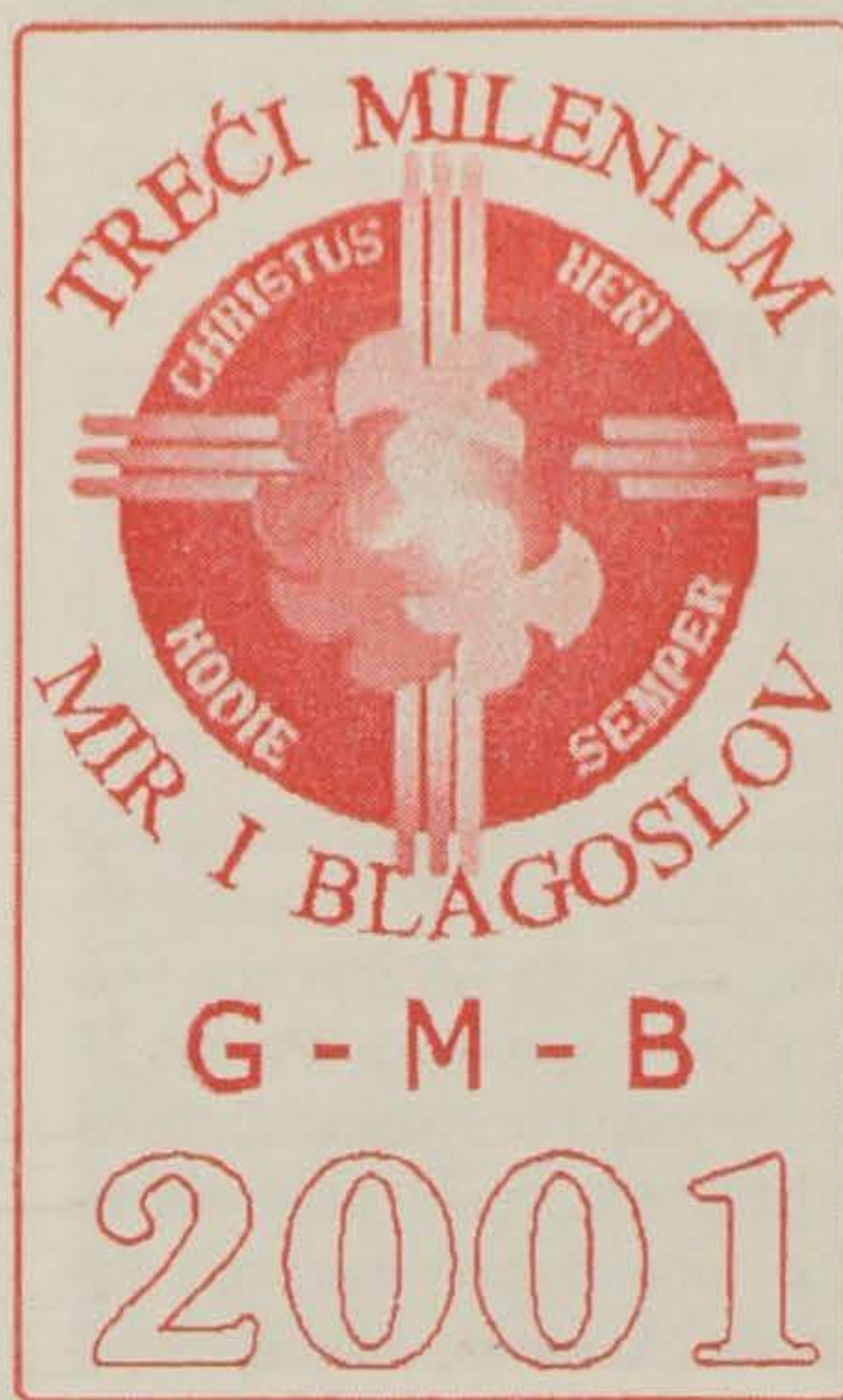
Novinari Hrvatskog društva katoličkih novinara uputili su sa skupštine izjavu o novom Zakonu o HRT-u.

Uz glavnog i odgovornog urednika "Zvonika" **Andriju Anišića**, skupu je prisustvovao i njegov zamjenik **Franjo Ivanković**. /IKA/

TU OKO NAS

ANONIMNO - PROTIV BLAGOSLOVA

Na adresu našeg crkvenodostojanstvenika stižu razna pisma, od srca, iz kršćanske ljubavi, prijedlozi i zahtjevi - ta naša je Crkva oduvijek crkva svih vjernika! No, uz takva pisma, stiglo je ovih dana i jedno nepotpisano - anonimno! Nepoznati naš suvjernik /?/ piše kako mjesni župnik ide u kućni blagoslov. Od kuće do kuće! A dalje, da bi to trebalo spriječiti da tako ne bude - pisat će velikim novinarima /tim i tim!/ u Beograd...

Kućni je blagoslov davna kršćanska tradicija koju prakticiraju mnogi agilni svećenici - oni koji žele vidjeti, barem jedanput godišnje, gdje i kako žive njihovi vjernici i župljani. A valja se odvažiti po svoj onoj hladnoći, jer blagoslov počinje odmah nakon Sveta tri kralja, običi svaku kuću. U pratnji svećenika idu dva ministranta, a ovom prilikom uz blagoslov se dijele i svete sličice, naš list, ili pak rado viđena "Subotička Danica".

Ima slučajeva da neki svećenici cijelo vrijeme svog svećenikovanja u jednom mjestu ne obiđu kuće župljana i blagoslove ih, a ima takvih koji pak to čine svake godine poslije Sveta tri kralja. I razumije se, takav je baš "došao pod opasku" anonimusa. Oni valjda najbolje znaju, a koliko se stide svoga "znanja" vidi se kad se ne usuđuju ni potpisati, kad "papa treba da ide, a kad da ne ide!" Već sam u više navrata čuo svećenika koji nakon propovijedi upozorava da ide u kućni blagoslov, i kaže u kojem dijelu mjesta, ali da ne ide skupljati novce - jer to nikada nije cilj ni jednog, pa ni kućnog blagoslova!

I, sad se svakako pitate dragi čitatelji: je li dobio popa i šta nakon ovakvog anonimnog pisma? Pouzdano saznajem: dobio je podršku od svog pretpostavljenog da i dalje ide, jedanput godišnje blagosloviti kuće svojih vjernika!!! A kad bi se inače saznalo kome fale drva, tko je stvarno u situaciji da mu crkva mora i materijalno pomoći, ako ne u direktnom kontaktu župljana i župnika. A ono o novcu: uvijek su davali oni koji su mogli, zar ne? Ta, davanje je samo vraćanje za ono što je milostima Gospodinovim, dobijeno.

J. B.

VELIKO PRELO 2001. U HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

NAJBOLJA GRANA HRVATSKOG STABLA

Svečana dvorana HKC "Bunjevačko kolo" primila je skoro 300 gostiju u subotu 27. siječnja na 123. po redu Veliko prelo koje je po riječima predsjednika Centra **Bele Ivkovića** "smotra naše svijesti, ponosa i zajedništva". On je u ime organizatora pozdravio ugledne goste, ponajprije gradonačelnika i počasnog domaćina Velikog prela **Józsefa Kaszu**, generalnu konzulicu republike Hrvatske u Subotici **dr. Jasminu Kovačević**, predsjednika Izvršnog odbora Skupštine općine **Imrea Kerna**, predstavnika Katoličke crkve, župnika katedralne župe i biskupskog vikara **mons. Stjepana Beretića**, predsjednicu Mađarskog kulturnog centra "Népkör" **dr. Katalin Kern**, predsjednika Njemačkog narodnog saveza **Rudolfa Weisa**, predsjedavajućeg Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini i predsjednika Predsjedništva Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **mr. Andriju Kopilovića**, predsjednika Hrvatskog akademskog društva **mr. Josipa Ivanovića**, predsjednika HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta **Branka Horvata**, predsjednika KUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora **Alojzija Firanja**, predstavnike svih javnih glasila, a posebno glavnog i odgovornog urednika "Zvonika" **preč. Andriju Anišića**.

I inače dobro raspoloženje gostiju govornik je svojim riječima osjetno povećao jer su se mnogi od srca nasmijali, a najveći aplauz bio je na njegovu konstataciju:

- Mi, Bunjevci, smo najbolja grana hrvatskog stabla. Nikli iz dubokih brazda, odrastali na ovoj prostranoj ravnici, naviknuti smo na suživot sa svim narodima koji žive na ovim prostorima, danas se posebno radujemo što su s nama na Velikom prelu i pripadnici tih naroda.

U duhu promjena koje nas okružuju, **Bela Ivković** je nastavio:

- Svi mi koji živimo u ovim vremenima smo posebno povlaštena generacija koja je prisustvovala smjeni stoljeća i milenija. Svi smo posebno povlašteni i zbog toga što prisustvujemo i smjeni režima. Svi mi živimo u uvjerenju da smjenu stoljeća i smjenu milenija ne možemo, a povratak starog režima nećemo doživjeti.

Prvog govornika smjenio je gradonačelnik Subotice **József Kasza** koji je kao domaćin Velikog prela službeno otvorio ovu zabavu. On je kao i ranijih godina oduševio prisutne.

- Šta da vam kažem! Tražili ste, gledajte. Uporno smo tražili promene svih ovih deset godina i konačno ih doživeli.

Nadamo se da će nam svima biti lepše i bolje, ali na tome svi trebamo raditi.

Za ovogodišnju najljepšu "preljsku pismu" proglašena je pjesma **Eve Kovačević "Pisma o prelu"**, koja je i pročitana, a autorica je nagrađena umjetničkom slikom. Potom je na binu izašlo 27 prelja u živopisnoj bunjevačkoj nošnji. Publika je glasala i za "najlipču prelju" izabrala **Branku Bašić Palković**, prva pratilja je **Sonja Vukov**, a druga **Pavla Ivanković**.

Kroz cijelu večer goste su zabavljali tamburaški sastavi "Neven" i "Ravnica", a reprezentativna grupa Folklornog odjela HKC "Bunjevačko kolo" je započela kolo koju su zatim nastavili prisutni. Gosti su se zabavili i uz tombolu, a dobro raspoloženje dugo ih je zadržalo u igri i pjesmi. Ne treba zaboraviti da se i ove godine jedno paralelno prelo odvijalo na pozornici, a za organizaciju ovog svečanog Velikog prela bili su zaduženi direktor Centra **Lazo Vojnić Hajduk** i predsjednik Organizacijskog odbora **Joso Anišić**.

Katarina Čeliković

I SUBOTIČANI U BIKIĆU

PRELO BEZ GRANICA

Prvo prelo bez granica održano je u malom mađarskom selu Bikiću (Bácsbokod) 27. siječnja 2001. Započet ću izvještaj riječima glavnog organizatora, gospodina **Antuna Mujića**: "Je li ovo san ili java? Ovoliko Hrvata iz tri države na jednom mjestu?" (Preko 500). Mnogima su suze radosnice potekle. I zaista bilo je prekrasno. Prvi dio programa snimale su mađarska i hrvatska televizija, uz mnoštvo novinara. Gospodin **Zlatko Tomčić**, predsjednik hrvatskog Sabora, otvorio je prelo uz bunjevačku himnu i naravno naše subotičke tamburaše. Što se tiče gostiju, tu su bili a i ostali do kraja, pored gospodina Tomčića, **Zvonimir Marić** (konzul u Pečuhu), predstavnici Matice hrvatske iz Osijeka, **Ivo i Ankica Kujundžić**, mnogi zvaničnici iz Hrvatske i Mađarske, te iz Vojvodine **Antun Skenderović**, **Slaven Dulić** i drugi.

Cjelovečernji program su vodili gospodin **Branko i Anđa**, voditelji emisije "Lijepom našom". Od pjevača su bili prisutni i duhom i tijelom **Vera Svoboda** te **Ćiro Gašparac**. Tu je bio naš Subotički tamburaški orkestar s **Antonijom Piuković**, zatim HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta s predivnom koreografijom, zatim KUD-ovi iz Sombora, Sonte, domaćini iz Bikića, tamburaški sastav iz Bačkog Brega, te KUD "Pajo Kolarić" iz Osijeka sa svojih 40 tamburaša, dirigentom i zborom. Preplitale su se naša ponosna bunjevačka nošnja, prekrasna šokačka i divna slavonska, i zajedno činile naš poznati troplet, znak da svi pripadamo jednom, hrvatskom narodu. U toku programa bilo je pozdravnih govora, razmjene poklona, a pjesma i igra nije stala sve do večere. Ubrzo se opet počelo s pjesmom i igrom sve do 2 sata. Smjenjivali su se orkestri sa svojim pjevačima i svima nam je vrijeme proletjelo. Bili smo presretni, ispunio nas je divan osjećaj zajedništva, koji nam tu kod nas, u Subotici ponekad fali.

Žalosno je jedino to što se ovo prelo događalo iste večeri kad i Veliko prelo u Subotici, te je ipak, iako je bilo "prelo bez granica", bilo time "ograničeno". Voljeli bismo kad bi ovo prelo potaklo sve ljude dobre volje da više rade za dobrobit svog naroda, da shvate da najviše možemo postići zajedno, pogotovo u ovoj godini koja je prijelomna za nas Hrvate u

Jugoslaviji. Jedino ujedinjeni možemo se izboriti za svoja građanska prava.

Pri kraju večeri u razgovoru s gospodinom Brankom saznali smo da su svi oni (Vera Svoboda je odmah prva izjavila) voljni dogodine doći besplatno na Veliko prelo bez granica u Suboticu, samo ih treba pozvati.

Nena T.

HUMANITARNI KONCERT U SUBOTICI ZA STARE I BOLESNE

U organizaciji Karitativnog odjela Pastoralnog vijeća župe Isusova Uskrsnuća i Mjesne zajednice "Novo Selo" po peti put je održan humanitarni koncert u korist starih i bolesnih građana toga dijela grada. Koncert je održan u nedjelju, 4. veljače 2001. godine u dvorani Mađarskog kulturnog centra "NÉPKÖR".

U programu su sudjelovali mali zbor župe Isusova Uskrsnuća, katedralni zbor "Albe Vidaković", folklorni ansambli HKC "Bunjevačko kolo", KUD "Népkör" i "Bunjevka", "Stari momci" ("Öreg fiúk") i citraši te tamburaški sastav "Dilberi".

Program su vodili **Kata Horvacki** i **Imre Mester**.

Na početku programa sve je pozdravila g-đa **Marijana Čović**, predsjednica skupštine Mjesne zajednice "Novo Selo".

Glavni organizator i ovog, petog po redu, humanitarnog koncerta bio je g. **Mile Crnjac**. /Zv/

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE GRADA ZAGREBA U SUBOTICI

Na poziv Foruma hrvatskih institucija i organizacija Vojvodine, kojemu je na čelu **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice, u Subotici je 1. veljače boravila delegacija Skupštine grada Zagreba na čelu s njenim predsjednikom **Goranom Hillom**. Oni su se najprije susreli s gradonačelnikom **Józsefom Kaszom**, a potom u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" s članovima Foruma. Goste iz Zagreba je pozdravio **mr. Andrija Kopilović** izražavajući veliku radost zbog ovog susreta. U svom odgovoru na pozdrav **Goran Hill** je, vidno ganut, zahvalio na pozivu, izražavajući nadu da će ovakvih susreta biti još, i češće. On je rekao da će Skuštinu grada Zagreba izvijestiti o svom pohodu Vojvodini i Subotici te prikazati koje su potrebe i kakvu podršku očekuju hrvatske institucije i organizacije. U pratnji g. Hilla bili su **Silvije Degen**, potpredsjednik Skupštine grada Zagreba, **dr. Zlatko Fröhlich**, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, **Šandor Dembitz**, član zagrebačke gradske skupštine te **Stipe Tojčić** predstavnik tvornice "Rade Končar".

Na ovom susretu bili su također i predstavnici Veleposlanstva R. Hrvatske iz Beograda na čelu s g. **Bandićem** te generalna konzulica **dr. Jasmina Kovačević** i konzul **Miroslav Kovačić**. Ovaj posjet pratili su brojni novinari.

Svoje su institucije i organizacije, uglednim gostima, predstavili i svi članovi Foruma, među kojima su bila i dva svećenika, već spomenuti **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović" i **Andrija Anišić**, urednik katoličkog lista "Zvonik". /Zv/

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA 2001.

Na blagdan Prikazanja Gospodinovog, 2. veljače, u subotičkom franjevačkom samostanu i crkvi, i ove godine je proslavljen Dan posvećenog života. Ovaj dan je posvećen svima onima koji slijede Krista u svećeničkom ili redovničkom staležu.

Svečana sv. misa započela je blagoslovom svijeća u kapeli Crne Gospe, te svečanom procesijom do crkve. Sv. misu je predvodio biskup Ivan Pénzes u zajedništvu s redovnicima franjevcima, karmelićanima i bazilijancima te župnicima grada. Uz lijepi broj vjernika, u ovom euharistijskom slavlju sudjelovale su i brojne redovnice. Bile su nazočne sestre Dominikanke, sestre Kćeri Milosrđa, sestre Naše Gospe, te redovnice grkokatolkinje iz Ruskog Krstura, Kucure i Novog Sada. Redovnice su u ovoj sv. misi čitale Božju riječ, predmolile molitve vjernika te prinjele prikazne darove.

Prigodnu homiliju održao je o. Ivan Holetić, franjevac. On je na početku homilije pročitao Papine riječi koje je prigodom posjeta Hrvatskoj uputio upravo svećenicima, redovnicima i redovnicama: "Dobro su mi poznati vaši uspjesi, radosti, nade kao i patnje i poteškoće...". Zatim je nadahnuto i poticajno izrekao svoju zahvalu za dar redovništva i predanja Bogu. Posebno je istakao da su svećenici, redovnici i redovnice znak Božje prisutnosti u svijetu, jer oni prikazujući svoj život Bogu, prikazuju i daruju sebe i za službu čovjeku.

Na kraju sv. mise o. Mato Miloš, prior karmelićanskog samostana iz Sombora pozdravio je sve prisutne redovnice. On je okupljenim vjernicima kratko predstavio svaku pojedinu družbu te apostolat nazočnih sestara. On je potaknuo mlade da se spremno odazovu ako čuju Kristov poziv u svećenički ili redovnički stalež.

Prije svečanog blagoslova biskup Pénzes zahvalio je svim redovnicima i redovnicama na svemu onom što čine za ovu mjesnu Crkvu i preporučio je sebe i ostale biskupe Jugoslavije koji uskoro idu u Rim u pohod "Ad limina" u molitvu.

Gvardijan subotičkog franjevačkog samostana o. Andrija Matić, zahvalio je biskupu, svećenicima i redovnicima na sudjelovanju u ovom slavlju te ih pozvao na "Agape" u samostanske prostorije.

S. Silvana

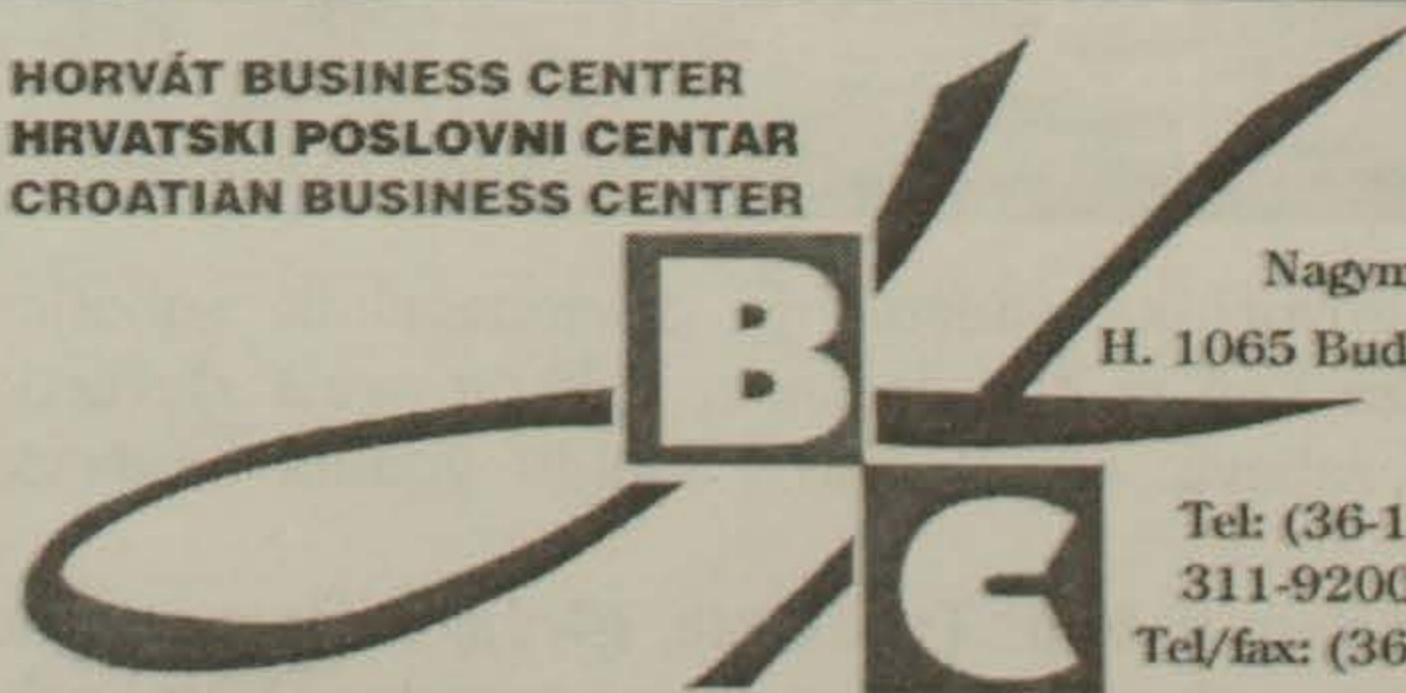
APEL SURADNICIMA

Lijepo molimo sve suradnike da svoje članke za stalne rubrike kao i vijesti dostave uredništvu najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu. Na taj način ćete nam uvelike olakšati posao i bit ćemo aktualniji. Ujedno molimo župnike da nam jave makar osnovne podatke o značajnijim događanjima u svojim župama (može i telefonom ili faksom, a poželjne su i fotografije).

Zahvaljujemo na svakoj suradnji

Uredništvo

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.

H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301

311-9200, 353-1501

Tel/fax: (36-1) 269-1300

U PANČEVU MILENIJSKI BOŽIĆNI KONCERT

Budući da su božićni blagdani prošli, evo samo nekoliko riječi o manifestaciji koju će Pančevci pamtiti. Tradicionalni božićni koncert u Pančevu, održan 29. XII. 2000. godine, bio je u znaku triju velikih jubileja: obilježavanje dva milenija kršćanstva, 250 godina od smrti Johanna Sebastiana Bacha, a treći je posebno značajan za nas Pančevce - petogodišnjica održavanja ovog koncerta (organiziran na inicijativu gospodina **Josipa Webera**).

Pred sam kraj koncerta nastupio je naš hrvatski, mješoviti zbor, otpjevavši nekoliko poznatih božićnih pjesama, među kojima je izvedba najpoznatije od svih, "Tiha noć", izazvala buran i dugotrajan pljesak.

Kao organizator ove muzičke svečanosti, na kraju se prigodnim riječima obratio naš župnik **Mihalj Ereš**, zahvalivši svima koji su došli na koncert (a bilo je prisutno oko 200 ljudi), kao i onima koji su sudjelovali u realizaciji ovog događaja, a vjernicima svih vjeroispovijesti čestitao je blagdane.

Nenad Ješić

U IRIGU POLOŽILI ZAKLETVU

NOVI ČLANOVI ŽUPNOG EKONOMSKOG VIJEĆA

Župa Irig s tri filijale pristupila je izborima novih članova Župnog ekonomskog vijeća u nedjelju 12. studenog 2000. godine.

Na svetkovinu Krista Kralja svi članovi su položili zakletvu pred župnikom i vjernicima u svojim crkvama i obećali da će se brinuti za sva njezina dobra kako najbolje znaju i mogu. Zahvalu za sretan izbor i riječ novim članovima uputio je pom. biskup **Đuro Gašparović**, gen. vikar za Srijem u Irigu, na slavlju svete mise na dan sv. Nikole biskupa, kada je služena sveta misa za godišnjicu smrti pokojne Kate, majke župnika.

Također je služena sveta misa i za nastradalog **Feriku Horvata**, supruga zaslužne i odane vjernice **Matilde**. Kao gost ove večeri na svetoj misi bio je **preč. Jozo Duspara**, župnik iz Golubina, direktor Srijemskog Caritasa.

Vjernici su u velikom broju ispunili župnu crkvu, a zajedničko druženje uz večeru, nastavilo se u restoranu "ARENA".

Kao prvi plod novoga ŽEV-a sprovedena je akcija "drvo za najpotrebnije."

Blaž

PROGLAS KOTORSKOG BISKUPA ZA TRIPUNDAN

KOTORSKA BISKUPIJA DUHOVNA MAJKA SVIH BOKELJA

U povodu blagdana sv. Tripuna, zaštitnika Kotorske biskupije i grada Kotora, proglas Bokeljima u Boki i izvan Boke uputio je kotorski biskup **Ilija Janjić**. Na početku proglasa biskup Janjić podsjeća kako će se ovogodišnja središnja proslava sv. Tripuna održati u obnovljenoj kotorskoj katedrali, koja "nas spaja u duhu sa cijelom kršćanskom poviješću ovih krajeva". Istaknuvši kako se pred cijelom Crkvom otvaraju novi vidici trećeg tisućljeća - sagledava se želja za univerzalnim bratstvom svih kršćana, a s druge strane potreba da mjesne Crkve, dakle i Kotorska, zažive novim duhom kršćanske ljubavi, kršćanske solidarnosti, samilosti i poniznosti. Govoreći o obnavljanju Tripunove katedrale, biskup Janjić poručuje: "Otvorili smo našu katedralu kako bi svojim otvorenim vratima potakla sve nas da otvorimo vrata naše duše. Njena raskošna ljepota treba nas podsjetiti na onu ljepotu duše koja gosti samoga Gospodina, a svete mučeničke kosti zaštitnika Tripuna označavaju visoku cijenu žrtve i još veću vrijednost ljepote koja se nekad ne samo žrtvom, nego i mučeništvom plaća. Budimo svjedoci svijetu u kojem vršimo poslanje, jer on je potrebit sve više i više otkrivanja zaboravljenih vrijednosti, prepoznavanja izgubljenog smisla. To je bez sumnje svijet koji se obogatio mogućnostima koje je tehnološki razvitak podario, svijet u čiji se poredak ugradio dio kršćanske baštine, ali i tehnologija i poredak ne smiju izgubiti iz vida čovjeka." Istaknuvši kako je Boka bila prepoznata kao prostor u kojem se stoljećima nastojalo svjedočiti tu osnovnu istinu svake kršćanske škole, na njezinu duhovnom sveučilištu izgradili su se brojni znani sveci i blaženici, a još veći broj onih čije je ime poznato samo Bogu, biskup Janjić je rekao: "Mi smo malo stado koje živi svoju malenkost u utjesi Kristovih riječi da je na malome stadu odabranje Božje. Ne želimo svoje poslanje svesti samo na okvire Kotorske biskupije, nego želimo biti ono što je Kotorska biskupija uvijek bila - duhovna majka svih Bokelja koje je povijest raspršila diljem zemaljske planete".

UMRO FRA JERONIM VJEKOSLAV FELJA, franjevac konventualac

Na blagdan sv. Ivana apostola i evanđeliste 27. XII. 2000., u kasnim večernjim satima stigla je do nas u Pančevu tužna vijest da je u Rijeci, blago u Gospodinu, preminuo naš negdašnji župnik i gvardijan pater Jerko.

Rođen je 7. IV. 1927. u Tuhlju (Hrvatska) od oca Franje i majke Marije r. Barlović. Prve privremene zavjete položio je 1948. u Zagrebu, a svećane zavjete 1952. godine. Za svećenika je zaređen 22. III 1953. u Zagrebu, a zaređio ga je zagrebački pomoćni biskup dr. Josip Lach. Bile su mu povjerene razne službe u samostanima Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualca.

Kod nas u Pančevu bio je gvardijan i župnik od 1977. do 1986. godine. Njegov boravak u Pančevu bio je doista veoma plodonosan. Pored redovnih dušobrižničkih dužnosti, uvijek je pronalazio vremena i da nešto popravi na ostarjeloj zgradi samostana ili crkve. Radio je sam skupa sa svojom subračom, svojim rukama je obijao zidove, postavljao lamperiju. Njegovo kapitalno djelo je obnova i ponovno stavljanje u upotrebu kapele sv. Ane. Ta mala crkvice, zadužbina obitelji Wajfert, bila je otuđena od strane komunističkih vlasti. Ono što se tada činilo gotovo nemogućim, p. Jerku je uspjelo. Vlasti su dozvolile da se ta kapela restaurira i koristi kao bogoslužni prostor. Kod same restauracije p. Jerko nije štedio sebe, radio je zajedno s majstorima. Na vijest o njegovoj smrti, naš župnik je odlučio da prva misa za pokoj njegove duše bude baš u "njegovoj", slobodno možemo tako reći, kapeli sv. Ane.

Sjetimo se poslanice sv. Jakova u kojoj se kaže da vjera bez djela ne vrijedi ništa. U slučaju našeg pokojnog p. Jerka možemo reći - njegova djela govore sve o njemu. Zbog njegove predanosti našoj župi i radu, dobio je u Pančevu od milja nadimak "Jerko graditelj".

Počivao u miru Božjem!!!!

Pokopan je 3. I. 2001. u Zagrebu, u kripti kapelice Svetoga Duha.

Nenad Ješić

BOŽIĆNI DANI HRVATA U SLOVENIJI

U organizaciji Hrvatske katoličke misije u Ljubljani su svečano obilježeni XIII. božićni dani hrvatskih katolika u Sloveniji. Svečano misno slavlje u franjevačkoj crkvi Navještenja Marijina u Ljubljani predvodio je zagrebački nadbiskup **mons. Josip Bozanić**. Ovom jedinstvenom događaju bio je nazočan i ljubljanski nadbiskup **mons. Franc Rode**. Uz nadbiskupa Bozanića bili su **dr. Pero Aračić**, ravnatelj hrvatske inozemne pastve, te provincijal Slovenske franjevačke provincije **o. Stanislav Zore** i još petnaest svećenika.

Već 32 godine postoji Hrvatska katolička misija u Ljubljani, a ona je u posljednjih trinaest godina oko Božića organizirala posebna slavlja koja su bila vrhunac svih katolika Hrvata u Ljubljani.

Ovaj susret bio je prilika da se zajednički razmotre potrebe i problemi s kojima se susreću Hrvati u Sloveniji. Ujedno je naglašena hitna potreba otvaranja misije za Hrvate u Kopru te otvaranje kulturnih centara za Hrvate u većim slovenskim mjestima gdje žive veće skupine Hrvata. Vrijedno je spomena da Hrvatska katolička misija izdaje list "Izlazak" u 1.500 primjeraka. /GK/

PRAVOSLAVNI SVEĆENICI I VJERNICI U RIMU I ZAGREBU

Na višednevnom hodočašću u Rimu je boravilo 50 svećenika i vjernika šabačko-valjevske eparhije. Njih je u svom obraćanju 14. siječnja posebno pozdravio i **Sveti Otac** kada su mu oni pred mnoštvom okupljenih hodočasnika otpjevali drevnu pjesmu na staroslavenskom jeziku. Papa im je ujedno rekao da prenesu tople pozdrave svom narodu, kao i patrijarhu **Pavlu**.

Na putu iz Rima hodočasnici su posjetili neke crkvene znamenitosti u Sloveniji te se posebno zadržali u Zagrebu gdje ih je primio zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić**. On se zadržao sa hodočasniciima u dugom i srdačnom razgovoru, a poslije su hodočasnici pohodili zagrebačku katedralu i grob bl. Alojzija Stepinca. /IKA/

44 NOVA KARDINALA

Papa Ivan Pavao II. za vrijeme svog pontifikata mnogo puta je iznenadio Crkvu svojim providnosnim djelovanjem. U siječnju je Papa u dva navrata objelodanio imena 44 nova kardinala. Tako je kardinalski zbor postao najbrojnijim u posljednje vrijeme i broji ukupno 185 članova, a od njih 135 imaju pravo birati i biti birani za papu jer su mlađi od 80 godina.

Kardinali koji imaju pravo biranja najvećim dijelom su iz Europe, njih 65, 27 ih je iz Južne Amerike, a po 13 ih je iz Sjeverne Amerike, Azije i Afrike te 4 iz Oceanije.

Kod najnovijeg imenovanja kardinala vidi se kako Papa vodi brigu o svim mjesnim Crkvama te je najviše novih kardinala iz Južne Amerike. Većina novih kardinala je iz velikih i poznatih biskupija sa svih kontinenata, a neki kardinali djeluju u Vatikanu pri raznim Kongregacijama. /IKA/

28. KATEHETSKA ZIMSKA ŠKOLA

Od utorka 9. do četvrtka 11. siječnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskoga dječakoga sjemeništa na Šalati u Zagrebu održana je 28. Katehetska zimska škola pod motom "Gle,

izide sijač sijati". U trodnevnom radu škole sudjelovalo je više od 700 vjeroučiteljica i vjeroučitelja. Rad škole bio je dinamičan i sadržaji su bili različiti. Pored predavanja bilo je prilike za diskusiju i rada u katehetskim radionicama.

Vrhunac svakog dana bila je svečana euharistija u kojoj su aktivno sudjelovali sudionici škole. Predavači su pokušali na svoj način iznijeti najnovija nastojanja Crkve da odgovori potrebi navještanja Radosne vijesti osobito djeci i mladima. Predavači su bili profesori sa različitih katoličkih fakulteta. Na ovoj školi, već prema ustaljenom običaju, okupilo se najviše sestara koje djeluju kao katehistice u školi ili u župi. /GK/

U ZAGREBU SUSRET BISKUPA HRVATA

U Zagrebu je u ponedjeljak 22. siječnja u Nadbiskupskom dvoru održan jednodnevni susret svih biskupa iz R. Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Na ovom susretu bilo je rasprave o inozemnoj pastvi, te o izdavanju liturgijskih knjiga, kao i o nekim drugim pitanjima koja su zajednička objema biskupskim konferencijama.

Ovakav jednodnevni susret biskupa obiju biskupskih konferencija održava se dva puta godišnje. /GK/

U ZAGREBU ODRŽAN

TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN

Tema četrdeset prvog teološko-pastoralnog tjedna koji je održan u Zagrebu od 23. do 25. siječnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskoga dječakoga sjemeništa na Šalati bila je "Križa vrednota u današnjem hrvatskom društvu". Organizator susreta bio je Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U radu susreta sudjelovalo je preko 600 sudionika među kojima je najviše bilo svećenika. Na ovom susretu bilo je više svećenika i iz naše biskupije koji redovito sudjeluju na ovakvim skupovima. Također su na tjednu bili gotovo svi biskupi Crkve u Hrvata.

Kroz različita predavanja i plodnu diskusiju pokušalo se doprinijeti boljem usmjeravanju suvremenog društva prema onim vrednotama na kojima treba graditi bolju budućnost i ljepšu sadašnjost.

Na završetku tjedna svećenici su aklamacijom prihvatili javnu izjavu o zakonu o HRT-u u kojoj se izražava podrška o opstanku trećeg radio programa koji znatno doprinosi kulturnom dostignuću naroda u Hrvatskoj. /GK/

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

MOLIMO

za žrtve stradale
u katastrofalnom
zemljotresu
u Indiji!

3. veljače

Sveti Blaž (Blaško, Vlaho)

(+ 317.)

- zašto se na spomendan svetoga Blaža blagoslivlje grlo ● blagoslov peciva ● blagoslov perca - vode - vina ●
- biskup iz Armenije ● svetac sa svijećom u ruci ● zaštitnik od bolesti grla ● pomoćnik ljudima ● prijatelj životinja ●
- zaštitnik Dubrovnika ● pomaže kod upale grla ● zaštitnik liječnika ● veliki pomoćnik ●

Svjedočio za Krista usred najvećih muka

Blaž je proslavio Boga i Crkvu mučeništvom kao biskup svoga rodnoga grada Sebaste u Armeniji, za vrijeme cara Lucinija (308-324). Bio je liječnik. Stekao je veliko povjerenje i ljubav svojih sugrađana. Nije čudo, što su tako dobroga čovjeka zaželjeli sebi za svećenika i biskupa. Kao što je život mnogih drugih svetaca iz prvih stoljeća kršćanstva obavijen legendama, tako je i život svetoga mučenika Blaža. Legende o svetome Blažu su svjedoci o njegovoj ljubavi prema bolesnicima, prema siromasima i prema životinjama. Kad je izbilo okrutno progonstvo kršćana, biskup Blaž je bodrio svoje svećenike i puk na vjernost prema Bogu i Crkvi. Jedna legenda pripovijeda kako se za vrijeme progonstva, na nagovor svojih svećenika, Blaž sakrio u jednu spilju. U njegovoj samoći okruživale su ga šumske životinje, posebno bolesne i ranjene. Ptice su mu donosile hranu. Blagoslivljao ih je i liječio znakom križa. U njegovu skrovištu otkrili su ga lovci gradskog prefekta Agrikole. Odlučili su ga mučiti dok se ne odrekne Krista. Bačen je u tamnicu. Zajedno sa sedam žena i dvojicom mladića bio je šiban šibama, ne bi li se odrekao kršćanske vjere. Kako su svi bili nepopustljivi i vjerni, mučitelji su ih još okrutnije mučili. Blaža su objesili o skelu, pa su mu željeznim grebenom derali meso. Niti sveti biskup, niti žene, niti dvojica mladića ne pristadoše na žrtvovanje poganskim bogovima. Bacili su ih u vodu s mlinjskim kamenom oko vrata. I gle čuda. Blaž je s kamenom o vratu otišao do sredine jezera, hodajući po vodi kao po suhu. Tamo je sjeo, a onda pozvao pogane da i oni priđu k njemu hodajući po vodi: "Ako vjerujete da su vaši bogovi tako moćni kao Isus Krist onda dođite po vodi do mene, pa me uhvatite!" Uvjereni u moć svojih bogova 68 ljudi se odvažilo. Svi su nepovratno potonuli. Kad je Blaž došao na obalu, njemu i njegovim drugovima su odrubili glavu. Od 972. godine svečeva se glava čuva u hrvatskom Dubrovniku u svečanom moćniku kao najdragocjenija relikvija. Grob mu je u Parizu.

Liječi grlo

Dok je bio u tamnici, dovedoše mu dječaka koji se gotovo ugušio od riblje kosti. Sveti je biskup blagoslovio dječaka držeći mu pod vratom dvije unakrst položene svijeće. Dijete je ozdravilo. Obećao je da će pomoći i čovjeku i životinji da ozdravi ako se samo prizove njegovo ime. Zato se sveti Blaž zaziva u molitvama u bolesti grla. Prema jednoj drugoj legendi, dok je neka sirotica čuvala u šumi svinje, njezino je krdo napao vuk. Jednu joj je svinju odvuкао u šumu. Sveti Blaž je zapovjedio vuku da vrati sirotici ukradenu svinju. I dogodilo se čudo. Vuk je čuo i poslušao Blaževu zapovijed. Kad je Blaž kasnije dopao tamnice, zahvalna ga je starica pohodila. Svoju zahvalnost iskazala je darovima. Darovala mu je pripremljenu svinjsku glavu i papke, voće i svijeće, da ne bude u stalnom mraku. Te je darove Blaž blagoslovio - da hrana i svijeće budu znakovi koji će je podsjećati na nj. Još joj je kazao: "Svake godine prikaži jednu svijeću u crkvi meni posvećenoj, pa će te Bog blagosloviti."

Zaštitnik

Od VI. stoljeća častili su svetoga Blaža kršćani na Istoku kao zaštitnika domaćih životinja. Već tada su ga štivali kao zaštitnika od bolesti grla. U znak zahvalnosti za ozdravljenje darivali su sveca svijećom. Na zapadu ga od IX. stoljeća časte liječnici i tkači kao svoga zaštitnika. Zanimljivo je da ga Nijemci časte kao zaštitnika vjetrenjača i puhačkih orkestara zato što se na njemačkom jeziku Blaž zove Blasius, a "blasen" znači puhati. Tko zna zašto ga noćobdije drže svojim zaštitnikom. Zaštitnik je liječnika, voskara, svirača puhačkih glazbala. Zaštitnik je kamenorezaca i radnika u kamenolomu (po kamenu koji mu je bio obješen o vratu). Zaštitnik je zidara i građevinskih radnika (zato što je mučen na zidarskoj skeli), šeširdžija. Zagovorne molitve za zdravlje grla u čast svetoga Blaža pojavile su se na Zapadu već u XII. stoljeću. Od XIV. stoljeća sveti Blaž, kao jedan od 14 velikih pomoćnika štuje se kao zaštitnik od bolesti grla i od kašlja, zaštitnik od zvijeri i nevremena.

Perci, pecivo, jabuke, voda

Premda je blagoslov grla na spomendan svetoga Blaža običaj novijeg datuma, poznato je da je u Bačkoj taj obred postojao već u XV. stoljeću. U Somboru se na spomendan svetoga Blaža blagoslivljaju perci, u Subotici i ostalo pecivo. Osim toga, u Subotici je raširen i mađarski običaj da se toga dana blagoslivljaju i jabuke. Blagoslov vode, kruha, voća i vina na dan svetoga Blaža postoji na njemačkom govornom području od XVI. stoljeća. Od svega što se blagoslivljalo davalo se vjernicima koji nisu mogli doći u crkvu da zagovor svetoga Blaža pomogne od bolesti grla. Od blagoslovljene jabuke davalo se čak i domaćim životinjama.

Prema: 1. Hubertus Drobner, Blasius, Lexikon für Theologie und Kirche, 2. svezak, Freiburg, 1994, str. 519; 2. Hans Hollenweger, Blasiussegen, nav. dj. str. 519-520; 3. Josip Antolović, Duhovni velikani, Sveti Blaž, biskup i mučenik, Zagreb, 1998, I. svezak, str. 95; 4. Viczián János, Balázs, Magyar Katolikus lexikon (MKL), 1. svezak, Budapest, 1993, str. 552-553; 5. Sámuel Nikolett, Balázsáldás, MKL, str. 55; 6. Maria Kreitner, Blasius von Sebaste, Heilige um uns, Wien, 1956, str. 59-60; 7. Diethard H. Klein, Das grosse Hausbuch der Heligen, Aschaffenburg, 1984, str. 71-72.

U mjesecu veljači slave imendan:

1. Brigita, Miroslav, 2. Svjetlana, Marin, Marijan, Marinko, Marina, Marijana, 3. Blaško, Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, 4. Veronika, Andrija, 5. Jaga, Agata, Dobrila, Goran, Silvan, 6. Pavao, Doroteja, Dorica, 7. Držislav, Rastimir, 8. Jeronim, Jerko, Mladen, 9. Apolonija, Sunčica, Borislava, 10. Alojzije, Lojzija, Skolastika, 11. Marija, Mirjana, 12. Zvonko, Zvonimir, 13. Katarina, 14. Valentin, Zdravko, Balint, 15. Kladije, 16. Julijana, Đula, 17. Viktorin, 18. Bernardica, 19. Bonifacije, Blago, 20. Leon, Lav, Lea, 21. Eleonora, Damir, 22. Petar, Tvrtko, 23. Romana, Polikarp, Grozdan, 24. Montan, Goran, 25. Viktorin, Hrvoje, 26. Aleksandar, Sandra, Branimir, 27. Gabriel, Gavro, Gabor, Tugomil, 28. Roman, Teofil, Bogoljub, 29. Hilarije, Radovan

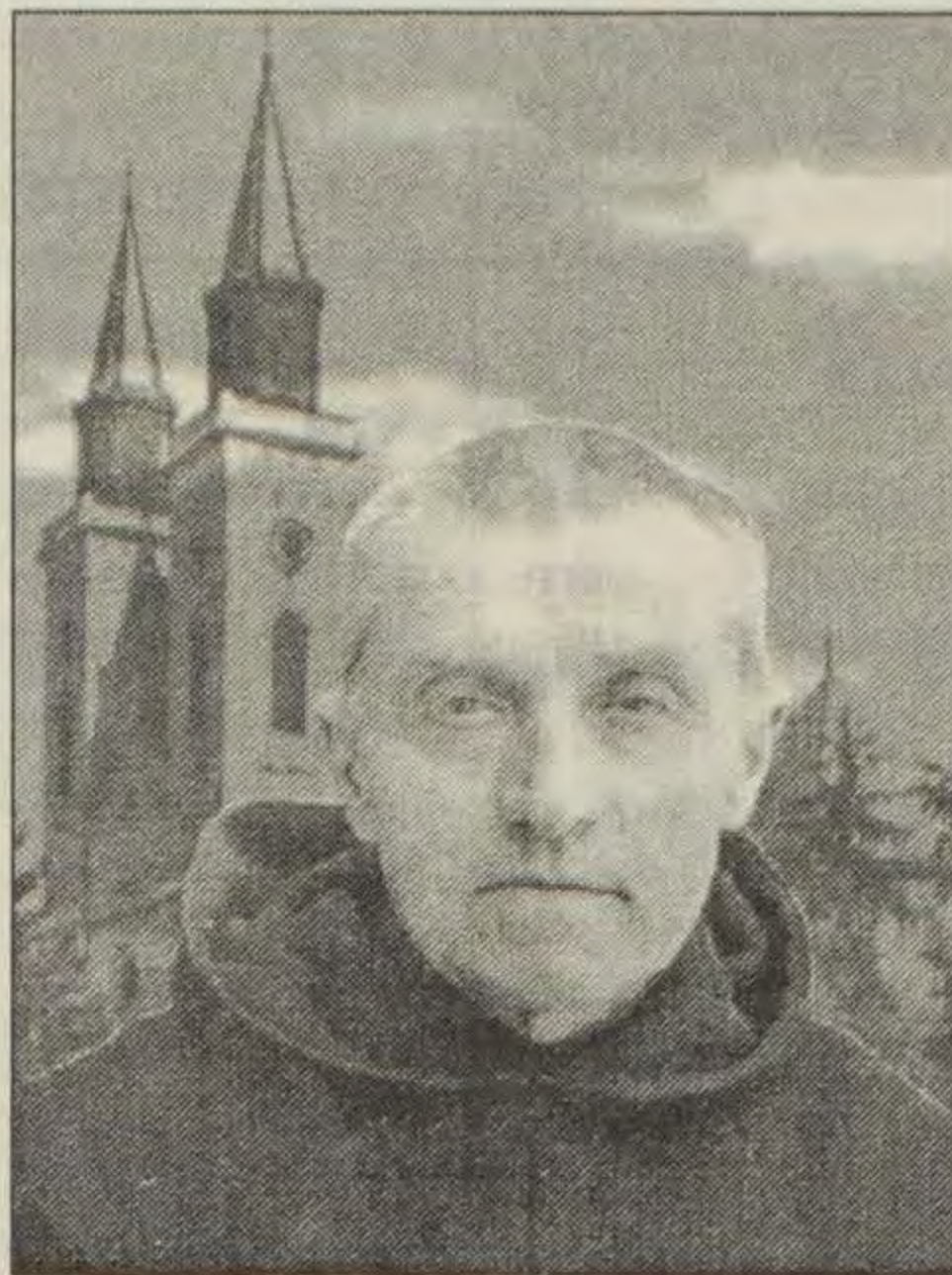
GERARDOV ISUS KRIST' (II)

Dok otajstvo Isusovog djetinjstva ima značenje očišćenje duše i spremne na sjedinjenje, "Isus na Križu", pak, prema Gerardovim razmišljanjima, označava proces čišćenja duše od svega što nije Bog. Sljedeći navodi to potvrđuju: "Kako bi izbacio iz sebe sve što mi nije milo, moraš podnositi dugotrajnu operaciju" (Razg. s Isusom 63); "Patnja je kao ekspresni vlak koji brzo vodi k Isusu" (Duh. Vježbe, 5); "Moje kićenje križa nosenje" (Razg. s IMJ, 8); "Da se ostvari sjedinjenje, Isus uništi u nama što mu je protivno kako bi sve (u nama) bilo sposobno za sjedinjenje" (Bim 169).

Osim što križ i trpljenje čiste dušu od primjesa sebeljublja i pripremaju za sjedinjenje, trpljenje s Isusom na križu ima i eklezijalnu dimenziju: "Tko misli na Propetoga, taj voli svakoga" (Thp., 19). "Moram za Tobom ludovati kada vidim druge Tebe na križ prikivati" (Razg. s I. 26,83). Ovi navodi, kad ih čitamo u svjetlu učenja Ivana od Križa, otkrivaju nam kako učenik ide stopama svoga učitelja. Neka nam kao potvrda budu ove riječi Ivana od Križa: "Put o kojem govori naš Gospodin ne sastoji se od uživanja, niti od vlastitih ukusa i duhovnih osjećaja, nego od istinite smrti na križu, osjetnoj i duhovnoj... Tada postiže sjedinjenje i najveća djela čini" (Uspon na goru Karmel, II,5,11). Sljedeći Gerardov poziv: "... ljudi patite da lijepi budete... Ranite svoju sebičnost da dobijete milost slave ukrsnuća" (Thp., 151), je zapravo žarki poziv da se suobličimo Kristu i nastavimo živjeti Krista u vremenu, po sjedinjenju s njim.

Isus Euharistija i Isus zaručnik su za Gerarda neprestani razgovor s Onim koga ljubi, s kojim suživi, i za kojim neprestano čezne, za čiju slavu djeluje.

Euharistija je za Gerarda: "... najmilija zabava, s Isusom se ljubiti, mirisavi tamjan biti, za Isusa gorjeti" (Put k Isusu, 31). Po Euharistiji se: "... zaručujemo s Isusom, a na nebu ćemo vječnu svadbu slaviti, vječnu gozbu s njime imati... po Euharistiji s Bogom sjedinjeni i sa svime opskrbljeni" (Bim 23, 210). Na temelju ovih zapisa možemo zaključiti da on po Euharistiji zapravo ima iskustvo sjedinjenja duše s Bogom. On to iskustvo posebno podržava vježbom u Božjoj prisutnosti koju veže za riječi: "Pazi na Isusa", koje

kad se analiziraju vode k zaključku da te riječi odgovaraju onoj vježbi što sv. Ivan od Križa naziva "Atenciñn amorosa" to jest: ljubavna pažnja. Oslonjeni na činjenicu da tu riječ bezbroj puta ponavlja u svojim zapisima, dolazi se do saznanja da je njegova povezanost s Kristom praktički neprestana, što potvrđuje i sljedeći zapis: "Tko ne bi volio vrt pun cvijeća i voća gledati, u kojem se mnogi šetaju, lijepu glazbu i pjevanje slušaju i slatkog voća jedu... Sve imamo i uživamo kad Euharistiju štujemo: jelo, odijelo, lijek, hranu, glazbu, najdivnije društvo, bez umora, bez prestanka" (Razg. s Isusom, 199).

Euharistija je također njegova neprestana briga za duše. "Ti si kruh za sav svijet ali i med. Želim biti vrijedna pčela da raznosim ovaj gotov med" (Razg. s Isusom, 60).

Ovaj, iako poduži prikaz, samo je skica koja nam može dočarati šta je Krist za Gerarda. Njegova vjera, ufanje i ljubav, nije nešto apstraktno nego živi Krist, koga on voli, kojega nasljeđuje, za kojega živi, u kojega je zaljubljen, kojem je suobličen, kojega želi pokazati dušama, bilo životom i iskustvom, bilo radom, kako bi druge privukao k Isusu. Po mom dubokom uvjerenju on je mistik, a ako je pokornik, njegova pokora je samo dokaz da je vrlo ozbiljno shvatio svoj život u službi Krista i duša, i da ona zapravo izražava suradnju s milošću da bi Krist živio u duši, a duša se s njim sjedinila...

Priradio: o. Ante Stantić

POETSKI
KULIAK
Uređuje: Lazar Novaković

Sida Košutić rođena je 20. ožujka 1902. godine u Radoboju, u Hrvatskom Zagorju. Učiteljsku školu je završila u Zagrebu i neko vrijeme službovala kao učiteljica. Pisala je pjesme, prozu i drame. Umrula je 13. svibnja 1965. godine u Zagrebu.

Od zbirki pjesama objavljene su *Osmjesi* (1941) i *Jezero mrtvo* (1956)

PRIZNANJE

Najslađe radosti mladog života,
Tebi, Gospode, dajem.
Za najtužnije dane mojih slaboća
Ponižena se kajem.

Kako li malena sva moja su blaga
Pred pravdom oka Tvoga.
Od svijeta se praznih dolazi ruku
Pred neizmjernoga Boga.

Ja ničega nemam do dlanova praznih,
Tek sam puka sirota.
Al' moji se dlanovi dižu k Tebi
Dar da prime života.

U blještavom sjajenju Tvojega bivstva
Ljepota se lije bez mjere.
Bože, o daj mi, da ostanem sirota
i kraljujem na putu vjere.

Sida Košutić

Čovjek stavljen u koordinate prostora i vremena

Počeli smo čitati Bibliju od "početka". Namjerno. Upravo tu, na samom početku, dati su "veliki naslovi" onoga o čemu će onda Biblija progovoriti u pojedinostima. Tu na početku rečeno je sve bitno o Bogu i čovjeku, a i o svijetu. To smo vidjeli već prošli puta, kad smo govorili o prvoj riječi Biblije, o "početku". U ovom razmišljanju više ćemo se zaustaviti na uređenju svijeta. Svijet će iz kaosa (biblijski izrazi "pust" i "prazan") postati kosmos (grč. glagol *kosmeo* - ukrašavam, uljepšavam, od toga naša riječ "kozmetika"), nešto lijepo i veličanstveno!

Svečani ritam stvaranja

Čovjek nije jednostavno bačen na ovu zemlju i prepušten igri slučaja. Čitajući prve stranice Biblije stječemo naprotiv dojam da je sve brižljivo pripremano upravo za njega. Ovo "uređivanje" svijeta obavljeno je na stvaralački i svečan način. Ono ima i svoj ritam koji je postignut prvenstveno smislenim ponavljanjem određenih izričaja. Nabrojimo ih (ako imamo Bibliju, otvorimo prvu stranu):

i reče Bog (*subjekt stvaranja*)

neka bude (*zapovijed*)

i bi tako (*izvršenje*)

i vidje Bog da je dobro (*verifikacija*)

Upravo ovaj oblik i ritam ponavljat će se u danima stvaranja. Uočimo da sve biva po Božjoj riječi. Kod Boga su riječ i čin jedno te isto. Ono što Bog govori to i biva. Zanimljivo je da je još i danas u hebrejskom jeziku tako. Riječ "dabar" označava i riječ i čin.

Prva materija koja je stvorena (prvoga dana) jest svjetlost! Zanimljivo. Svjetlost bez izvora svjetla (oni će biti stvoreni tek četvrtog dana!), svjetlo kao prva materijalna egzistencija. Premda Biblija nije znanstvena knjiga, već prvenstveno knjiga spasenjske poruke, ipak se ovdje i znanstvenici moraju duboko zamisliti. U istraživanju materije nije li posebno zagonetna svjetlost? Ponaša se kao čestica i kao val. Svjetlost i njezina brzina su kao neka konstanta materije i materijalnog svijeta. Ne dodirujemo li njome početak i granicu materije? Nije bez utemeljenosti što

mnogi fizičari smatraju da je svjetlost prvi oblik materije! Biblija nam doista daje podatak da je Božje prvo stvorenje upravo svjetlost.

Oblikovanje vremenskih i prostornih koordinata

Čovjek je biće vremena i prostora. Da bi se on pojavio na zemlji, preduvjet su vrijeme i prostor. Bog oblikuje vrijeme i prostor. To se događa po tri čina dijeljenja:

dana od noći (3-5) - vremenska koordinata

voda na gornje i donje (6-8) - vertikalna koordinata

kopna od mora (9-10) - horizontalna koordinata

Svijet u kojem će čovjek živjeti postoji po ta tri dijeljenja. Po njima je omogućeno vrijeme i prostor što je bitna pretpostavka za život čovjeka i drugih bića koja će se na zemlji pojaviti. Svijet

od kaosa postaje kosmos, umjesto neodređenosti i nereda nastaje red. No nije nakana pisca samo da nas o tome izvijesti. On prvenstveno želi svojim čitateljima saopćiti poruku. A ta je da je Bog ureditelj ovoga svijeta i da do dana današnjega taj red održava. Drugo, da je čovjek stavljen u već određeni red i da on tu ništa ne može mijenjati. No pogledajmo ova dijeljenja posebno!

3-5: dijeljenje svjetla od tame na početku nema ni jedan, nama do sada poznati, izvještaj stvaranja kod drugih naroda. Vremenskoj se dimenziji daje prednost pred prostornom! To znači da sve stvoreno trebamo razumjeti prvenstveno kao povijesno i prolazno, a tek onda kao postojeće. Stvoreno je prvenstveno prolazno a tek onda postojeće. Tako će se stvaranje ostaloga dogoditi

unutar ritma vremena (prvi dan, drugi dan, treći dan...). Uočimo i činjenicu da se nakon dijeljenja svjetla, od tame Bog samo o svjetlu izražava "da je svjetlost dobra" budući da svjetlost predstavlja postojanje i dobro, a tama negaciju toga.

6-8: dijeljenjem gornjih voda od donjih uvode se relacije: gore - dolje, vertikala. Uočimo da je izraz "svod" (ono što mi zovemo "nebo" gdje su oblaci, sunce i zvijezde) također dio stvorenoga, to nije mjesto "stanovanja Boga".

9-10: dijeljenjem zemaljskih voda od kopna nastaje horizontalna dimenzija: ovdje - tamo. Ona se pridružuje prije stvorenoj vertikali. Zanimljivo je da se verifikacija ("i vidje Bog da je dobro") pojavljuje tek ovdje (nema je nakon dijeljenja vertikale) jer je tek vertikalom i horizontalom organiziran prostor!

Kad je sve tako lijepo organizirano i uređeno, kad su stvoreni bitni preduvjeti života, tek sada se mogu pojaviti živa bića. Ona će se pojaviti po Božja tri čina oživljavanja (11-25).

(Sljedeći nastavak:

Čovjek stavljen u vrt ove zemlje)

Biblija danas

©

Godišnja pretplata iznosi 12 DM

Informacije: Tadej Vojnović, Cara Dušana 4, Novi Sad
telefon: 064 117 18 88

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU U 2001. GODINI

Datum polaska - 27. svibnja 2001.

Datum povratka - 3. lipnja 2001.

Cijena: 308 USA\$ + 417 USA\$ što je ukupno 725 USA\$. Od toga se prva svota uplaćuje odmah, a druga u Izraelu.

Datum prijavljivanja: do 15. 04. ili dok se ne popuni grupa (40 osoba).

Prijaviti se na adresu:

Tadej Vojnović,
21000 Novi Sad, Cara Dušana 4
ili na telefon 064 117 18 88.

KARIZME DUHA NA IZGRADNJU I OBNOVU CRKVE (LG 12,1) - II.

3. Prosuđivanje ispravnosti i uredne primjene karizmi

Sveti Pavao u poslanici Solunjanima moli vjernike da priznaju one koji su im "predstojnici u Gospodinu", dajući im pri kraju poslanice upute za život u zajednici. Tu Pavao ističe potrebu međusobnog služenja i provjeravanja karizmi: *"Pazite da tko kome zlo zlom ne uzvрати, nego uvijek promičite dobro jedni drugima i prema svima. Duha ne trnite, pro-roštva ne prezirite. Sve provjeravajte: dobro zadržite!"* (1 Sol 5,12.15.19-21). U zajednici Crkve Solunjana pojavile su se karizme kod vjernika laika. Zato Pavao zadužuje cijelu zajednicu da te karizme ne guše, nego da ih provjeravaju, te onim karizmatičnim osobama za koje se vidi da su stvarno od Boga nadahnute dadu prilike za odgovorno djelovanje za opće dobro zajednice. Ako je cijela zajednica ovlašćena i pozvana prosuđivati ispravnost karizmi, onda su oni koji

predsjedaju toj zajednici, svećenici, još više pozvani i ovlašćeni provjeravati ispravnost tih karizmi. Prema tome, oni koji predsjedaju u Crkvi, papa, biskupi i svećenici, ovlašćeni su i imaju zadaću provjeravati ispravnost karizmi u Crkvi.

Učiteljstvo Crkve je u službi (diakonija) kako bi sačuvalo jedinstvo i zajedništvo Crkve (usp. LG 24,1). Učiteljstvo nije iznad Božje riječi. Ono njoj služi (usp. DV 10,2). Učiteljstvo nije iznad Duha Svetoga. Duh Sveti neprestano oživljava i obnavlja Crkvu po služenju i karizmama. U pojedinim župnim zajednicama može doći i do protivljenja karizmama, izrugivanja prema onima koji imaju te darove. Od toga ne možemo pobjeći. No pravi karizmatici također preko tog protivljenja i izrugivanja svojom strpljivošću i podnošenjem protivnosti sazrijevaju kao istiniti karizmatici. Nisu li pravi proroci Staroga zavjeta podnosili progonstvo pa i smrt? A što da kažemo o najvećem proroku,

Isusu iz Nazareta? On je upravo proglasio blaženima one koji zbog njega doživljavaju i izdrže progonstvo - njihovo je kraljevstvo nebesko (usp. Mt 5,11-12). Apostoli su također izdržali progonstvo ne samo od neprijatelja kršćanstva, nego i od vlastite braće. Koliki su utemeljitelji Redova pretrpjeli progonstvo, kako od vlastite subraće, tako i od same hijerarhije Crkve. Neki su bili i izbačeni iz Reda kojega su sami osnovali. Pravi proroci i karizmatičari su oni koji znaju izdržati protivnosti u duhu zajedništva, sazrijevanjem u poteškoćama i ustrajnim slijedom onoga na što ih potiče Duh. Oni su spremni žrtvovati sve za zajedništvo Duha. Pravi karizmatici su kao proroci danas koji ne samo da kritiziraju ono što nije dobro u Crkvi, već dozvoljavaju da i sami budu kritizirani, kako bi se provjerio pravi Božji Duh u njima. Kamo sreće da nam i danas Bog dade takvih karizmatika!

Mato Miloš, OCD

DENOVSKI NADBISKUP KARDINAL TETTAMANZI SUSREO SE SA SVEĆENICIMA I REDOVNICIMA SUBOTIČKE BISKUPIJE

SREDIŠTE KATOLIČKE MORALKE JE ISUS KRIST

U petak 19. siječnja naš biskupski grad je posjetio đenovski nadbiskup i predsjednik biskupske konferencije Italije kardinal **Dionigi Tettamanzi**. U njegovoj pratnji bio je apostolski nuncij u Beogradu **mons. Eugenio Sbarbaro** te beogradski nadbiskup koadjutor **mons. Stanislav Hočevar**.

Na njegovo predavanje koje je održao u sjemeništu "Paulinum" okupilo se više od pedeset svećenika i redovnika Subotičke biskupije. U vrlo zanimljivom predavanju, ovaj poznati stručnjak moralnog bogoslovlja iznio je tri vida problema suvremene moralke. Ponajprije, naglasio je, sustav katoličke moralke nije jednostavno samo "moralni život" nego je to u biti nasljedovanje Isusa Krista. Međutim, nasljedovati Isusa Krista se ne može bez kontempliranja njegove osobe. Zato je središte katoličke moralke osoba Isusa Krista, a ne Zakon. Naš moralni stav prema Isusu Kristu je ljubav koja je povezana s vršenjem Božjih zapovijedi: "Tko mene ljubi, taj vrši volju Oca mojega." Toma je htio susresti Krista kao uskrslog čovjeka, a pao je na koljena i priznao Krista svojim Bogom. Druga misao predavača bila je činjenica da je u središtu katoličke moralke Isus - pravi čovjek. To je zapravo izazov suvremene moralke u kojoj se u svim fazama Isusova života učimo, nasljedujući njega, poštivati čovjeka kao živu sliku Božju. No, pitanje je tko

je pravi moralni čovjek. To je samo onaj tko je slobodan. Zato je jedna od temeljnih tema moralna sloboda. "Za slobodu nas Krist oslobodi", uči nas sv. Pavao. U trećem dijelu predavanja predavač je govorio o pastoralu i moralu, napose u problematici bračnog morala. Između raspona ideala koji treba postići i stvarnog stanja koje nas okružuje on je postavio princip Crkve "Majke i Učiteljice". Takav stav podržava u nama nadu da je u Isusu Kristu moguće ostvariti ono što je idealno, usprkos sasvim drugačijem okruženju. Konačno, završio je predavanje vrlo lijepim načelom katoličke moralke primijenjene u svakodnevnom svećeničkom pastoralu: **NIKADA NE ZANJEKATI ISTINU NITI POVRLJEDITI LJUDSKU OSOBU**. I drugi princip: **SAMO DUHOVNOST MOŽE SPASITI MORALNOST**.

Nakon lijepo i duge diskusije, kardinal se zadržao sa svećenicima na zajedničkom objedu u sjemenišnoj kapelici, gdje su mu sjemeništarci priredili kratki program te je tako posjetivši katedralu, biskupiju i sjemenište, završio svoj četvorosatni boravak u Subotici. Njegov dolazak je za svećenike, redovnike i sjemeništarce bio znak velikog povjerenja, podrške i poštovanja. /A. A./

O PAPINIM PISMIMA, GOVORIMA, CRKVENIM DOKUMENTIMA...

Kardinal Dionigi Tettamanzi, nadbiskup iz Genove, nedavno je, prigodom svog kratkog boravka u Subotici, na pitanje o rasponu kršćanskog morala, vrlo mudro odgovorio da je Crkva trajno Učiteljica istine, koju se nikada ne smije izdati s jedne strane, a s druge strane Crkva je Majka koja nikada ne želi, ni po koju cijenu, uvrijediti dostojanstvo ljudske osobe. Tako je citirajući encikliku bl. Ivana XXIII., iznio trajno načelo ne samo dogmatike nego i moralnog bogoslovlja, da je Crkva po svojoj naravi *"Majka i Učiteljica"* (*Mater et Magistra*).

Nakon trogodišnje pripreve za Veliki jubilej, kada smo u "Zvoniku" tumačili Papino pismo *"Nadolaskom trećeg tisućljeća"*, a u godini Velikog jubileja mozaički pratili najvažnije poruke Svete godine, želimo ubuduće na ovom mjestu prikazivati i tumačiti suvremene Crkvene dokumente.

Važno je, naime, shvatiti da Crkva do konca vremena nastavlja Kristovo djelo učitelja, svećenika i pastira. U tu svrhu ju je i osnovao. Crkva stoga nikada ne može zatajiti tu svoju trostruku službu a da bi ostala vjerna Isusu i svojoj povijesnoj zadaći. Ona je dakle trajno Učiteljica ne samo u smislu tumačenja, nego doslovno i u učenju. To znači da ona mora u prikladno i neprikladno vrijeme iznositi pred lice čovječanstva "staro i novo". Zato ona neprestano uči, tumači, potiče, opominje... Ali uvijek snagom Isusova duha u njegovoj prisutnosti, ljubavlju majčinskog srca.

Što znači "naučiteljska služba Crkve"? Ponajprije, to znači da Crkva tijekom sve svoje povijesti brižno i s ljubavlju, molitveno i milosno osluškuje Božju riječ. Iščitava je, u srcu prebire, razmišlja te onda prenosi dalje. S druge strane, u svjetlu Duha Svetoga čita znakove vremena i ponizno pokušava razumjeti volju Božju i izreći je i navijestiti na način razumljiv čovjeku određenog vremena. Mi kršćani vjerom gledamo u taj zadatak Crkve, koji je predan Isusovom riječju: *"Idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenju..."* Stoga vjernik mora biti aktivni slušatelj Božje riječi da bi mogao biti i njezin milosni izvršitelj.

Učitelj u Crkvi i u ime Crkve je ponajprije Veliki svećenik, nasljednik apostola Petra komu je predano utvrđivanje braće u vjeri! Jednako je tako značajno da su učiteljsko poslanje primili i apostoli i njihovi nasljednici, svećenici, koji sudjeluju u milosti pomazanja Duhom Svetim po sakramentu Svetoga reda i, konačno, svi vjernici u smislu poslanja koje primaju sakramentom Potvrde.

Vrhovna, pak, učiteljska služba Crkve očituje se na tzv. općim saborima (koncilima), gdje je njezinoj učiteljskoj službi darovano da bude temelj jedinstva, vez ljubavi i stup istine.

Sinoda biskupa je češći način okupljanja pastira. Uvijek je posvećena pojedinom "znaku" vremena o kojem Crkva želi progovoriti. Nakon sinode biskupa redovito slijedi vrlo snažan dokument vrhovnog učitelja u Crkvi, koji sabire i kao dobri domaćin dijeli ono što je Sinoda zaključila.

Biti dakle vjerni katolik znači poput sv. Katarine Sienske u Petrovom nasljedniku vidjeti "slatkoga Krista na zemlji". Katolik ne može s ljubavlju ispovijedati da mu je Crkva Mati ako joj poriče istinu da je i Učiteljica. Stoga će i naš "Zvonik", želeći da i dalje bude navjestitelj i prenositelj onoga što naučava Crkva, na ovim stranicama govoriti, s ljubavlju prema istini i s poštovanjem prema svakoj osobi, o dokumentima (govorima, propovijedima, porukama) vrhovnog Svećenika, biskupskih sinoda i dokumenata Crkve, želeći ih približiti svakome od nas ne bi li sve više osjećali i svjedočili radosno da nam je Crkva Majka i Učiteljica.

A. K.

GENI - LIJEKOVI BUDUĆNOSTI?

Dragi čitatelji!

U nekoliko prošlih brojeva rečeno je dosta o Projektu ljudskog genoma. Moglo bi se još puno toga istaknuti i sigurno je u međuvremenu došlo do niza novih i pomaka i otkrića na tom polju ali mislim da je bitno reći nešto i o konkretnoj primjeni tih toliko važnih saznanja do kojih se došlo na području ljudskog genoma.

Ono što nas sve najviše zanima i što nam je u životu najvažnije svakako je zdravlje. Kakve mi zapravo koristi imamo od toga što netko zna sekvencu naših gena i kako neki od njih funkcioniraju? Kako možemo upotrijebiti znanje o informacijama koje geni nose?

Imamo mi od istraživanja genoma već sada a uskoro ćemo imati i puno više konkretne koristi, osobito na području medicine. Ne samo da nam je omogućena brža i sigurnija dijagnostika bolesti, nego možemo vrlo rano odrediti i genetsku predispoziciju za neke od njih. Osim toga, pružaju nam se i veće mogućnosti za kreiranje novih, boljih lijekova, učinkovitijih terapija a liječenje genima također je jedna od vrlo obećavajućih tehnika koje nam donosi nova era molekularne medicine.

Upravo o genskoj terapiji htjela bih u ovom broju nešto reći. Gensko liječenje (genska terapija) je genetička modifikacija (mijenjanje ekspresije gena) stanica bolesnika sa svrhom prevladavanja ili izbjegavanja bolesti. To je vrlo široka definicija i uključuje unos kloniranih ljudskih gena, dijelova gena ili raznih umjetnih gena, tj. zamjenu poremećenog gena zdravim. U najvećem broju slučajeva promijenjena je bolesna stanica, no nekada su ciljane stanice upravo zdrave stanice, npr. stanice imunološkog sustava što predstavlja vrstu cijepljenja. Na taj se način, umjesto tradicionalne terapije lijekovima, koja zapravo samo uklanja simptome bolesti, pokušava popraviti osnovni problem odnosno ukloniti glavni uzrok ispravljajući genetičku pogrešku u nekim stanicama bolesnika. Na ovaj način mogu se liječiti neke infektivne i autoimune bolesti kao što su malarija, AIDS ili reumatoidni artritis, zatim neke nasljedne bolesti te različiti tumori.

Kako se zdravi geni unose u stanice pacijenta? Kao prvo potrebno je imati posebne prijenosnike ili vektore. Vektori su najčešće virusnog porijekla. Nakon što se željeni gen ubaci u neki od vektora, može ga se u organizam unijeti na dva načina: direktno u stanice i tkiva gdje će se ispoljavati ili indirektno, što je puno češće primjenjivani način, pri čemu se stanice izvade iz bolesnika, uzgoje u laboratorijskim uvjetima, u njima se ispravi pogreška te se takve vrte u bolesnika.

(nastavlja se)

Mr. sc. Danijela Poljuha

ŽUPA ISUSOVA USKRSNUČA - SUBOTICA

Biskup Budanović je planirao da na ovom mjestu bude crkva Isusova Uskrsnuća kao katedrala, biskupski dvor i teologija. • Prvi vikar je bio vlč. Marko Kopunović, a prvi župnik mons. Matija Zvekanović. • Župa se brine i za gradsku Kalvariju koja je posvećena Žalosnoj Gospi. Kapelica je izgrađena 1877., a postaje Križnog puta 1879. godine.

Kad ulazite u Suboticu sa zapadne strane, najprije će vam oko zapaziti jedan toranj. To je toranj kapele subotičke Kalvarije. To je ujedno i znak da se nalazite u župi Isusova Uskrsnuća. Odmah pored Kalvarije ćete zatim u lijepom gradskom parku zamijetiti, poput neke vile, jednu nedovršenu crkvu. To je župna crkva u kojoj se okuplja i hrani Božjom riječju i euharistijskim kruhom lijepi broj vjernika na tri nedjeljne mise, kako na hrvatskom tako i na mađar-

sada ne sudjeluju aktivnije u pastoralu župe, jer su mnoge u poodmakloj dobi, a mlađe radi novonastale granice ne mogu doći. No, zahvaljujući koncilskom duhu, na njihovo mjesto se uključuju vjernici laici. Oni su "pravi blagoslov" za župu. Tri mlade katehete: **Nevenka, Imre i Tanja** su duša katehizacije; **Miroslav** je nositelj glazbenog života, a članovi Karitativnog odjela su nositelji humanog gibanja u župi i u Mjesnim zajednicama.

Jeste li povelili roditelje na svetu misu?

Zapažanja naših kateheta su da izvjestan broj roditelja djece koja inače redovno i rado dolaze na vjeronauk, ne dolaze redovito na nedjeljnu sv. misu. Stoga im katehista često postavlja pitanje: "Djeco, jeste li povelili roditelje na svetu misu?" Zahvaljujući takvom razmišljanju imamo znatan porast sudionika na nedjeljnim sv. misama. Za upis djece na vjeronauk priređuje se posebno pismo roditeljima. Organiziramo i poseban dan za upis koji je povezan s druženjem i igrom. "Najprije se malo igramo. Onda se pomolimo, otpjevamo

Suradnja između našeg Caritasa i Mjesne zajednice je dobra. Prošle smo godine podijelili 175 obiteljskih paketa. 25 obitelji dobilo je peći - rekao je Mile.

skom jeziku. Župni stan je s jedne strane crkve, a samostan sestara "Naše Gospe"

Prizor iz crkve "Isusovo Uskrsnuće" u čast Aleksi Kokiću, svećeniku ove župe

s druge strane. Sve je to vrlo važno da bi jedna zajednica vjernika mogla doista živjeti. Vjernicima ove župe ne smeta što im crkva nije dovršena iako je još davne 1933. godine započeta. Dapače, bila je predviđena za katedralu!

Kad su vjernici sa svojim župnikom **Belom Stantićem** 1996. godine sagradili i lijepu vjeronaučnu dvoranu u kojoj se okuplja dvjestotinjak djece te lijepi broj mladih kao i Pastoralno vijeće i obitelji, ostvareni su idealni uvjeti za pastoralni rad. Usprkos činjenici da je ova župa dala šesnaest redovnica, one

našu 'himnu', porazgovaramo o tome da li su bili u nedjelju na sv. misi, provjeri-

Obično na Mladi Uskrs priređujemo ručak na župi za stare i bolesne, povodom našeg proštenja.

mo gradivo i pregledamo domaće zadatke, upoznamo novo gradivo... i evo nove grupe!", kaže **Nevenka**.

IZ POVIJESTI ŽUPE

Župa Isusova Uskrsnuća je teritorijalno nastala iz župe svete Terezije i sv. Roka. 1. siječnja 1956. godine podignuta je na razinu samostalne župe. Prvotno, kao vikarija, služila se kapelom Žalosne Gospe na Kalvariji. Godine 1933. biskup **Lajčo Budanović**, 8. prosinca, blagoslivlje kamen temeljac, bez dozvole i plana. Tek je 26. ožujka 1940. godine odobren plan **Dragutina Molzera** za izgradnju nove crkve. Prema tom planu je izgrađen današnji izgled. Nedostaje još druga polovica crkve, dva tornja i kupola.

Mecena nove crkve bio je **Lazo Mamužić**, gradonačelnik Subotice sa suprugom **Elizabetom r. Jakovčić**. Njihova tijela su iz groblja prenešena i pokopana u ovoj crkvi. Svoju kuću na putu JNA 16 darovali su za župni stan.

Župa sada broji oko 5000 vjernika i pokriva tri mjesne zajednice: Gat, Novo Selo i Mali Bajmok.

Župni ured, Gajeva 2, Subotica
tel./fax. +381 (0)24 21-496

Karitativna aktivnost u župi

U nedjelju 4. 02. ove godine, zalaganjem **g. Milenka**, po peti put je organiziran humanitarni koncert u korist starih i bolesnih župljana. "Suradnja između našeg Caritasa i Mjesne zajednice je dobra. Na našoj teritoriji žive pretežno starije osobe i radničke obitelji. Prošle smo godine podijelili 175 obiteljskih paketa. Isto toliko obitelji je dobilo drva za zimu, a dvadesetpet obitelji i peći. Na Veliki četvrtak prikupljamo pomoć u novcu i hrani i to također podijelimo našoj siromašnoj braći za Uskrs", kaže Mile.

U katehizaciji župnik ima značajnu pomoć, o čemu se brinu katehetski suradnici.

Ministrantski susreti

Puno pomažu u župi vlč. **Marinko** kao i bogoslov **Goran**. Oni su veliko osvježenje za vrijeme zimskih i ljetnih praznika u radu s mladima i ministrantima. Bili smo domaćini dvaju međuzupnih ministrantskih susreta, a treći je, radi jubilarne godine, održan u katedrali. U ovoj župi se redovito održavaju ministrantski sastanci na kojima se uz igru priređuje i kviz znanja, te se bira dežurni ministrant i naj-ministrant.

Župnik, mons. **BELA STANTIĆ**, rođen je 8. kolovoza 1939. godine u Tavankutu od oca **Petra i Dominike r. Jozić**. Nakon završene dvije gimnazije u Subotici, biskup mons. Lajčo Budanović ga 1956. godine šalje u Đakovo gdje je maturirao. Ondje je završio i bogosloviju te je 29. lipnja 1964. godine zaređen za svećenika po rukama subotičkog biskupa mons. Matije Zvekanovića. Mladu misu je služio 5. srpnja 1964.

godine u Tavankutu. Još dok je završavao petu godinu teologije, poslan je u Adu za kapelana. Već za Uskrs odlazi na samostalno mjesto u Titel gdje ostaje do 6. kolovoza 1966. godine kad je imenovan kapelanom u katedralnoj župi sv. Terezije. Od 1968. do 1972. godine je upravitelj župe u Maloj Bosni. Župnikom župe Isusova Uskrsnuća u Subotici imenovan je 15. listopada 1972. godine gdje je ostao sve do sada. Pored toga vršio je službu dekana, a službu generalnog vikara vrši od 1989. godine do sada.

Članovi Pastoralnog vijeća na sjednici

"Nek' ne misli Lajčo, da će to biti crkva što on čeprka na ranskoj pijaci!"

(Marko Jurić, tadašnji gradonačelnik Subotice)

Križni put na subotičkoj Kalvariji

Mladi

Radna grupa mladih aktivista uspješno organizira Doček malog Isusa za Božić. Tako su i protekle, jubilarne godine izveli biblijsko-liturgijsku meditaciju prema knjižici "O, MUDROSTI" autora Bernardina Škunce iz Zadra. Slično se angažiraju i za ostale priredbe tijekom godine.

Nositelji glazbenog života u župi su **Miroslav i Nela te Željka uz s. Bernardicu**. Pod njihovim vodstvom imali su uspješan nastup na "Makarskom ljetu", a u Subotici su priredili nekoliko koncerata.

A da naše aktivnosti ne bi ostale nezabilježene, brinu se **Ljubica i Željka**. One su dopisnice "Zvonika" iz naše župe.

Pastoralno vijeće

Pastoralno vijeće je glavni stožer u župi. Sve više postaju odgovorni domaćini koji su ponijeli teret "dana i žege"

tijekom skoro trideset godina mog župnikovanja - rekao je župnik.

Sve akcije su bile domišljene i organizirane njihovim angažiranjem: koncilski je preuređena crkva i umaljana, kupljen novi župni stan, obnovljena Kalvarija, sagrađena nova učionica i još puno manjih akcija sačinjava mozaik

jedne župne aktivnosti. Da spomenemo još samo neke, kao što su: raspačavanje

Nažalost, zbog slabog nataliteta, a velikog mortaliteta, kao i raseljavanja mladih obitelji, župa umire - rekao je župnik.

tiska, briga oko materijalnog stanja objekata i rad s obiteljima. Nažalost, zahvaljujući slabom natalitetu, a velikom mortalitetu, kao i raseljavanju mladih obitelji, župa umire! Teško je uvjeriti ljude kako s tim sve počinje i s tim završava. Uvjetovano ratnim okolnostima, fizionomija župe se izmijenila dolaskom jednog dijela izbjeglica iz Hrvatske,

Bosne i Hercegovine, kao i s Kosova, koji nisu katoličke vjere.

Župnik sve više stavlja naglasak na molitvenu akciju, kako kroz Zajednicu Krvi Kristove, tako i kroz kruničarska društva i animiranje bolesnika da prikazuju svoje molitve i žrtve za duhovno-moralnu obnovu župe. Time počinju i završavaju sve aktivnosti u župi. Uz to se stavlja naglasak na brigu za duhovna zvanja. Plod te brige je zasada vlč. **Miroslav**, koji je sada župnik u Baču, te jedan bogoslov i jedan sjemeništarač.

Tako župa Isusova Uskrsnuća u Subotici stoji kao simbol velikih nastojanja, kako prijašnjih tako i sadašnjeg župnika "DA ŽIVOT IMAJU! U IZOBILJU DA GA IMAJU!" (Iv 10,10).

Ovo su samo inserti iz života jedne župne zajednice. Čini se da smo samo "zagrebali" površinu, a da je tu negdje pravi život! Prosudite sami! Želja je onih koji su pričali ovu "priču" da i druge potaknu na akciju.

**Stipan Stipančević
Katarina Čeliković**

Fotografije: Tanja Stipančević i Nikola Tumbas

Oblik druženja na župi: PRELO

ISUS NAS UČI MOLITI

Stvarnost molitve u potpunosti nam je objavljena u Isusu Kristu koji je Riječ "tijelom postala i nastanila se među nama". Promatrajući Isusa u molitvi i slušajući ga kako moli, upoznat ćemo kako nam molitvu uslišava.

Isus molitelj

Isus nas je, postavši čovjekom, naučio moliti na ljudski način. Kao čovjek naučio je moliti od svoje majke, kao i iz tradicije svoga naroda. Ipak, Isusova molitva "prodire iz tajnog vrela, kako daje naslutiti u dobi od dvanaest godina kada je spremno odgovorio Mariji i Josipu da želi biti u kući Očevoj". Tu se daje naslutiti sinovska molitva koju Otac prihvaća i uslišava. Evanđelje po Luki daje nam naslutiti koliko je Duh Sveti prisutan u Isusovoj molitvi. Isus moli prije svakog važnog spasenjskog događaja koji je kanio izvesti. Provodi u molitvi često cijelu noć. "Isusova molitva prije spasenjskih događaja, koje Otac traži da ih ispuni, jest smjerno i puno povjerenja predanje njegove ljudske volje volji Oca punoj ljubavi."

Kada je Isus jednom prilikom molio, učenici su ga promatrali te je jedan od njih zaželio tako moliti. "Promatrajući i slušajući Sina, djeca se Božja uče moliti Ocu." U svojoj molitvi Isus nosi ljude jer je utjelovljenjem uzeo našu ljudsku narav te prinoseći sama sebe prinosi cijelo čovječanstvo.

U evanđeljima su nam zapisane dvije Isusove izričite molitve u kojima jasno zamjećujemo njegovo obraćanje Ocu. U prvoj molitvi Isus ispovijeda Oca te ga veliča što je otajstva Kraljevstva sakrio od umnih i mudrih, a objavio malenima. U ovoj molitvi zamjećujemo Isusovo potpuno predanje Očevoj volji. U drugoj pak molitvi, koju je Isus uputio Ocu neposredno prije Lazarova uskrsnuća, čitamo kako Isus prvo zahvaljuje Ocu što ga je uslišao i govori kako sigurno zna da ga Otac uvijek uslišava. Ovaj Isusov primjer uzor nam je kako treba iskati: "Prije no što je dar darovan, Isus prijanja uz Onoga koji daruje i koji sebe daje u svojim darovima. Darovatelj je

vredniji od udijeljena dara, on je pravo blago kojim je darovatelj obdaren."

U Isusovim molitvama neposredno prije muke, te za vrijeme muke i na križu, prisutno je cijelo čovječanstvo i sve njegove nevolje. On moli za sve i u ime svih. Otac prima te Isusove molitve i njegovu žrtvu te ga nagrađuje mimo svih očekivanja slavnim uskrsnućem Sina. Tako se ostvaruje na najljepši način događaj molitve u Božjem planu.

Isus uči nas moliti

Svojim divnim primjerom Isus nas uči moliti. Ipak "Evanđelje nam predaje jedan Isusov nauk o molitvi. Kao odgojitelj preuzima nas tamo gdje već jesmo te nas postupno vodi k Ocu." Isus se obraća mnoštvu i polazi od onoga što je zapisano u Starom savezu i otkriva novost kroz razne prisposode. Kasnije posebno poučava učenike govoreći im o Bogu Ocu i Duhu Svetomu.

Srce molitelja mora biti puno djetinjeg povjerenja u Božju dobrotu te ujedno oslobođeno od svih zapreka. Moliteljevo srce mora biti usmjereno na obraćanje te se "uči moliti u vjeri. Vjera je djetinje prijanje uz Boga, mimo onoga što osjećamo i razumijemo". Snaga molitve očituje se u povjerenju i raspoloženju molitelja. Stoji zapisano u Evanđelju da je "sve moguće onom koji vjeruje". Isus je učinio mnoga čudesa onima koji su mu vjerovali, a drugima koji mu nisu vjerovali "čudio se njihovoj nevjeri". Molitva iz vjere je takva da se uskladi srce da vrši Očevu volju.

U Isusu je među nas došlo Kraljevstvo Božje. Zato on poziva na budnost, obraćanje i vjeru. Isus govori svojim učenicima kakva treba biti njihova molitva poslije njegovog odlaska k Ocu. Od tada možemo iskati što nam treba u Isusovo ime. Vjera u Isusa uvodi vjer-

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

nika u tajnu poznavanja Oca. Tako vjera donosi plod u ljubavi. "Kad je naša molitva združena s Isusovom, Otac nam daje Duha Branitelja da bude uvijek s nama."

Isus uslišava molitvu

Iz evanđeoskih izvještaja vidimo da je Isus uslišao mnoge molitve već za vrijeme svoga javnog djelovanja. Isus uvijek odgovara na molitvu koja mu je upućena s vjerom.

Marijin primjer moliteljice najbolje nam otkriva ispravan stav vjernika koji želi ispuniti volju Božju u svom životu. Ona spremno prihvaća Božji plan te ga ostvaruje na jedinstven način. Njezino povjerenje izvire iz duboke vjere i sabrane molitve. Marija posreduje kada vidi tuđu potrebu; sjetimo se samo neprilike koju je doživio domaćin u Kani Galilejskoj. Marija je bila sigurna da će Isus pomoći onima koji su bili u neprilici. Marija po vjeri prinosi cijelo svoje biće k Bogu.

*Prema Katekizmu Katoličke Crkve
(br. 2598-2622)*

priredio: Franjo Ivanković

SELK

d.d.

K U T I N A

Kolodvorska 27

Tel.: 044/ 682-432, fax: 044/ 682-438

Uređuju: Ivan Milodanović
i Vladimir Sedlak

Iz života sjemeništaraca

Kardinal Tettamanzi u sjemeništu

Denovski nadbiskup kardinal **Dionigio Tettamanzi** posjetio je 19. siječnja našu biskupiju. Najprije je imao razgovor s mjesnim ordinarijem, a zatim je u sjemenišnoj kapelici održao predavanje za svećenike. Nakon predavanja sastali smo se i mi s uglednim gostom i sa svećenicima u blagovaonici Paulinuma. Priredili smo kratki program za naše goste. Goste je pozdravio rektor Zavoda, zatim je slijedio tekst Papine pjesme "Krist na žalu", a na engleskom jeziku pozdravni govor održao je **Robert Tonsati**, trećoškolac. Kardinal je uputio nekoliko riječi sjemeništarcima, a zatim i svećenicima, a nakon toga zaorila se pjesma "Exaudiat te Dominus" i pjesma Dragutina Domjanića "Fala".

Dan škole i proštenje

Na dan obraćenja sv. Pavla (25. 01.) naša sjemenišna zajednica proslavila je Dan škole i proštenje sjemenišne kapele

DUHOVNE VJEŽBE

Duhovne vježbe su najveća radost u životu sjemeništarca. To su dani posebne milosti Duha Svetoga kada cijeli dan provodimo u razmatranju, molitvi i tišini, osluškajući šta nam Bog želi reći. Duhovne vježbe su duhovna hrana svakom kršćaninu, a osobito sjemeništarcima koji se spremaju za svećenički poziv. One se obavljaju jedanput ili više puta godišnje.

Razmatranja su izuzetno dirljiva i poučna tako da su svakoga od nas natjerala na duboko razmišljanje. Za vrijeme duhovnih vježbi osjećamo se nekako bliži Bogu, oslobođeni od svakodnevnog buke i briga koje nas u svakidašnjici zamaraju i odvođe nam misli od Gospodina. Iako su mi ovo bile četvrte duhovne vježbe, ipak sam osjetio nešto posebno, nešto originalno, što me jako taknulo. Svake duhovne vježbe posebno doživljavam. Moje misli su tada oslobođene od ovozemaljskog, dižu se Bogu u susret koji uvijek raskriljenih ruku prima svoju djecu. U ta tri dana duša se obnovi plodovima Duha Svetoga koji nam pomaže da do sljedećih duhovnih vježbi živimo po Božjem zakonu i uvijek činimo dobro.

G.F.I.

koja je posvećena sv. Pavlu apostolu. Toga dana je održana svečana koncelebrirana sv. misa koju je predvodio beogradski nadbiskup koadjutor **msgr. Stanislav Hočevar** uz koncelebriranje domaćeg biskupa **Jánosa Pénzesa**, vlč. **Tibora Királya**, koji je prisustvovao u ime Zrenjaninske biskupije, poglavara sjemeništa rektora **msgr. Josipa Mioča**, te prefekta vlč. **Attila Zselléra**. Među uglednim gostima nalazio se prvi savjetnik Mađarske ambasade iz Beograda **Ferenc Bagi**. Prije sv. mise, u ime gradske samouprave **Géza Kucsera**, povjerenik za prosvjetu Subotice, predao je paket knjiga za našu školu.

Pozdrav kardinalu Tettamanziju

Sv. misi su prisustvovali gosti svećenici, roditelji i rodbina sjemeništaraca, naši dobročinitelji te veliki broj vjernika.

Završeno prvo polugodište

Prvo polugodište u našoj gimnaziji završilo se 30. siječnja. Toga dana održana je sjednica za klasifikaciju učenika na kojoj je razmotren naš dosadašnji rad. Istoga dana poslijepodne imali smo veliku šetnju na Palić, a usput smo se relaksirali u župnoj crkvi i u vjeronaučnoj dvorani gdje nas je dočekao i pogostio župnik **Josip Leist** i kantorica **Gabriela Milodanović**.

Klanjanje pred Presvetim

U sjemenišnoj kapeli 31. siječnja održano je godišnje javno klanjanje koje je otvoreno nakon jutarnje sv. mise. Sjemeništarci su se izmjenjivali kroz cijeli dan u klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Tijekom dana dolazio je lijepi broj vjernika na adoraciju, a još više na završetak klanjanja.

Duhovne vježbe

Godišnje trodnevne duhovne vježbe započeli smo 31. siječnja navečer. Duhovne vježbe su najvažniji dio obnove i jačanja svakog kršćanina da bi što postojanije slijedio Isusa i njegove zapovijedi. Sjemeništarci su s radošću dočekali dane duhovnih oaza. Ovogodišnje duhovne vježbe predvodio je svećenik beogradske nadbiskupije **mr. Zvonko Blaško**, sužupnik beogradske katedrale. Svojim izvanrednim predavanjima i sadržajnim razmatranjima ojačao je naš duhovni život i dao nam elana da obnovljeni i ojačani započnemo drugo polugodište.

PUTEM SV. PAVLA

Kako čitamo u Sv. pismu, Duh Gospodnji puše kamo hoće. Tako je i sv. Pavla od velikog progonitelja učinio najvećim navjestiteljem Radosne vijesti. I danas smo svjedoci djelovanja toga Duha. Tako i među nama ima onih koje je Gospodin na čudesan način pozvao u svoju službu. Evo kratkog opisa jednog našeg prvoškolca koji je sličnim putem pošao prije nekoliko godina.

"Kao mali nisam imao pojma što je to vjera niti što je Bog i njegova Crkva. No, kako sam odrastao, osjetio sam da ovaj svijet nikako nije samo neka puka slučajnost, nego da ima Netko tko ga je stvorio i koji ga i danas uzdržava. Postepeno sam od svojih kolega koji su išli na vjeronauk saznao nešto o Bogu, o njihovoj vjeri i uz njihov poticaj krenuo sam na vjeronauk. Nakon potrebne kateheze bio sam kršten. Dan primanja sakramenata inicijacije za mene je bio osobita radost. Ali, nastavljajući svoj životni put, osjetio sam da to nije kraj. U sebi sam osjećao poziv da budem potpuno njegov. Tako sam krenuo u sjemenište i sada govorim s psalmistom: "Evo dolazim, Gospodine, vršiti volju tvoju."

Uređuje: Katarina Čeliković

E, BAŠ ĆU BITI DOBAR!

Mnogi su od vas krenuli na vjeronauk. Što tamo učite? Jeste li upoznali vašeg Učitelja i vjeroučitelja? Vjeroučitelj vam zapravo govori o Učitelju. Prenosi vam ono što i sam vjeruje - da se Bog rodio kao čovjek, da je trpio ljudsku zavist i mržnju, da je pogubljen na križu i da je na iznenađenje mnogih USKRISNUO. On je ŽIV! Ali, do toga i ove godine trebamo doći kroz PUSTINJU. Vi znate da je Isus nakon krštenja na rijeci Jordan bio pun Duha Svetoga, ali je ipak bio odveden u pustinju gdje ga je iskušavao đavao. I mi ćemo kroz vrijeme pred nama polako pripremiti svoje srce za susret s Isusom uskrsnim. Moramo se vježbati u DOBROTI - prema roditeljima, braći i sestrama, drugovima u školi, prijateljima, bakama i djedama, susjedima... Kad osjetite da vas nešto vuče u prskos, inat, lijenost, svađu... - odmah kažete: E, BAŠ ĆU BITI DOBAR! Baš se neću svađati! Baš ću donijeti mami drva! Baš ću otići u posjetu baki jer dugo nisam bio! Baš ću pomoći drugu u matematiци! Onda napasnik đavao baš ništa vama ne može.

Još će vas i anđeli Božji čuvati.
S vama je u molitvi i vaša

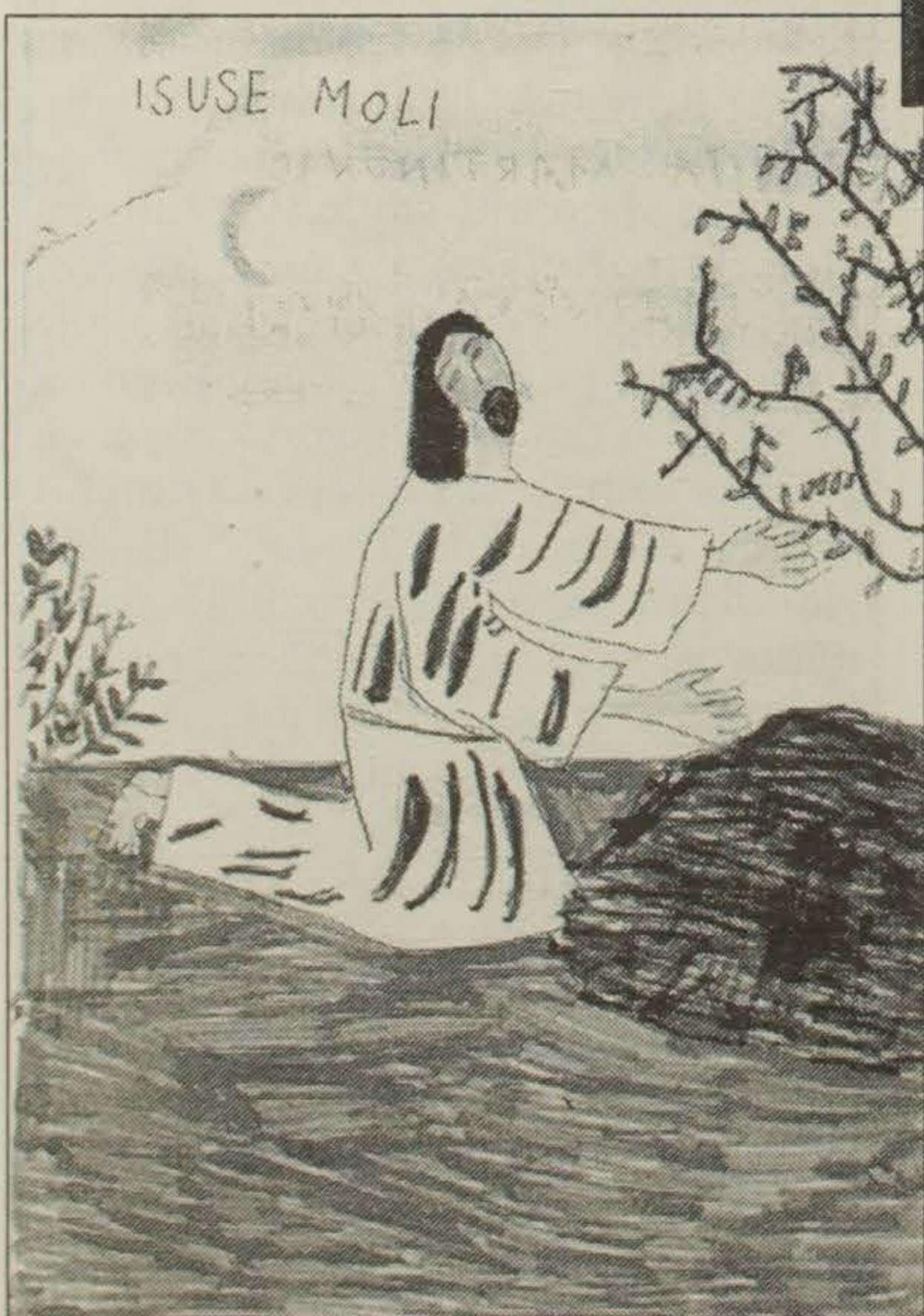
Zvončica

"TRI KRALJA" IZ SONTE

Primili smo fotografiju "TRI KRALJA",
koje vam želimo predstaviti.

Na fotografiji su:

Dario Brkić,
Mladen Knezi i
Boris Dujmović.

Anita Martinović, Subotica

Zvezdana Vujić, Subotica

ZAJEDNO NA LITURGIJI

11. 02. - 6. nedj. kroz godinu

Lk 6,17.20-26

Blago vama, dragi Zvončići! Danas vam Isus govori **BLAŽENSTVA** - blago vama koji ga slušate jer ćete baštiniti kraljevstvo nebesko.

18. 02. - 7. nedj. kroz godinu

Lk 6,27-38

LJUBAV PREMA NEPRIJATELJIMA - Ljubite one koji vas mrze, blagoslivljajte one koji proklinju, molite za one koji vama ne čine dobro. Čudne su pomalo Isusove riječi, ali one sigurno obećavaju dobar i iskren život. Probajte i vi tako.

25. 02. - 8. nedj. kroz godinu

Lk 6,39-45

Dobar čovjek ima dobro srce i zato čini dobro, a zao iz zla srca čini zlo. I usta govore ono što je u srcu. Razumijete?

4. 03. - 1. korizmena nedjelja

Lk 4,1-13

Počinja **KORIZMA**. Vrijeme dubokog razmišljanja i **PROMJENE**. Što promijeniti u svom životu? Odlučite!

Ako poznajete boje ljubavi, na nebu vašega doma stajat će mir, radost i sreća kao duga.

Jesi li danas već rekao štogod lijepo o drugom čovjeku?

Ako hoćeš da te drugi primijete, primijeti i ti njih. Ako hoćeš da te vole, odnesi ih kući u svom srcu.

Humor i strpljenje su deve na kojima prođemo svaku pustinju.

U pustinji nisi izgubljen ako možeš vjerovati u oazu.

U ŽUPI "MARIJA MAJKA CRKVE"

ZAPOČEO VJERONAUUK

U ponedjeljak 15. 01. započelo je i novo polugodište vjeronaučne godine u crkvi "Marija Majka Crkve" u Aleksandrovu.

Vjeronauk će držati s. Eleonora Merković u vjeronaučnoj dvorani ali i po salašima.

Bernarda Ivanković

U CRKVI SV. JOSIPA RADNIKA U ĐURĐINU

POČEO VJERONAUUK

Djeca iz župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu krenuli su na vjeronauk u subotu 20. 01. 2001. godine.

Sve grupe polaze na vjeronauk po već određenom rasporedu, kao i do sada. Vjeronauk će se održavati subotom u župnoj vjeronaučnoj dvorani a držat će ga župnik Lazar Ivan Krmpotić.

Snežana Dulić, Đurđin

MISNO SLAVLJE PREDVODIO DR. FRANJO TOPIĆ

MISA ZA BISKUPA
IVANA ANTUNOVIĆA

Spomen-misa za biskupa Ivana Antunovića održana je 14. 01. 2001. u katedrali sv. Terezije u 18 sati. Misno slavlje je predvodio dr. Franjo Topić, direktor Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" u Sarajevu.

U svojoj propovijedi dr. Topić je istaknuo potrebu poštovanja i uvažavanja različitosti među ljudima.

Marina Tikvički

POSJETA MLADIH NOVINARA
REDAKCIJI RADIO SUBOTICE

ONI I JESU U AKCIJI

Djeca koja pohađaju tečaj "Novinari u akciji" posjetili su 25. 01. redakciju Radio Subotice.

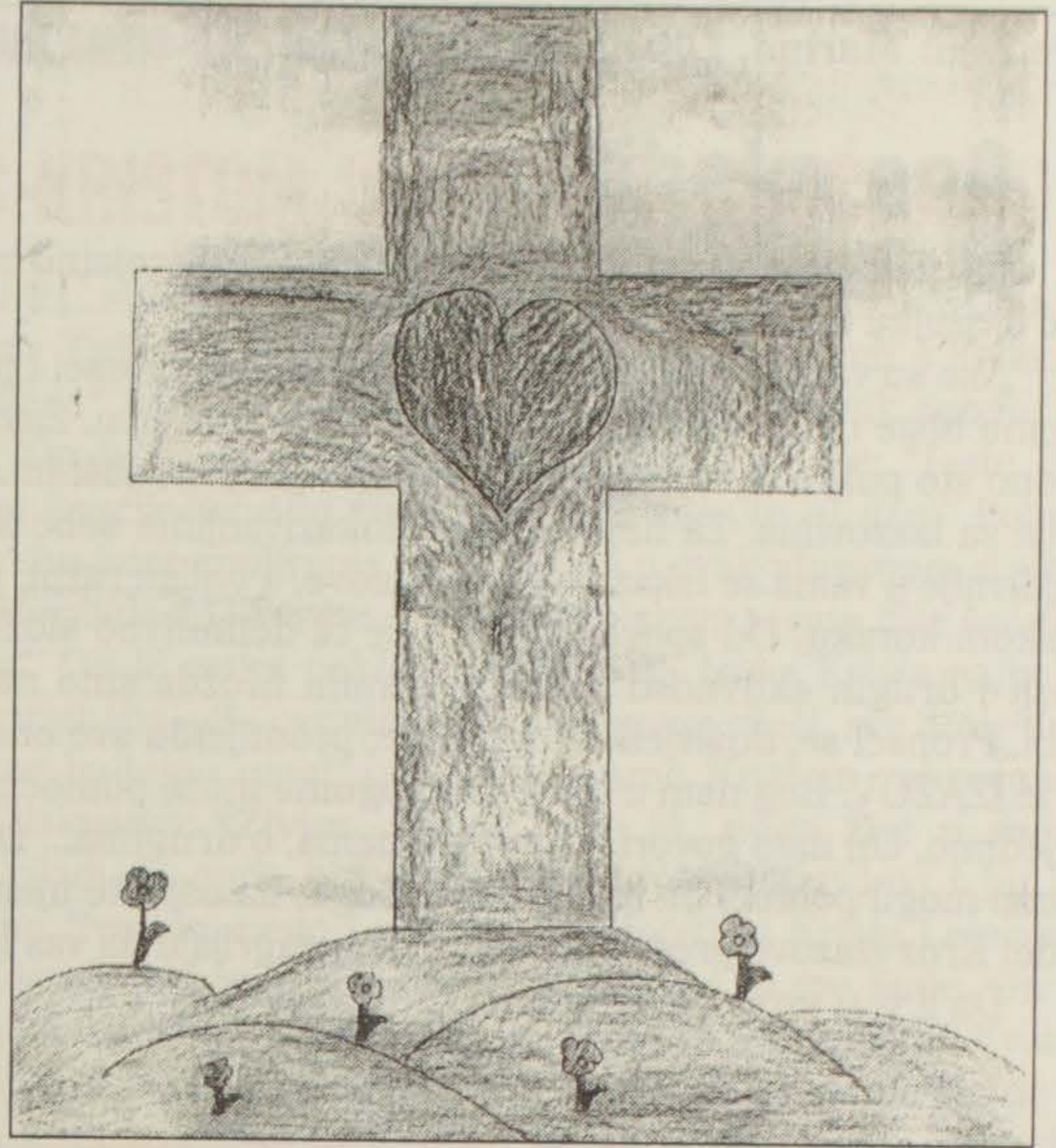
Posjetu redakciji je organizirala **Dijana Kopunović** koja ovdje i radi, a ujedno je i jedna od osoba koja podučava mlade novinare na tečaju novinarstva u HKC "Bunjevačko kolo".

Djeca su se ovdje bolje upoznala s radom na radiju i vidjela kako sve to izgleda. Imali su priliku razgovarati s glavnim i odgovornim urednikom redakcije na srpskom jeziku g. **Čedomirom Kilibardom** koji im je nešto više objas-

nio a mogli su i sami pitati što ih interesira o ovom mediju. To je u stvari i razlog ove posjete - da se polaznici novinarskog tečaja bolje upoznaju s potrebama i mogućnostima ovog medija.

- Bit će još ovakvih posjeta na kojima će, nadamo se, moći sudjelovati i ostali polaznici tečaja koji nisu išli s nama zbog popodnevnog predavanja u školama - priopćila je **Dijana Kopunović**.

*Snežana Dulić,
Đurđin*

Marijana Pišpek, Sombor

NE ZABORAVITE DA JE

14. VELJAČE (februara) VALENTINOVO

Poklonite znak svoje pažnje ali i ljubavi nekome do koga vam je stalo!

TKO JE BIO SV. VALENTIN

Sv. Valentin nas vraća u 3. stoljeće i vodi nas u Rim. To je vrijeme vladavine "ludog" cara Klaudija.

Kako bi proširio svoju vojsku, zabranio je vjenčanja mladih parova. Toj nerazumnoj odluci odlučno se suprotstavio rimski svećenik Valentin obavljajući obrede vjenčanja tajno.

Uhvaćen je i osuđen na smrt 14. veljače 269. godine. Zbog svoje nesebičnosti i žrtve kojom je ljubav zaručičkih parova stavio ispred svega, proglašen je kasnije svetim, a dan njegove smrti slavi se kao dan svih onih koji se vole.

**DANAS JE
ZLATNO TELE
TELEVIZIJA**

*Mihaela
Džeba,
I. r., Sombor*

Uređuju: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor i Ljubica

Bog mladi!

Još jednom s vama u ovom ambijentu... Vjerojatno vam nije jasno, ali već u ožujku će biti...

Ako su vam za novi milenij potrebni odlučni koraci i po neka promjena, svemu biste mogli dodati i izazove te, naravno, vjeru. Zašto baš izazovi? To je ono što pokreće, to je ono što ne ostavlja ravnodušnim. Odlika mladih je želja za izazovima. Za neprestanim dokazivanjima sebe kroz izazove. Ono najdivnije u vama se iskazuje kroz izazove, a oni su razni, pronalazimo ih na svakom koraku. Od sporta (Igor bi se tu definitivno složio), knjiga, umjetnosti i drugih aktivnosti - do nas samih. Možda smo najveći izazov sami sebi. Pronaći se, doživjeti samog sebe, promijeniti sve ono što ne valja - sve to je IZAZOV. Bog nam u tome u mnogome može pomoći; dok ga slušamo i slijedimo, On nam govori - o sebi, o nama, o drugima... Izazovi vam u mnogome mogu pomoći da budete bliži Bogu, da osjetite njegovu ljubav i milosrđe. Kroz izazove prepustite se Božjem zagrljaju da vas ljulja.

Da li vi u svojim životima tražite izazove?

Marina

TRIBINA MLADIH

18. 02. 2001. u 19 sati
u Katoličkom krugu

Tema: **Mladi i grijeh**
Predavač: **dr. Božidar Nagy**,
isusovac iz Osijeka

PRELO MLADIH

24. 02. 2001. u 19,30 sati
HKC "Bunjevačko kolo" Subotica

Organizacijski odbor Prelo mladih obavještava sve one koji su poslali svoje pjesme na natječaj za "Preljsku pismu" da je postignut dogovor s Organizacijskim odborom Velikog prela o zajedničkoj, jednoj "preljskoj pismi".

Molimo za razumijevanje.

Inače, pjesme su ušle u konkurenciju za "preljsku pismu" Velikog prela.

AIDS

Razmišljanje u povodu Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a

Prvi je prosinac Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Vjerujem da većina vas zna što je AIDS, da je to smrtonosna bolest izazvana virusom humane imunodeficijencije, koji bespovratno uništava obrambene stanice organizma. Od ove opake bolesti može oboljeti svatko, bez obzira na spol, uzrast ili rasu. Može se prenijeti spolnim odnosom sa zaraženom osobom, putem krvi (što znači i dubokim vlažnim poljupcem ako se u usnoj duplji javlja krvarenje), kao i sa majke na dijete. Međutim, najčešći su slučajevi kada se prenosi spolnim odnosom.

Od ove opake bolesti, kao i od neželjene trudnoće možemo se zaštititi. Najbolji način da se od ova dva spomenuta slučaja zaštitimo jest suzdržavanje od spolnih odnosa. Vjerojatno mnogi tvrde da je život, osobito mladih bez spolnih odnosa zaostao... Recimo da je seks vrsta užitka kojim zadovoljavamo svoje hormonske potrebe. Međutim, što je važnije - tren zadovoljstva i cijeli život

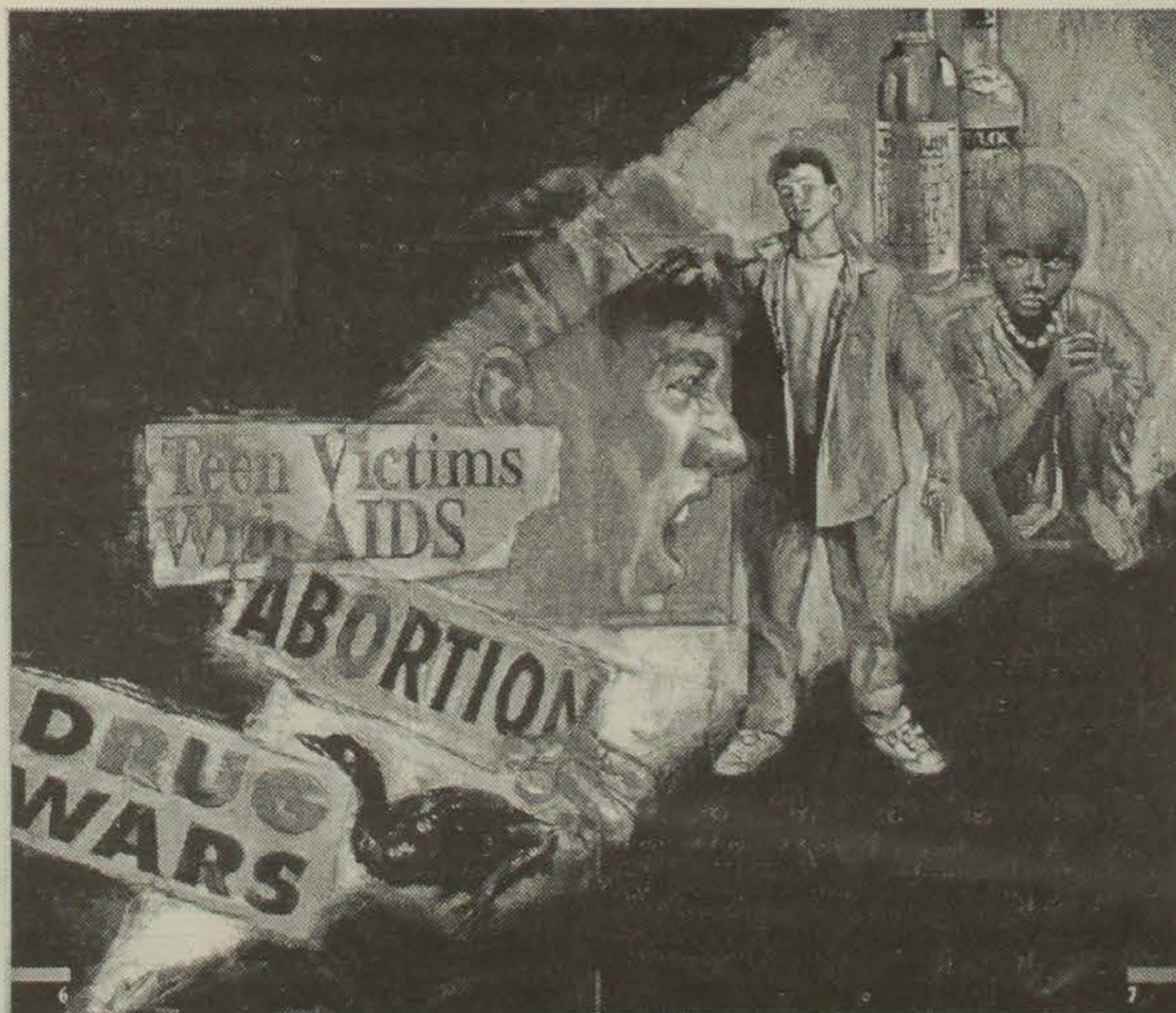
patnje, ili malo uzdržavanja (do braka) za bezbroj trenutaka sreće i zadovoljstva?

Zamislimo samo kako je djevojci ili mladiću koji su zbog velike želje ili strasti izgubili svoju čednost i ne-

rizičan je predbračni period, period puberteta, kada smo svi još mladi i nesigurni, i kada nas đavao na vrlo "lijep" način može dovesti do smrti. Ali, ne samo do tjelesne smrti koju izaziva SIDA, već i do duhovne smrti koju izaziva teški grijeh.

Dakle, što se više isplati - zadovoljavati svoje "niske nagone" onda kada još nije vrijeme za tako što, s bilo kim... ili upoznati osobu s kojom se zabavljaš, a pri tome svoje strasti malo smiriti, sačekati brak, i tada pokloniti svoj najveći dar osobi koja to doista zaslužuje. Osobi koja pazi na svoje zdravlje i na zdravlje svoje obitelji!?

Vesna Krstić

vinost, a zauzvrat dobili SIDU. U zamjenu za tako veliki dar, kao što je čistoća, dobiti smrtnosnu bolest koja polako, ali sigurno, ubija. Za sve nas

~~Safe sex = condom~~

SAFE SEX = TRUE LOVE WAITS

PLAKATI SA ZAPLAKANIMA

Još mi i sada odzvanjaju Pavlove riječi:
"Plaćite sa zaplakanima."

A mi, tako često,
u svoj brzini današnjice,
postajemo indiferentni
prema osobama koje plaču.

A, kako je samo teško
plakati sam.

A još je teže kad plačeš s drugim,
a on ti ni riječi utjehe ili nade ne daje.
Teško je....

Ali zato ti, ja, svi mi,
nikako ne zaboravljajmo
te Isusove riječi.

Jer, jednoga dana možeš i ti zaplakati.

A u takvim trenucima,
dodir tople ruke,
nježan pogled,
pa čak i sama prisutnost osobe,
mogu učiniti da
proljeće dođe u tvoj život istog trena.

Srce koje s tobom trpi,
koje s tobom plače i dijeli bol,
jest netko tko te voli.

To je osoba koja
u životu ne misli samo na sebe,
već i na druge.

To je osoba kojoj tada nisu važni
ni minuti ni sati.

Takvo proljeće
želim tebi svaki dan na dar.

ŽELJKA ZELIĆ

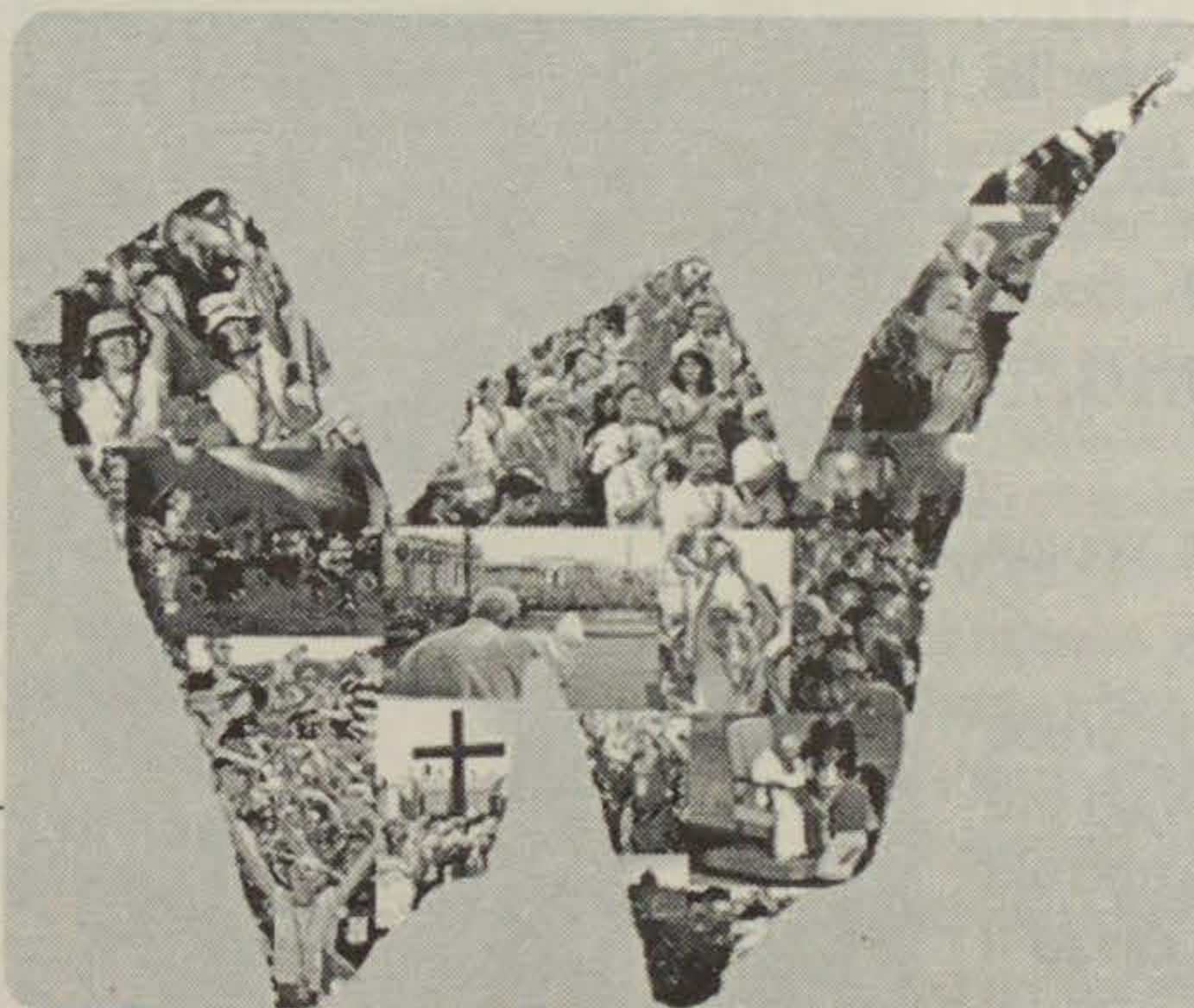
NA TRIBINI MLADIH AKTUALNA TEMA

MLADI S KRISTOM U TREĆEM TISUĆLJEĆU

U nedjelju 21. siječnja u Katoličkom krugu u Subotici održana je prva ovogodišnja Tribina mladih. Predavanje na temu "Mladi s Kristom u trećem tisućljeću" održao je **preč. Andrija Anišić**, župnik subotičke župe sv. Roka. On je na početku predavanja upitao mlade: "Jeste li s Kristom u ovom tisućljeću? Ako niste, onda već kasnite 21 dan!" Potom je naglasio potrebu kontempliranja Isusa Krista u svakodnevnom životu, kako je to osobito naglasio i Papa u svom apostolskom pismu "Na početku novog tisućljeća". On je zatim pobliže objasnio da Isusa Krista najbolje možemo promatrati čitajući i razmišljajući o njegovoj riječi, sve dotle dok sa sv. Pavlom ne budemo mogli ustvrditi da smo Kristom zahvaćeni i dostići njegovo iskustvo: "Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist." Takvi mladi će onda biti otvoreni za duhovna zvanja i bit će spremni ne samo životom, nego i riječima svjedočiti za Krista i njegovo evanđelje, koje je najbolji program života za mlade i za sve ljude. On je također naglasio kako je potrebno da se mladi dobro pripreme za život u braku i u obitelji, živeći čisto i njegujući sve obiteljske kreposti. Važno je čeznuti za svetošću i živjeti sveto. **Jedino se svetošću može obnoviti čovjeka i lice zemlje**, istakao je predavač.

Poslije predavanja i razgovora, mladi su nastavili druženje i tako pokazali da se kršćanstvo živi u svakoj prilici i na svakom mjestu.

/Zv/

Papa Ivan Pavao II. odabrao je za temu ovogodišnjega 16. Svjetskog dana mladeži "Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom", priopćeno je 24. siječnja u Vatikanu. Svjetski dan mladeži

slavit će se u mjesnim Crkvama na Cvjetnu nedjelju 8. travnja. U priopćenju se također najavljuje da će us-

NAJAVLJENA TEMA 16. SVJETSKOG DANA MLADEŽI

koro biti objavljena i Papina poruka u povodu toga Dana. Kao i obično, nadodaje se u priopćenju, na Cvjetnicu će na Trgu sv. Petra u Vatikanu biti priređen križni put. Mladi iz Italije koji su bili domaćini prošlogodišnjega Svjetskog dana mladeži u Rimu, u pratnji kardinala **Camilla Ruinija**, vikara Rimske biskupije i predsjednika Talijanske biskupske konferencije, tom će prigodom predati križ Svjetskoga dana predstavnicima mladeži iz Kanade koja je domaćin 17. Svjetskoga dana mladeži koji će se održati u Torontu od 23. do 28. lipnja iduće 2002. godine. /IKA/

KADA BISTE ZNALI...

Biti ljubljen i sposoban za ljubav znači pronaći smisao i radost za život, neovisno od svih drugih životnih okolnosti. Tko je ljubljen, život mu je ispunjen smislom. A tko ljubi, ostvaruje potpuno svoj život. Današnji čovjek je umoran. I to ne samo tjelesno. Ima slučajeva kad je čovjek toliko umoran od života da više ni odmor ne želi. Tada nastupa prekid sa životom. Stoga najdublji odmor pruža ljubav te se njime nadvladaju svi umori, a životni tereti i križevi postaju laki. I zato, sjeti se da si ljubljen toliko da ti srce sada može zaigrati od sreće. Sjeti se da si ljubljen i nestat će životnog umora. Ljubav koja te ljubi jest darovana bez uvjeta. Ona ne traži od tebe ništa osim da joj dopustiš da te ljubi. Čim se otvoriš ovoj ljubavi, ljudi će oko tebe biti sretni, radosni, mirni...

Pomoli se da mogneš svakome čovjeku reći i to pokazati - da svatko poskoči od radosti jer ga ljubiš. Imamo za to dovoljno razloga i veliku pomoć. Bog nam po Mariji poručuje: "Kada biste znali koliko vas ljubim, skakali biste od radosti."

Ljubica C.

U POVODU SV. VALENTINA

Istinsko prijateljstvo rijetka je ptica na zemlji

Evo nas pred uvijek aktualnom temom zaljubljenih i, naravno, pred danom Valentinova. Kroz naš "Zvonik" obilježavali smo ovaj dan onako - zaljubljeno. A ovog puta bismo promijenili koncepciju. Govorit ćemo o PRIJATELJSTVU.

Neki će značajno podići obrvu i pitati što je sad ovo!? Kakve veze ima prijateljstvo sa zaljubljenima? Pitanja se mogu redati ali to uopće nije toliko luda ideja. Iako je u siječnju bio tjedan prijateljstva, mislim da bi prijatelji mogli slaviti i sa zaljubljenima svoj dan. Jer, ljubavi ima raznih a jedna od njih je prijateljska.

Prijateljevati znači VOLJETI. Prijateljstvo jeste ljubav. A pravo prijateljstvo se i ne može dogoditi

ako u njemu ne postoji ona ljubav koja oplemenjuje i dariva se bezgranično i potpuno. Ljubav koja će upotpuniti onu drugu osobu svojom nesebičnošću i stvaralačkom snagom. Prijatelji će najbolje znati o kakvoj se ljubavi radi - većoj od bilo koje a opet ograničenoj u okvir prijateljstva. Pra-

vih prijatelja je malo, rijetko se mogu naći jer se ne nalaze na svakom koraku. Ali, prijatelja kada nađeš, našao si pravo blago. Otrcana fraza, ali istinita. Pronaći prijatelja koji te neće sputavati, koji će imati želju da rasteš i napreduješ u svom životu, prijatelja koji će biti radostan kada uspijevaš a najbolji lijek kada patiš. On te znade u tančine, njemu se ne moraš pravdati jer te poznaje. Zar to nije želja onog koji traži? Traganjem blago pronaći, obostranom ljubavlju to blago zadržati, a godine postojanja pišu najljepše uspomene u knjigu života. Darivajući se prijateljski, darivamo se bezgranično. Pa zar ovako divni momenti ne zaslužuju da slave uz one koji jedno drugo gledaju u ozračju ljubavi? Prijateljstvo jeste obojano ljubavlju. I stoga ne ustručavajte se pokazati ljubav prijatelju za ovo Valentinovo!

Marina

Mojim prijateljima...

Jednom bijaše dječak veoma loše naravi.

Njegov otac dao mu je vreću punu čavala i rekao mu: "Svaki put kada pobjesniš i izgubiš kontrolu nad sobom, zakucaj jedan čavao u ogradu."

Prvog dana dječak je zakucao 37 čavala u ogradu. U toku sljedećih nekoliko mjeseci on je naučio kontrolirati bijes i broj ukucanih čavala se smanjivao.

Otkrio je da je lakše kontrolirati svoju narav, nego zakucavati čavle u ogradu.

I tako je došao dan u toku kojeg nije pobjesnio.

Rekao je to svom ocu, a otac mu je rekao da svakoga dana kada uspije kontrolirati svoje ponašanje iz ograde išču-pa po jedan čavao.

Dani su prolazili i jednoga dana dječak je kazao svome ocu da je počupao sve čavle.

Otac je uzeo sina za ruku i odveo ga do ograde. Otac mu je zatim rekao:

"Dobro si to uradio, sine moj, ali pogledaj sve te rupe u

Prijatelju

Pisano olovkom,
zapečaćeno poljupcem.
Ako si ti moj prijatelj,
molim te odgovori mi:
jesmo li mi prijatelji ili ne?
Rekao si mi to jednom, ali sam zaboravio.
Zato, reci mi to sad, i reci istinu,
ako mogu reći ja sam tu za tebe.
Od svih prijatelja,
ti si jedini kojeg ne želim zaboraviti.
I ako umrem prije tebe,
ići ću u Raj,
i čekat ću tamo tebe...

Uredile:
Marina i Željka

ogradu. Ograda više nikada neće biti ista. Kada u bijesu kažeš neke stvari, one ostavljaju ožiljak, kao što su ove rupe u ogradu.

Možeš čovjeka ubosti nožem i izvući nož, i poslije toga nije važno koliko puta kažeš da ti je žao, rupe ostaju."

Rana prouzročena riječima isto je toliko bolna kao i fizička. Prijatelji su zaista vrlo rijetki dragulji, oni koji te čine veselim, ohrabruju te u uspjehu, oni su te spremni saslušati, podijeliti tvoju bol, imaju lijepe riječi i uvijek im je srce otvoreno za tebe...

DAROVI DUHA SVETOGA U OBITELJI

Na prvim ovogodišnjim "Obiteljskim susretima" u župi sv. Roka u Subotici, u petak 19. siječnja, predavanje na temu "Darovi Duha Svetoga u obitelji" održao je **mr. Andrija Kopilović**, župnik subotičke župe Marije Majke Crkve. On je vrlo konkretno protumačio kako pojedini članovi obitelji trebaju surađivati sa sedam darova Duha Svetoga kako bi im obitelj bila skladna, korisna društvu a napose Crkvi. Osnažena darovima Duha Svetoga obitelj će u novom tisućljeću moći doista "biti mala Crkva" i tako ostvariti svjedočko poslanje i dati svoj doprinos obnovi društva i Crkve jer, kakve nam budu obitelji, takva će biti i društvena zajednica u kojoj živimo kao i Crkva kojoj pripadamo, istakao je predavač.

U molitvenom dijelu susreta župnik **Andrija Anišić** predmolio je Molitve Duhu Svetom bl. Alojzija Stepinca iz molitvenika "U Duhu Svetom". Susret je nastavljen druženjem u kojem su se mnogi u nevezanom razgovoru osvrnuli na predavanje ali i na svoj obiteljski život. /Zv/

Foto: Novi svijet

OSAM OBITELJSKIH BLAŽENSTAVA

1. **BLAGO OBITELJI** u kojoj se svi članovi okupljaju na **ZAJEDNIČKU MOLITVU**, jer će u njoj prebivati Gospodin.
2. **BLAGO OBITELJI** koja **SVETKUJE DAN GOSPODNJI**, jer će njezini članovi biti pozvani na nebesku gozbu.
3. **BLAGO OBITELJI** čiji se članovi čuvaju grešnih zabava, lošeg društva i pijanstva, jer će u obitelji vladati kršćansko veselje.
4. **BLAGO OBITELJI** u kojoj nema psovki i kletvi, ružnih riječi i svađe, loših knjiga i časopisa, jer će ta obitelj biti hram mira i **BOŽJEG BLAGOSLOVA**.
5. **BLAGO OBITELJI** u kojoj se djeca rađaju, u kojoj se novorođeno dijete prima kao **DAR BOŽJI** i odmah nakon rođenja krsti, te u kojoj svi članovi obitelji često idu na Ispovijed i Pričest, jer će ta obitelj imati **BUDUĆNOST** i bit će kao čvrsta kula od kamena.
6. **BLAGO OBITELJI** u kojoj na vrijeme pozovu svećenika k bolesniku jer će mu bolest biti olakšana, a u slučaju smrti, smrt blagoslovljena.
7. **BLAGO OBITELJI** u kojoj se cijeni i rado uči kršćanski nauk, gdje djeca redovno pohađaju vjeronauk, čitaju vjerske knjige i novine, jer će tamo vjera biti živa i jaka.
8. **BLAGO OBITELJI** u kojoj roditelji imaju utjehu u dobroj i poslušnoj djeci, a djeca primjer vjerskog života i straha Božjeg u kršćanskim roditeljima, jer će u njoj biti prava sreća.

Iz pisma liječnika

U OBRANU OBITELJSKOG ŽIVOTA

Pitam se kako će roditelji djevojke pogledati nakon vjenčanja svome zetu u oči ako su dopuštali da njihova kćerka prije braka živi sramotnim životom. A od svoga zeta istovremeno očekuju da ih silno poštuje i cijeni.

Kako će roditelji mladića pogledati snahi u oči ako su prije toga dopuštali bezobrazni i razvratni život svoga sina.

Sreći svakog pojedinca, ali i sreći braka i obitelji, smeta bilo koje zlo. Treba se kloniti svakoga grijeha. On donosi posljedice ne samo duši, nego i tijelu i zajednici.

Život i zdravlje stradavaju zbog pušenja, alkoholizma i droge, zbog gubitka noći na ružnim mjestima, loše i destruktivne glazbe i filmova, provođenja psihičkog traumatizma, zbog loše vožnje i prometnih nesreća, zbog seksualnog života prije i izvan braka kojega blagoslovi dragi Bog a također i zbog kontracepcije, sterilizacije, pobačaja i umjetnih oplodnja.

Osobe koje su upotrebljavale antibaby pilule i spirale postale su vrlo često ubojice svoje vlastite djece a da to i ne znaju. Dokazano je da kod žene koja provodi seksualni život uz spiralu do začeća dolazi prosječno nekoliko puta u godini dana. Do ovulacije i do začeća dolazi vrlo često i kod one koja guta bilo koju vrstu antibaby pilula. Međutim, pilule i spirale automatski ubijaju dijete još u prvim danima nakon začeća, sprečavajući mu usadivanje u maternicu. To ubojstvo se najčešće dogodi još prije izostanka majčine menstruacije, dok žena možda hoda ulicom ili s nekim razgovara, a tek će na drugom svijetu ona i otac toga nerođenog djeteta saznati koliko su djece začeli i ubili takvim sredstvima. Antibaby pilule oštećuju ženi vidni živac, jetru i bubrege, uz njih ranije i u većoj mjeri nastupa arterioskleroza, pojavljuje se veća sklonost moždanom i srčanom udaru, raku kože, dojke i maternice i upali vena s mogućnošću embolije. Slabi otpornost organizma na zarazne bolesti jer su ti hormoni slični tzv. kortikosteroidima.

Spirala izaziva bolove, a nekada i probuši maternicu. Uz nju žena jače krvari, doživljava omaglice pred očima, slabost pa i pad u nesvijest zbog slabokrvnosti. Gnojenja u maternici se često prošire na jajovode u kojima se znaju stvarati apscesi, a također i priraslice koje izazivaju izvanmaterične trudnoće i neplodnost. Nekada se gnoj proširi i na cijeli trbuh pa se treba puno truditi da bi se takvoj bolesnici spasio život. I na ovim primjerima se vidi da su zaista za mnoge duševne, psihološke i biološke patnje krivi upravo ljudski grijesi.

Dr. med. Antun Lisec, Zagreb

Uređuje: Jakob Pfeifer

Papina opća audijencija
u srijedu 29. studenoga 2000.

“VJERA, NADA I LJUBAV U PERSPEKTIVI MEDURELIGIJSKOG DIJALOGA”

(nastavak)

3. Određeni oblik vjere otvara se dakle u zazivanju Boga također kad je njegovo lice “nepoznato” (Dj 17,23). Cijelo čovječanstvo teži k istinskom klanjanju Bogu i bratskom zajedništvu ljudi pod djelovanjem “*Duha istine koji djeluje i preko vidljivih granica Otajstvenog Tijela*” Kristova (Redemptor hominis, 6). Sveti Irenej glede toga podsjeća da su četiri saveza koje je Bog sklopio s ljudima: u Adamu, u Noi, u Mojsiju i u Isusu Kristu (usp. Adversus haereses, 3,11,8). Prva tri, idealno protegnuta prema punini Kristovoj, započinju dijalog Boga s njegovim stvorovima, susret otkrivanja i ljubavi, prosvjetljenja i milosti koje Sin sabire u jedinstvo, zapečaćuje u istini i vodi k savršenstvu.

4. U tom svjetlu vjera svih naroda izbija u nadi. Ona još nije prosvjetljena puninom objave, koja je stavlja u odnos prema božanskim obećanjima i čini je “teološkom” krepošću. Ipak svete knjige raznih religija otvaraju se nadi ukoliko uključuje obzor božanskog zajedništva, naznačuju povijesni cilj očišćenja i spasenja, promiče traženje istine i brane vrijednosti života, u svetosti i pravednosti, u miru i slobodi. S tom dubokom težnjom, otpornom i usred proturječja, religiozno iskustvo otvara ljude božanskom daru djelatne ljubavi i njezinim zahtjevima. U to se obzorje smješta međureligijski dijalog za koji nas je II. vatikanski koncil ohrabrio (usp. Nostra aetate, 2). Taj se dijalog očituje u zajedničkom zauzimanju svih vjernika za pravdu, solidarnost i mir. Izražava se u uljudbenim odnosima koji siju sjeme idealnosti i transcendencije u često jalova tla politike, ekonomije i društvenog života. Pronalazi pravi trenutak religijskom dijalogu, u koji kršćani unose cjelovito svjedočenje vjere u Krista, jedinoga Spasitelja svijeta. Po istoj vjeri oni su svjesni da hod prema punini istine (usp. Iv 16,13) zahtijeva ponizno slušanje da bi se shvatila i cijnila svaka zraka svjetlosti, koja je uvijek plod Kristova Duha, s koje god strane došla.

5. “*Poslanje je Crkve učiniti da raste Kraljevstvo Gospodina našega i njegova Krista kojemu služi. Dio te zadaće sastoji se u priznanju da se početnu stvarnost toga Kraljevstva može naći i izvan granica Crkve, na primjer, u srcima sljedbenika drugih vjerskih baština, u mjeri u kojoj žive evanđeoske vrijednosti i ostaju otvoreni djelovanju Duha*” (Papinsko vijeće za međureligijski dijalog i Kongregacija za evangelizaciju naroda, Dijalog i navještaj, 35). To vrijedi osobito - kako nam je pokazao II. vatikanski koncil u izjavi Nostra Aetate - za jednobožacke religije, židovstvo i islam. S tim duhom u buli za početak Jubilejske godine izrazio sam ovu želju: “*Neka Jubilej bude poticaj daljnjem koraku u uzajamnom dijalogu sve dok si jednog dana svi zajedno - židovi, kršćani i muslimani - ne izmijenimo u Jeruzalemu pozdrav mira*” (Incarnationis mysterium, 2).

Iz Papinih riječi uz molitvu Anđelova pozdravljenja
u nedjelju 7. siječnja 2001.

GODINA DRAGOVOLJSTVA

Danas osjećam dužnost ponoviti najsrdačniju zahvalnost osobito dragovoljcima, koji su ovdje u Rimu, u Jeruzalemu i u tolikim drugim svetištima i bazilikama, ciljevima mnogih hodočasnika, pružili svoje gostoljubive usluge. Činim to obraćajući se vama, predragi dragovoljci, koji ste upravo završili sudjelovanje u euharistijskom slavlju u vaticanskoj bazilici, koje je predvodio kardinal Roger Etchegaray, predsjednik Odbora Velikoga jubileja godine 2000. U vama, predraga braćo i sestre, vidim gotovo sedamdeset tisuća dragovoljaca, mladih i odraslih iz tolikih zemalja, koji su u tijeku Jubilejske godine došli u ovaj grad apostola pružiti svoje usluge hodočasnici Svete godine. Vjerni geslu koje ste napisali na svoje odore: “*Stranac bijah, i primiste me*” (Mt 25,35), pratili ste tisuće osoba prema Svetim vratima patrijarhalne bazilike. Tako ste bili vješti vođe, brižni pomagači, povlašteni svjedoci čudesa Božjih, iskusivši istinitost riječi Gospodina Isusa koji reče: “*Blaženije je davati nego primati*” (Dj 20,35). U ime svih hodočasnika Papa vam izriče zahvalnost! I želi vam da vam proživljeno iskustvo bude dragocjeno: vraćajući se svojim kućama, sačuvajte u srcu jubilejske trenutke u kojima ste sudjelovali i prenesite u svakidašnji život stav “dragovoljca” koji će učiniti da u svakoj osobi kojoj se približite prepoznate brata kojega treba ljubiti i poslužiti mu i koji će vas poticati da postanete, u ovom novom tisućljeću koje započinje, graditeljima civilizacije ljubavi.

Dvije tisuće i prva godina proglašena je od Ujedinjenih naroda Međunarodnom godinom dragovoljstva: u vama želim potom pozdraviti i ohrabriti sve dragovoljce u svijetu, muškarce i žene, koji besplatno daruju dio svoga vremena mnogovrsnim oblicima bratske solidarnosti za promicanje odgoja ljudske osobe, osobito bliskošću najsiromašnijima i svima koji trpe materijalno i duhovno. Volonterstvo je, u svim svojim oblicima, ponajprije pitanje srca; srca koje se zna otvoriti potrebama braće, prepoznajući u njima najviše ljudsko dostojanstvo, u kojemu se odražava sama veličina Božja, slici po kojoj je stvoreno svako ljudsko biće (usp. Iv 1,27; Mt 25,40). Predragi dragovoljci, povjerimo svaki vaš dobar prijedlog Mariji s molitvom Anđelova pozdravljenja. /IKA/

IZ DNEVNIKA JEDNOG VOLONTERA

BOŽIĆ U MOM SRCU

Materice su bile, čini mi se. Obitelj je bila na okupu kod astala na nediljnoj užni. Divan se povo o kolačima koje toliko volimo peć a još više ist za božićne blagdane, koji su se bližili. Kad smo se sračunali, vidili smo da to zdravo tušta košta i da to ne mož svako sebi priuštiti. Pošto su niki članovi moje obitelji pomalo aktivni u župnom Caritasu, sinila nam je ideja da naše starije i siromašnije članove župne zajednice obradujemo skromnim kolačima za Božić. Predlog je dat na razmatranje na prvom sledećem sastanku volontera Caritasa i oma je bio oberučki privaćen. Posli nekoliko dana već smo svi pekli kolače.

Došo je i badnji dan. Skupili smo se s punim tanjirima fini kolača, a dobro pridpraznično veselje jasno se vidilo na našim licima. U takom raspoloženju krenili smo do naši “anđela”. Šta da vam divanim kako je to izgledalo! Svi su bili zdravo iznenađeni, niki to čak nisu ni skrivali. Trevila se i po koja suza radosnica, ali učinak je bio neponovljiv. Ni nama volonterima nije bilo sedno, i nama su se grla stezala, a srce igralo od radosti. Vidili smo da su i oni zadovoljni. Na prvi dan Božića uz čestitke razminjivali smo iskustva od prijašnjeg dana. U mojoj obitelji ovog Božića su se kolači ili uz posebno zadovoljstvo, a ja sam svatila da će ovaj Božić zacigurno ostat jedan od najlipči u mom srcu.

Volonter Caritasa

Pokladne zabave

Dobrim smo zakoracili u poklade, vrime disnotora, prela, balova i drugi oblika zabavnog života i veselja, popraćeni obiljem ila i pića. U našem kraju bunjevački pokladni zabavni život je većinom zatvoren, pravi se u obiteljima i u podesnim dvoranama di goste za astalom mogu ponudit ilom i pićom, al i da ima dosta mista za igre kola i okretuše. Sad je prilika da se sitimo ti zabava.

Disnotor i obiteljsko prelo

Kod Bunjevaca, osobito salašara, starovinski je adet da u pokladama prave velik disnotor, odjedared zakolju toliko ránjenika da s njima podmire potrebe obitelji prema veličini gazdaluka, najviše da njim do slidećeg disnotora dotekne slanina i mast. Da bi taj poso obavili u jednom danu, domaćin se nastaro da ocigura dosta čeljadi da ga urade "u čisto", u jednom danu - kad svakog ránjenika radi po jedan beler, a ženske čiste criva, kuvaju i spremaju obaru, pomažu redušama, tope mast, šikare umašćene astale i sude itd.

Na disnotor roditelji skupe dicu, osobito udomljene s njevim obiteljima, da u radu i veselju, učvršćuju obiteljsko zajedništvo i da barem za ti dva-tri dana iz sebe istisnu svakidašnjicu s pratećim nedaćama. U nedilju posli disnotora roditelji za svoju obitelj prave prelo na kojem mater svakog dariva "prelom", prigodnim darom. Nuz Materice, proštenje, i s vrimenta na vrime svatove, ukope, i disnotor je povod da se jedared godišnje okupi šira obitelj.

Vašange

U ljudskoj naravi je da se posli obilnog ila i pića čeljad raspolože, a med razgaljenim dušama onda nema nesporazuma. U takoj sridini se uvik nađe po nekoliko čeljadi koji su konteni za smušavanje i komedijanje da sebe i ukućane razvesele. Vašange su sigra odrasle čeljadi, jel se obično ženske prisvlače u muškarce, a muškarci u ženske, da ji je što teže pripoznat, najčešće sa željom da ruvom i odilom sličie na ciganke il prosjake. Muškarci su se većinom komedijali s nataknutom šubarom na glavi, naopako ogrnitom opaklijom i nagaravljenim licom, a u ženskom ruvu su isticali odlike ženskog tila. Čim je bilo više čeljadi u vašangama i što su se znali bolje komedijati, tim su bolje uveselili domaćine, o čem su posli duže pripovidali.

Zna se da su naši preci još kako šporovali na rani, da meso i drugu bolju rānu nisu ili po želji i ko je koliko mogo poist, već samo na ritko i vrlo malo. Zato je

onda razumljivo veselje kad su se na Badnje večie il u disnotoru dobro naili, kad njim zalogaji nisu "izbrojani", a nuz tilo su i dušu razgalili vašangama, osobito u pokladama koje obiluju zabavnim životom.

Vašange nisu imale svoj red kako će ji "odigrat". To je pripušteno sklonosti za smušavanje i komedijanje svakog sudionika, danas bi kazali da su vašange "sadržajno improvizacija". Ovako komedijanje je obiteljska i "zatvorena" zabava.

Prela, balovi, kola i skupštine

Osim divojačkog i obiteljskog prela, Bunjevci imaju i zajedničko "Veliko prelo", koje se priređuje još od Marina 1879. godine, kad se na zajedničkoj zabavi provesele i naigraju. Veliko prelo je poznato i potom da se na njemu ugađa gostima, a da su viđeni ljudi samo obični sudionici, koji su svojim ugledom uvećali tu zabavu. Prela su "zatvorene" zabave u obitelji il kakoj dvorani, za ograničen broj sudionika.

Nuz prela u XX. viku su se po varošima i velikim selima raširili balovi koje su priređivala pojedina društva il udruženja. U novije vrime su varošani pravili i bal pod maskama, kad je gostima dopušteno, čak zaktivano, da se što maštovitije i nesvakidašnjije obuku i da zaklone lice. Ovu vrstu zabave su još kojekako privatili viđeniji varošani, al salašarima nije pasirala, nisu tili da rad komedijanja svoju narodnu nošnju zamine njima tuđom nošnjom.

U pokladama su priduzimljiviji momci i divojke pravili kola i skupštine u kućama. U kolo su mogli doć i nepozvani; igranka je bila u avliji, a na skupštinu su dolazili samo pozvani gosti. Skupštinu su pravili uveče u kući onog ko je pozvo goste, uz sudilovanje manje mladeži neg u kolu.

Vučenje panja

Trećeg dana poklada su stariji momci, koji se dotleg nisu oženili, vrenjijom obmotali oveći panj i vukli ga vagašom sokaka, ko kaštigu što matore a još nisu izabrali divojku i odveli je prid oltar. (Panj ko najstariji dio drveta teže gori, baš ko što se i stariji momci teže odlučuju na ženidbu.) Pratijo ji je svirac - najčešće gajdaš, katkad pikulaš il harmonikaš, koji je svirkom privuko pažnju naroda da izađu prid kuću i gledaju ovo veselje. Nisu izostala ni zajedljiva dobacivanja gledača, al njim ni momci nisu ostali dužni odgovorom. Dešavalo se da su putom naišli na divojku koju su zgrabili, dovukli je do panja, usput je malo ispipali, po di koju

izljubili i natirali da poljubi panj, jel se nisu mogli oženit zato što se ona nije tila udat. Bilo je i takog da su dotičnoj divojki lice još i ugaravili. Ova zabava je bila raširena po varoši i selima, di je svit na gušće stojo, pa je bilo i više taki momaka, osobito oni koji su konteni da se šale na svoj račun. Njima su se često pridruživali i momci salašari.

Najčešće su momci panj dovukli i svezali za bravu vrataca starije neudate divojke, ko opominu da se paštri za udaju jel ni ona nije ništa bolja od nji.

Kolo pod barjakom

Poznat je bijo pokladni varoški adet kad je mijandžija na drvo prid mijanom natakto barjak i okitijo grane bocom vina i rakije il je na drvo metnijo božićnu granu okićenu spomenutim pićom. Bijo je to znak da će se tu održat kolo, di su mladi i stariji igrali dok se kolovođa nije umorijo i otpuštijo pritucalo il dok se nije smračilo, a kad su se igrači počeli razilazit, stalni gosti mijane su zabavu nastavili unutra sa svirkom koju su katkad gosti pogodili. U starini je bila omiljena svirka gajdaša, riđe pikulaša, u novije vrime hermonikaša, a kojima je doticalo, svirali su njim tamburaši. Zabava je trećeg dana poklada trajala samo do ponoći, jel je od ponoći počela Čista srida.

Kolo pod barjakom je "otvorena" zabava, u kojoj je sudilovo narod okolice i gosti mijane, a po varoši je bilo više preduzimljivi mijandžija koji su pravili ovaku zabavu, med njima su bili na glasu kerčani, senćani, gaćani...

Karneval

Karneval je bučna pokladna "otvorena" zabava na sokaku veliki varoši, s tušta sudionika, potičie iz Starog vika, a održala se i raširila u romanskim zemljama, dok je med slavenskim narodima taka zabava nepoznata. Romanski narodi Mediterana su ovaj nasliđeni poganski adet nigovali i sačuvali do danas.

Karneval (tal. *carnevale*) je pokladno vrime svečanosti i zabava. Biće da je koren karnevala iz stare Grčke di su pravili posebna kola (lat. *carrus navalis* = kola, brod) za svečanost prolićnog dolaska boga Bakha, a otaleg su taj adet priuzeli stari Rimljani za svog usporednog boga Dioniza.

Danas su najpoznatiji karnevali u Nici, Veneciji, Rimu i dr., sve ji nadmašuje karneval u Rio de Janeiru, koji se svršavaju s povorkama s tušta sudionika i još više gledača.

Alojzije Stantić

Dalmatinac - Bunjevac - Ilir - Šokac - koje su to nacije?

Oni katolici, koji su se, bježeći pred Turcima, nastanili na današnjem i nekadašnjem području Mađarske, ali i u Slavoniji, najviše su se nazivali prema svojoj postojbini. Jedni su govorili, a još i sada govore, da su Bosanci ili Bošnjaci - u mađarskom dijelu Baranje. Jedni su se nazvali Dalmatincima u Sentandreji (Szentendre), drugi Bunjevci, valjda po kraju oko Bune, a treći, daleko najbrojniji doseljenici i starosjedioci u Srijemu, Slavoniji, Bačkoj i Baranji: Šokci. Nema Šokca u Slavoniji ili Bosni ili Srijemu koji bi za sebe rekao da pripada šokačkoj naciji. Tek će se po koji od njih naći u Bačkoj. Isto se može reći i za one Hrvate koji sebe zovu Bunjevcima. Bunjevci koji su ostali u starom kraju: Hercegovini, Dalmaciji, Hrvatskom Primorju, i diljem Hrvatske, kao i većina Bunjevaca u Bačkoj i Mađarskoj su opredjeljeni Hrvati. Manji broj Bunjevaca, a više ih je nego bačkih Šokaca, tvrde za sebe da su nacija i da imaju svoj bunjevački jezik. U Dušnoku, selu nadomak Kalače u Mađarskoj, žive Hrvati koji, premda govore istim jezikom kao i ostali njihovi sunarodnjaci Hrvati u Mađarskoj, drugi ih tako prozvaše, pa oni za sebe kažu da su Raci, pa i jezik svoj zovu rackim. To za svoj jezik neće reći ni Šokac ni Bunjevac tamo gdje su bili i ostali velika većina.

Gábor Tormásy piše povijest subotičke župe a govori o Dalmatincima

Kad je 28. prosinca 1882. godine znameniti subotički kapelan **Gábor Tormásy** napisao predgovor svojoj povijesti glavne subotičke župe, župe svete Terezije, napisao je da stvarna povijest Subotice počinje zapravo tek nakon izгона Turaka. Nije mu zamjeriti, budući da svojim pionirskim zahvatom nije htio pisati povijest grada već do sada jedinu povijest najuglednije subotičke župe. Tek je ovlaš spomenuo poznato suđenje 1391. godine u Subotici, kao i spomen subotičkog župnika **Luke** iz 1497. godine. Tormásy smatra da su prije Mohačkog poraza (1526) u Subotici živjeli Mađari što zaključuje iz naziva grada i okolnih mjesta: Szabadka, Ludas, Almás, Vánteleg itd. Priznaje, doduše, da je ovdje već tada moglo biti i nešto Slavena. Mišljenja je da su se Slaveni koji su se, bježeći ispred Turaka, ovdje nastanjivali, više ili manje pretopili u mađarski narod. Valja primijetiti da je u srednjem vijeku asimilacija išla sporije nego u 19. i 20. stoljeću. Asimilacija je bila tim veća što je veći bio broj djece koja su išla u školu. U onim starim predturskim vremenima malobrojni doseljenici su lakše čuvali jezik i običaje svoga zavičaja već i zato što nisu pohađali škole niti su poznavali jezik naroda u čijoj su sredini živjeli.

Zašto župnik Ranić nije govorio bunjevački?

Kad su se u Subotici i u većim bačkim mjestima nastanili Turci, postao je problem obrade zemlje. Mađarsko stanovništvo se, napustivši Bačku, nastanilo u sigurnijim sjevernijim županijama kraljevine, a dijelom je odvedeno u ropstvo. Zato su Turci odlučili nastaniti opustjele bačke krajeve novim stanovnicima iz Dalmacije i Bosne. Ti su dobroćudni i mirni ljudi već koliko-toliko navikli na tursku vlast. Tormásy subotičko hrvatsko stanovništvo u svojoj knjizi najčešće naziva Dalmatincima. Za njega su oni "Dalmaták" na 10, 11, 13, 17, 21, 23, 26. stranici. Na 12. stranici ih pod tim imenom spominje 4, a na 214. 3 puta. Dosljedno tome i njihov jezik zove dal-

matinskim na 16, 83, 101, 105, 206, 208, i 219. stranici, dok na 102. i 106. stranici po dva puta govori o dalmatinskom jeziku. Spominje kako je prvi subotički župnik iz redova svjetovnih svećenika, **dr. Stipan Ranić**, održao dalmatinski govor kod polaganja temeljca za crkvu svete Terezije (na 164. stranici svoje knjige). I na 69. stranici govori o vjernicima dalmatinskoga jezika i Dalmatincima, koji su nedjeljom u 8 sati imali propovijed, pa svetom misu. Govori o dalmatinskim vjernicima na 81. stranici 2 puta! Kapelana koji će služiti Hrvatima naziva Ilirom na 64. stranici. Nedjeljom u 15 sati bio je kršćanski nauk za Mađare u kapeli svetoga Roka, a u crkvi za Dalmatince (70).

Samo nekoliko puta govori Tormásy o Bunjevcima

Na nacionalno opredjeljenje je najviše utjecala škola. Oni koji su pripadali Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi imali su srpske pravoslavne škole pa nikada nisu zaboravili ni svoju naciju ni svoj jezik. Za katoličku djecu se tek u seoskim školama govorilo hrvatski, a u srednjim školama se govorilo latinski, mađarski ili njemački. Zato je među najviše školovanim građanima iz redova Hrvata bilo najviše onih koji su o sebi govorili da su "bunjevačkog" ili čak općenito "slavenskog podrijetla". Oni su sebe najčešće smatrali Mađarima. Asimilacija je u Subotici progutala njemačke građane ali i neusporedivo brojnije Slovake. Oni koji su pohađali mađarsku školu, pretopiše se u Mađare. Neki su još i prezime mijenjali, pa im je teško otkriti podrijetlo. (Obitelj pokojnog subotičkog glumca Patakija nosila je njemačko prezime Piller, da bi ga potom promijenila u Pataki. Pisac subotičke monografije Iványi István nosio je prezime Ivanovszky. U obje se te obitelji u prošlom stoljeću govorilo njemački. Iványi u djetinjstvu nije niti znao mađarski.)

Tormásy o Bunjevcima

Tormásyjeva knjiga obuhvaća 252 stranice. Vjerojatno prateći tadašnje uvjerenje subotičkih Hrvata, Tormásy ih sistematski naziva Dalmatincima, a njihov jezik dalmatinskim jezikom. Zašto bi Subotičani i Tormásy svoj jezik nazivali dalmatinskim ako Dalmaciju nisu smatrali svojom postojbinom? I jezik im je dalmatinski zato što su iz Dalmacije podrijetlom. Tek u jednoj bilješci na 18. stanici, zatim na 102, 184. i 207. stranici jezik subotičkih Hrvata Tormásy zove bunjevačkim. Isti taj "dalmatinski" ili bunjevački "jezik" na 61. stranici zove ilirskim. Na 26. stranici spominje Bunjevku. Osim učitelja Mađara i Nijemca spominje i učitelja Ilira na 232. stranici. Na 227. stranici govori o Bunjevcima koji su školski obveznici, kao i o školi s bunjevačkim nastavnim jezikom. Tormásy razlikuje pravoslavno srpsko stanovništvo od subotičkog katoličkog stanovništva koje je govorilo "sličnim jezikom" (na 23. stranici).

Budući da je Tormásy rođen u Dušnoku, a kapelanom bio u Čonoplji, Kačmaru i Subotici, imao je prilike upoznati tadašnje Hrvate u našoj nadbiskupiji te ih je bar po njihovu podrijetlu sasvim realno nazvao Dalmatincima. Tako je naše pretke razlikovao od ostalih Slavena i nazivao ih je imenom koje jasnije upućuje na njihovu postojbinu od imena Bunjevac.

Uređuje: s. Blaženka Rudić

DJELO MARIJINO

POKRET FOKOLARA

Djelo Marijino ili Pokret fokolara rodilo se u Trentu, u sjevernoj Italiji 1943. godine. Danas broji oko 6 milijuna pripadnika svih rasa, jezika, naroda i vjera prisutnih u 182 nacije svijeta. Najvećim dijelom su kršćani katolici, ali uz Pokret prijanjaju i pripadnici drugih kršćanskih Crkava, velikih religija, kao i osobe bez određene vjerske pripadnosti, ljudi dobre volje.

Glavna karakteristika Djela Marijina je njegova osobna i istovremeno zajednička duhovnost koju nam posreduje utemeljiteljica **Chiara Lubich**, a Crkva ju je potvrdila 1964. godine.

Nastanak i duhovnost pokreta

Usred vihora Drugog svjetskog rata, Chiari i njenim prijateljicama Bog se objavljuje kao onaj koji jest Ljubav. Kako odgovoriti na njegovu beskrajnu ljubav?

Živeći njegovu Riječ!

U skloništa gdje su se danju i noću sklanjale zbog bombardiranja, mogle su nositi samo malenu knjižicu, Evanđelje. I tamo, kroz sate iščekivanja, čitale su njegove riječi i otkrivale ih u novom svjetlu, a najljepše je bilo to što su ih mogle odmah staviti u praksu.

Postoji bezbroj primjera iz toga vremena koji potvrđuju koliko je Evanđelje istinito kad ga stavimo u život: Ištite i dat će vam se; Kucajte i otvorit će vam se. Ljubite se međusobno; Ljubite svoje neprijatelje...

Jednoga dana u skloništu slučajno su otvorile u Evanđelju Isusovu svečanu molitvu Ocu: "Oče, da svi budu jedno kao što smo ti i ja jedno." Pročitavši je, osjetile su sigurnost da su rođene za tu poruku Evanđelja: dati svoj doprinos Crkvi za ostvarenje jedinstva među svima. Ta rečenica postala je snaga i temelj duhovnosti Pokreta.

Ali za ostvarenje jedinstva potreban je ključ. Otkrile su ga u Isusu raspetom i napuštenom koji na križu vapi: "Bože

moj, Bože moj, zašto si me ostavio" i sklapa ponovno jedinstvo s Bogom i među nama. Od tada otkrivamo njegovo lice u našim osobnim bolima i bolima drugih, u svim većim i manjim podjelama u svijetu i u Crkvi, nastojeći ih učiniti svojima.

Ideja novog Pokreta brzo je zaživjela. Za kratko vrijeme u Trentu je Pokret okupio više stotina pripadnika kojima je sve bilo zajedničko, a zapovijed ljubavi vrhovno pravilo života.

Širenje pokreta

Po završetku rata Pokret se počeo širiti po cijeloj Italiji, zatim po Europi i na ostale kontinente.

Srce Pokreta su fokolarini laici, muškarci i žene, posvećene osobe sa zavjetima. Oni žive u malim zajednicama, tzv. fokolarima po uzoru na nazaret-

Chiara Lubich

ekonomije, zdravstva, školstva, medicine, politike, umjetnosti...

U Pokret su uključeni mladi i djeca, Gen - nova generacija, koji žele živjeti Evanđelje u svakodnevnom životu.

U Djelu nalaze svoje mjesto i biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi i sjemeništarci.

Unutar Pokreta javljaju se još neki projekti s posebnim naglascima: Novo čovječanstvo, Nove obitelji, Mladi za ujedinjeni svijet, Djeca za jedinstvo, Nove župe itd.

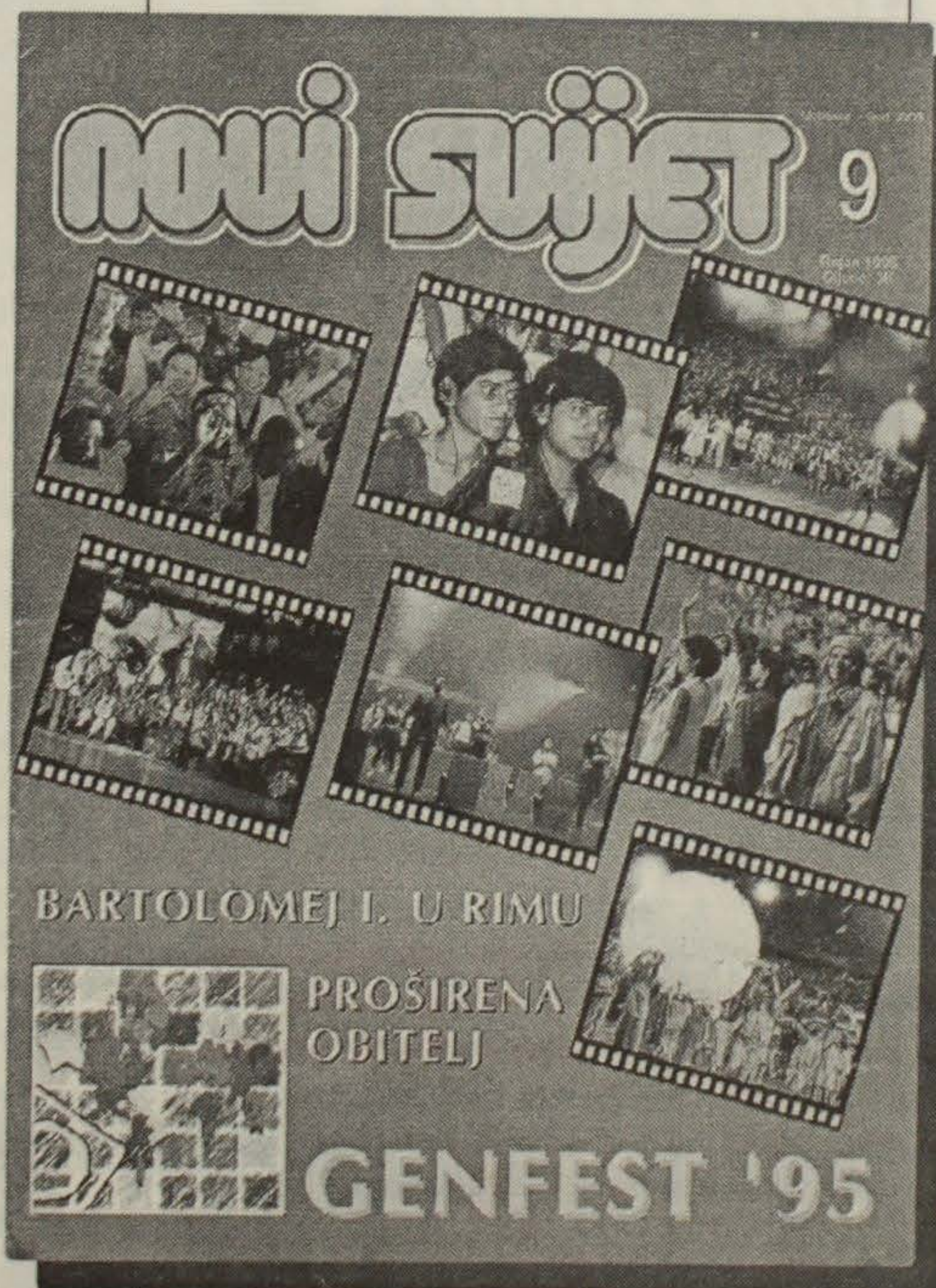
Djelo se posebno zalaže za dijalog na četiri područja: dijalog unutar Katoličke crkve, ekumenski dijalog, dijalog s drugim religijama i dijalog sa svim ljudima dobre volje.

U okviru Marijinog Djela nikla su i 24 gradića, malenih modela društva koje želi živjeti Evanđelje. Jedan od takvih gradića je i u Križevcima u blizini Zagreba.

Pokret u našoj biskupiji

U Subotičkoj biskupiji je Djelo u minijaturi prisutno u svim nabrojanim oblicima djelovanja. Djelo organizira susrete posvećene formaciji i evangelizaciji, a ostvaruje i konkretne projekte na socijalnom području: pomoć izbjeglicama i siromašnima, kumstva, sudjelovanje u ekonomiji zajedništva - novom vidu ekonomije gdje se profit stavlja u korist siromašnih.

Revija *Novi svijet* i mjesečnik *Riječ života* također doprinose širenju duhovnosti Djela i pomažu u osobnom i zajedničkom hodu na putu konkretnog življenja Evanđelja za bolji, novi, ujedinjeni svijet.

sku obitelj u kojoj je temelj Isusova stalna prisutnost. U zajednice su uključene i osobe u braku. Zatim tu je i grana volontera. To su laici koji se zalažu za preobrazbu ljudskog društva na planu rada,

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom:
"BUNJEVAČKA UŽNA"
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"
vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

Tel.: 551-045

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

URNA

Trg žrtava fašizma 1
Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

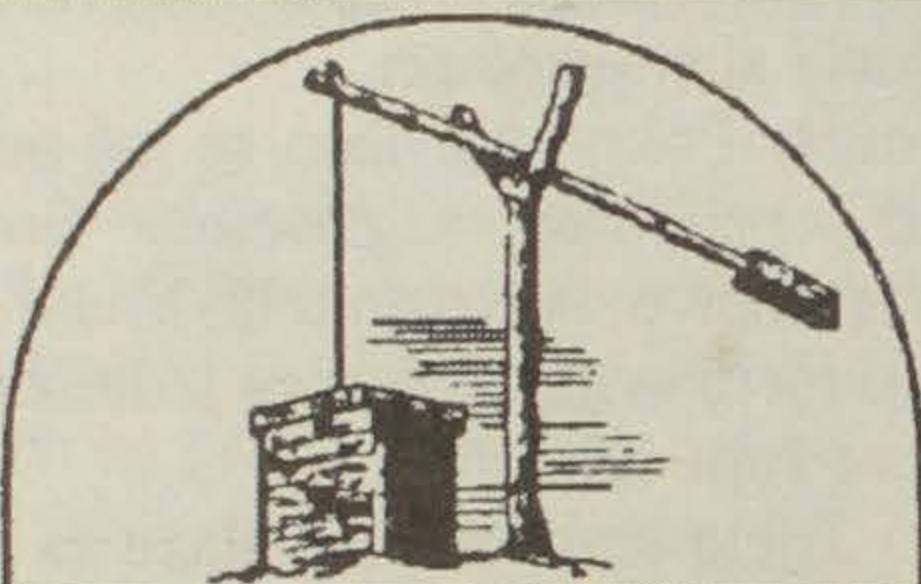
DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

Vremena
su teška.
Svaka pomoć
nam je
dobro došla.
Unaprijed
hvala svakom
darovatelju.

**DOBITNIK ZLATNOG KLJUČA NA
38 MEĐUNARODNOM SAJMU
NAMEŠTAJA U BEOGRADU**

P.T.P. "BANE" 24000 Subotica, Batinska 34,
Telefon: 24 561 187, Telefon faks: 24 561 186,
e-mail: bane@tippnet.co.yu

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SR Jugoslavija 360 dinara,
- inozemstvo - 40 DM ili 160 kuna;
- avionom 30 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R. Hrvatske
uplate mogu poslati pošt. uputnicom ili
čekom na adresu:

Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320 Kutina
R. Hrvatska - tel: 99 385 (0)44 681-272

RENAULT
Koncesionar
VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax:024/553-567

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 -13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

INTERNET

WWW.
TippNet
.co.yu

Internet provajding
Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi
(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

Čitajte nas
na WEB strani
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

Poljoprivredna apoteka

NUDIMO:

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 - 19 sati, a subotom od 8 - 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 20-966

Poznato je da je Sotona napasnik. On navodi ljude na zlo. I samog je Isusa napastovao. U isto vrijeme, međutim, u Očenašu molimo Boga: "ne uvedi nas u napast"! Tko onda zapravo napastuje: Bog ili Sotona? Zbunjuje me malo ovakva formulacija u molitvi Gospodnjoj. Molim objašnjenje.

Zoran V.T.

SOTONA - NAPASNIK

Pitanje je svakako zanimljivo i hrabro postavljeno. Htio bih u odgovoru biti dovoljno jasan, a glavni problem nije u općem dogmatskom pristupu, nego više u izričaju. Trebamo razlikovati pojmove NAPAST i KUŠNJA. Kušnjom se provjerava čovjek, njegova vjernost, pa čak i njegova ljubav. Kušnja u sebi i po sebi niti je navođenje na zlo, niti je u sebi zlo, niti je želja da se kušanoj osobi naškodi. Kušnja je naprosto jedna vrsta ispita. Najčešće ispita ljubavi. Ako dakle Bog pripušta kušnju, onda ne navodi na grijeh, niti na zlo, jer apostol Jakov posve jasno kaže: Bog ne može navoditi na zlo i ne napastuje nikoga. Ipak, vjerom znamo da Bog prepušta kušnji čovjeka i anđela pa od nje nije pošteo ni vlastitoga Sina. U kušnji i mi ljudi imamo šansu dokazati svoju vjernost, ustrajnost, jakost, dobrotu... Dakle, kušnja je naš put usavršavanja. Mogli bismo navesti nebrojene primjere kako se kroz kušnju pročišćavao čovjek, obitelj, društvo, pa i cijela ljudska povijest. I nije bez razloga nastala poslovice: Prijatelj se u kušnji prepoznaje. Ili: Na mucu se poznaju junaci. Zato, zaključimo da je kušnja gesta ljubavi, pružena šansa i želja da se iz jednoga stanja prijeđe u bolje, a nikako da se olabavi, popusti i prijeđe u gore. Prema tome, kad Bog kuša, onda je to njegov čin za nas a ne protiv nas.

Napast je već etimološki negativni izraz i označava napadanje. Imate pravo da je Sotona, kako ga je Isus nazvao, neprijatelj čovjeka. On ne može podnijeti ljubavi Božje prema grešnom čovjeku, ne može podnijeti činjenicu spasenja čovjeka i zato je otac laži i zavodnik po naravi. Kakve god mi postavili granice, obrambene mehanizme prema njemu, On će nas uvijek napadati, napastovati, jer čovjek po krštenju nije oslobođen svojih slabosti i

grešnih sklonosti. Bog nam, naime, milošću spasenja nije oduzeo slobodu. Zato je, dok smo na zemlji, i napast pripuštenje Božje, ali nije kušnja Božja, niti je želja njegova da nas đavao napastuje, nego je naša ljudska narav, slobodna i opredjeljiva za đavla, pogodno tlo napadanja. Đavlova je želja da poput njega postanemo Bogu nevjerni.

Dakle, i napast je sastavnica našega života. Ali, napast i kušnja nisu isto. Đavolske napasti se očituju izričitim navođenjem na zlo, koje on, jer je nadzemaljsko biće, izvodi nad nama znakovima i silnom moći. No, važno je znati da je Krist svojom mukom i smrću na križu, a nadalje uskrsnućem, pobijedio grijeh, zlo, đavla i smrt. Stoga se đavolskim napastima svaki krštenik, snagom Kristove prolivene krvi i snagom njegove milosti, može uspješno suprotstaviti, snagom milosti. Međutim, đavao ne napastuje direktno, sam. Puno puta nas napastuje po zlim ljudima koji su, nažalost, više ili manje odgovorno zanemarili budnost svoje savjesti i prepustili se zlu kao normalnom načinu života na koji onda žele privoliti i druge da tako misle, tako se ponašaju. I tako je nastala poslovice da trula jabuka truže zdrave jabuke ako oстане među njima. Zao čovjek da bi našao opravdanje za svoja djela, mora naći istomišljenike i zato se đavao u napastovanju čovjeka služi čovjekom.

Konačno, po apostolu Pavlu, našu je grešnu narav Krist otkupio, ali nam nije oduzeo ni slobodu, ni mogućnost griješenja, pa je izvor nekim napastima i u našoj lomljivoj i grešnoj naravi. Zato čovjek često puta, kako piše Apostol, otkriva u sebi dva zakona. Jedan koji ga navodi na dobro i drugi koji ga, u isto vrijeme, navodi na zlo. I sam Apostol nemoćno tvrdi: "Jadan li sam ja čovjek!", ali taj isti Apostol nalazi oslobođenje od napasti koja u njemu izvire zbog njegovoga grešnoga tijela, u milosti kojom Bog pobjeđuje u nama naše slabosti, po Isusu Kristu, našem Otkupitelju. Pobjeda nad grijehom i đavlom, dakle, nije naše vlastito djelo, nego plod milosti koja nam je darovana.

Dozvolite sada da vam ponovno citiram Katekizam Katoličke Crkve koji na vaše pitanje daje vrlo jasno ovakav odgovor: "Ne uvedi nas u napast! Ova prošnja seže u korijen prethodne iz Očenaša, jer su naši grijesi plod pristanka na napast. Molimo našeg Oca da nas u nju 'ne uvede'. Teško je grčki izraz prevesti jednom riječju. Riječ napast znači 'Ne dopustiti unići u'; 'Ne dopustiti da podlegnemo napasti.' 'Bog ne može biti napastovan na zlo i ne napastuje nikoga' (Jak 1,13).

Naprotiv, želi nas od nje osloboditi. Mi ga molimo da ne dopusti da krenemo putem koji vodi u grijeh. Uključeni smo u borbu 'između tijela i Duha'. Ova prošnja moli Duha razlučivanja i jakosti. Duh Sveti nam omogućuje razlučivati između kušnje nužne za rast unutarnjeg čovjeka, što vodi k prokušanoj kreposti (Rim 5,3-5) i napasti koja vodi u grijeh i smrt. Moramo također razlikovati što je 'biti napastovan' a što je 'pristati na napast'. Konačno, dar razlučivanja razobličuje varku napasti: Prividno njezina je ponuda 'dobra, zanimljiva, za oči poželjna' (Post 3,6), a u stvari, plod je smrt. (KKC, 2846)

"Međutim, borba i pobjeda nisu mogući bez molitve. Svojom je molitvom Isus svladao napasnika. U početku i u završnoj borbi agonije. Ovom prošnjom našem Ocu, Krist nas sjedinjuje sa svojom borbom i agonijom. U zajedništvu s njegovom, postojano se naglašava budnost srca. Budnost je 'čuvarica srca'. Isus moli Oca 'da nas čuva u svom imenu' (Iv 17,11). Duh Sveti nastoji da nas bez prestanka potiče na tu budnost. Ova molitva dobiva sav svoj dramatski značaj u odnosu na konačnu kušnju naše zemaljske borbe. Ona moli ustrajnost do kraja. 'Evo dolazim kao tat. Blaženi koji bdiju' (Otk 15,16)". (KKC, 2849).

Eto, to znači ne uvedi nas u napast!

Mr. Andrija Kopilović

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvećari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvećari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

**PROMOCIJE KNJIGE VLČ. LAZARA NOVAKOVIĆA
"PISMO (A) ISUSU"**

Subotica, vjeronaučna dvorana župe sv. Roka
13. 02. u 19 sati

Sombor

Prostorije KUD-a "Vladimir Nazor" ("Hrvatski dom")
20. 02. u 19 sati

Subotica - Sv. Rok

OBITELJSKI SUSRETI - POKLADNA ZABAVA

16. 02. 2001. u 20 sati

Komedija Đule Milodanović:
"SLOŽNA OBITELJ I KOMŠIJE"

"ZVONIKOVI" DANI

Da bismo pomogli daljnje izlaženje "Zvonika",
priređujemo dvije humanitarne priredbe, zahvaljujući
dobroti "glumaca" i tamburaša:

25. 02. 2001. u 19 sati

TAMBURAŠKO VEČE

- svoj nastup su do sada potvrdili:

"NEVEN", "HAJO", "BISERI", "RAVNICA",
"DILBERI" i solistica ANTONIJA PIUKOVIĆ

10. 03. 2001. u 19 sati

BAČ BONINE MIŠKULANCIJE

(komedija)

u izvođenju Dramske sekcije HKPD "Matija Gubec"

*Kupovinom ulaznice po cijeni od 50 dinara
produžit ćete život našem ZVONIKU. Hvala!*

Prije godinu dana, 25. 01. 2000. godine, poslije
kratke i teške bolesti, u Starom Žedniku preminuo
je naš dragi brat, stric i ujak

BARTUL MILODANOVIĆ
(1929-2000)

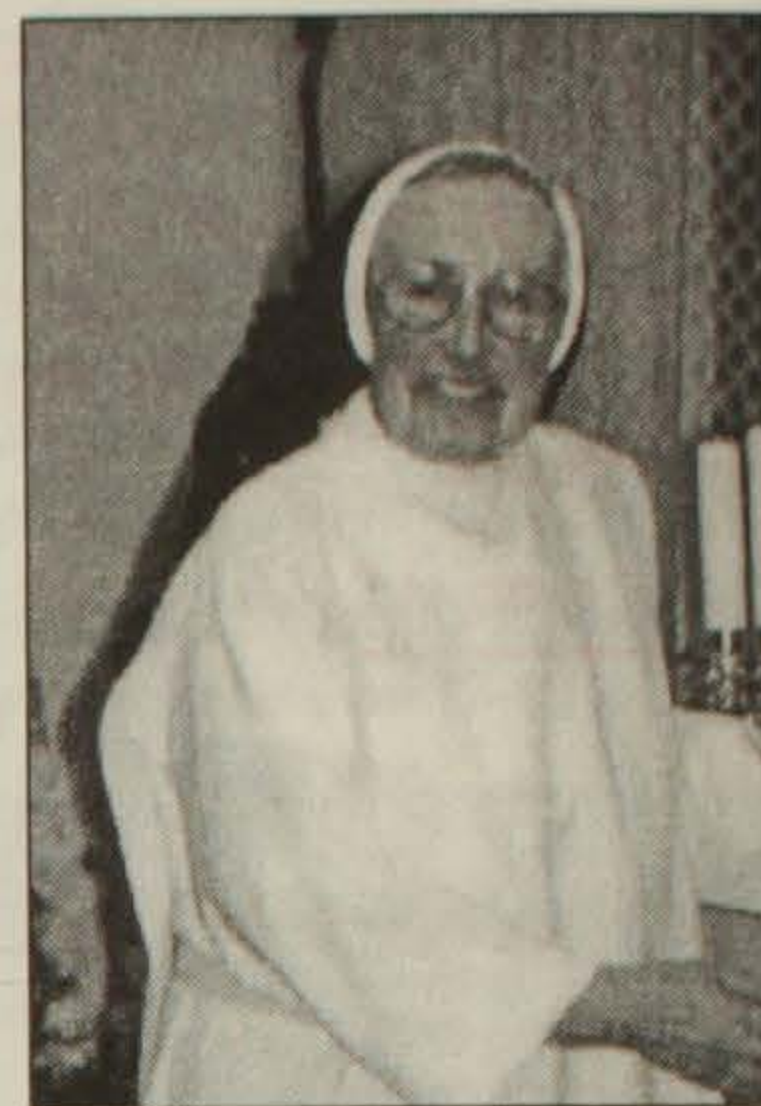
Pokopan je na groblju u Starom Žedniku,
27. 01. 2000.

Sa zahvalnošću ga se sjećamo i molimo za njega:
brat PERE sa suprugom DOMINIKOM, sestre: S. M. JO-
SIPA i ROZA s mužem IVANOM; snaja BARA, nećakinje
TEREZA, MARICA i IVANKA s obiteljima; nećaci: TOMISLAV i
MIRKO s obiteljima te šogor NACO.

UMRLA

S. M. JOSIPA JULIJANA VIDAKOVIĆ

Dugi je bio životni vijek naše
s. Marije Josipe. Započeo je davne
1912. god. u Subotici, u dijelu grada
zvanom Ker. Svjetlo dana ugledala
je naša sestra 30. prosinca po ocu
Alojziju i majci Alojziji dobivši kr-
sno ime Julijana. Otac je otišao u
rat i nije se vratio. Majka je umrla
vrlo mlada od tuberkuloze. Tako je
Julijana još u djetinjosti dobi krenula
u život bez majčine i očeve si-
gurnosti i oslonca. Imala je još dvije
sestre. Veronika, redovničkim ime-
nom s. Tereza, dominikanka, pre-
minula je u Zagrebu 1966., a Cila,
dominikanska trećoredica, prešla je u vječnost 1995. god. S. M. Josipa sama je kročila k zalazu svoga života, bez svojih najbližih po krvi i znala je to s tugom spomenuti.

No, Kongregacija sestara dominikanki postala je njena druga obitelj. U redovničku zajednicu stupila je 1927. god., godinu dana nakon svoje sestre Veronike. Odijelo Reda primila je 1928., prve redovničke zavjete položila 1929., a doživotne 1935. godine. Nakon novicijata završila je učiteljsku školu u Sarajevu. Tijekom II. svjetskog rata radila je u dječjem domu u Vignju, na Pelješcu. Živjela je i radila u našim zajednicama u Korčuli, Zagrebu, Splitu, Kostelu, Tavankutu, a posljednjih 15 godina u Subotici. Vršila je službu vrhovne savjetnice, priore i mjesne starije.

Imala je naša s. M. Josipa čvrstu i živu vjeru, gajila je zdravu i duboku duhovnost, njegovala brižno svoj odnos s Bogom u molitvi i kontemplaciji. Voljela je svoju Kongregaciju, ljubila svoj narod, posebno na ovim prostorima. Skupa sa svojom sestrom Terezom presadila je dominikanske mladice na ove prostore. Ugradila je svoje najbolje i najljepše u ove temelje. Katehizirala je i svjedočila svojim uzornim životom. Pratila je zvanja koja su ovdje nicala i upućivala ih na izvore Kongregacije. Izdržala je mnoge kušnje, pobijedila mnoge nevolje. Od njih nije bila pošteđena ni u svojim posljednjim godinama i danima ovozemaljskog života.

Draga naša s Marija Josipa,

Vjerujemo da je Bog odvaguo vaša djela i našao da ste ga dostojni. Prokušao vas je kao zlato u vatri i vjerujemo da ćete sjati kao zvijezda, navijeke, u svu vječnost. Molite za nas koji ostajemo, molite za svoj narod, molite za nova zvanja, molite da se sačuvaju temelji. Od nas neka vam bude topli ljudski i sestriński HVALA, a od Boga vječni mir i nagrada.

(Govor s. M. Blaženke Rudić na grobu)

S. M. Josipa sahranjena je 2. 02. 2001. godine na subotičkom "Senčanskom groblju". Sprovodne obrede predvodio je subotički biskup mons. Ivan Pézses uz sudjelovanje župnika Istvána Dobajja, desetak svećenika, brojnih vjernika i redovnica među kojima je bila i vrhovna glavarica sestara Dominikanki, s. Katarina. Prigodnu propovijed održao je Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Stamparija "PRINTEX", Stipe Grgića 58, Subotica, Tel.: 024/554-435.

VELIKO PRELO 2001.

Branka Bašić Palković - najljepša prelja; Sonja Vukov - prva pratilja
i Pavla Ivanković - druga pratilja na Velikom prelu 2001.

Drugonagrađena pjesma

PROBUDI SE U KUTU

O preljo, isprela si nam naše drago ime,
ljubav materinsku ulila u naše grudi,
odnijhala nas draga prolića i ciče zime -
proštenja, pričesti, krizme i - dobri ljudi.

O preljo, isprela si nam i našu sudbinu,
komad džočica bila, ravnice i polja zlatna,
zagledani u našu Vilu, u dragu Domovinu,
u ova žita, naših pređa sukneni platna.

O preljo, isprela si nam osmijeh i radost,
uz tebe sačuvali divan, uz Isukrsta viru,
ona nam dala nadu, a mi njoj svoju mladost -
nikom sudili, jer imali smo ljudsku miru.

O preljo, isprela si nam za barjak niti,
mojeg roda srebro jest ljudska dobrota,
stoga mi jesmo i mi smo morali biti -
ures našem rodu dragom tolika ljepota.

O preljo, slušamo kako se tvoje srce vrti,
vreteno je sakupilo tolike naše ruke,
prohujao je s vitrom ovaj život škrti -
al imamo uvijek srca svoga zavičajne luke.

O preljo, zaustavi za bolje dane vlak,
i našoj dici triba što svoj dicit svita,
nije dovoljno samo: sunce, voda i zrak -
već da nestane s obzorja što davi i smeta.

O preljo, u papirima o jednakosti piše,
a mi bi da ona živi i ode među nama,
uz našu vridnoću da raste, cvata i diše -
a ne da nas vara, pokrštava i slama!

Josip Brdarić, Sonta

Bela Ivković, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" (treći s lijeva) poveo je kolo

Eva Kovačević za najljepšu "preljsku pismu"
dobila je umjetničku sliku

Najljepša "preljska pisma" na Velikom prelu 2001.

PISMA O PRELU

Tamburice - diko naša,
zasviraj nam nek se ore
pisme naše,
pisme snaša i salaša,
fijakera i čardaka.

Zasviraj nam kolo naše,
neka kolo prelja vodi,
a u kolu priveliku
ajde igra i podvikuj:
"Malo nas je al smo dični,
nasmijani, nesebični".

Divojke nam lipe, mlade,
ponosne ko odabrane.
Šuška svila dok je nose,
a tek kose!

Pletenice u dva reda -
sve odreda
pa momcima uzdah mame.

A tek momci!
Svi bez mane,
šeširima pogled kriju
tamburašu dovikuju:
"Sviraj, sviraj, nemoj stati
dok se zora ne uvati"!

Održimo običaje -
neka traju dok je svita,
neka traju dok je vika,
dok je zvona i zvonika
nad ravnicom što se čuju,
klasja žita i kopita.

Fala vama, stari naši,
što nikada niste dali
da nestanu običaji.

A sad sviraj, tamburašu,
i pokidaj žice tanke,
nek domaćin vino lije,
nek se naše kolo vije,
nek se igra, nek se piva,
"nek se svaki divi, nek se znade
da Bunjevac živi"!

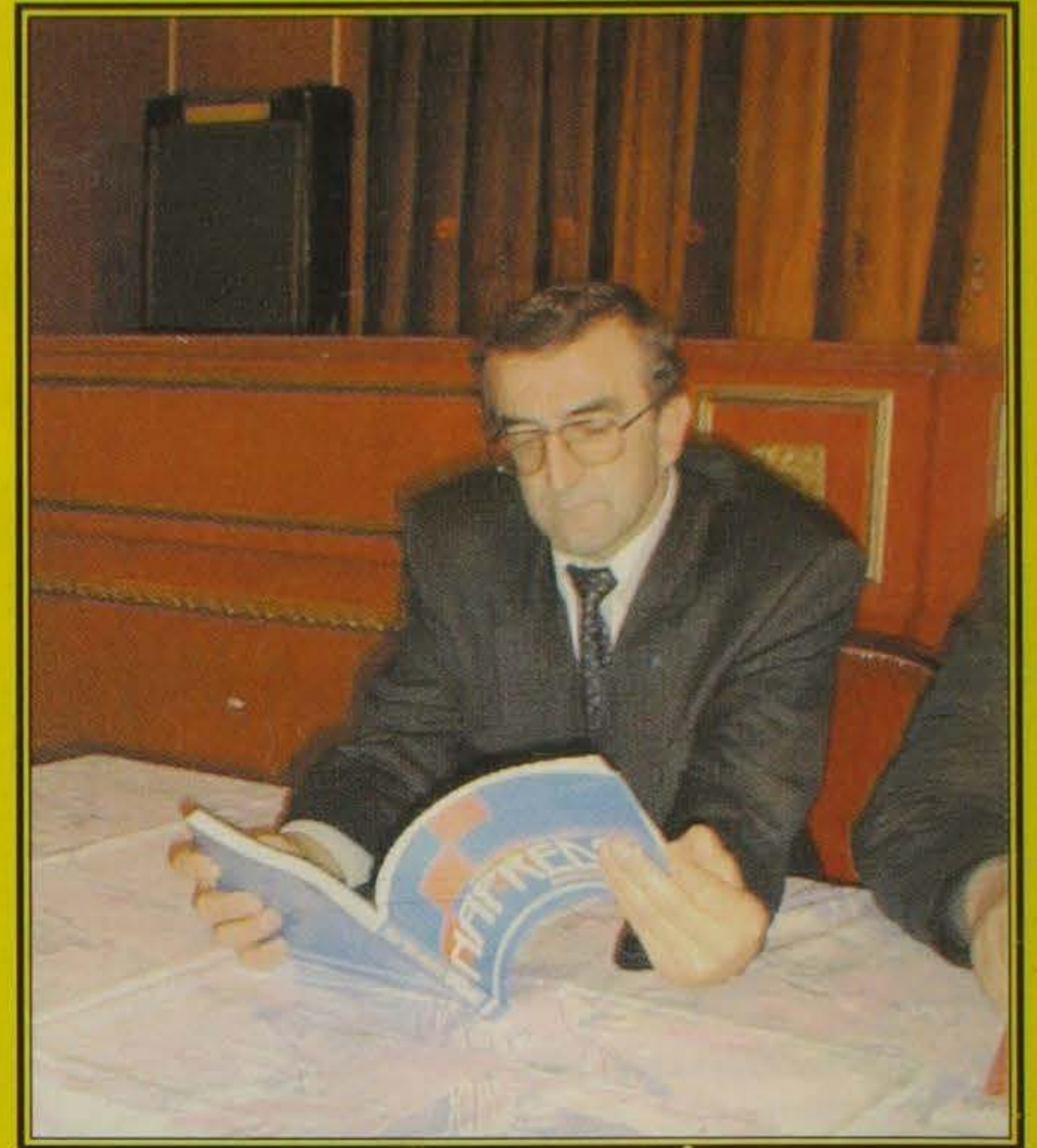
Eva Kovačević

Od Zvonika do Zvonika u boji

Biskup Péntes pozdravlja kardinala Tettamanzia

dr. Franjo Topić na X. "Razgovoru"

S. Emila s predstavnicima američke Katoličke službe za pomoć

Krštenje djece u Senti

*Predsjednik Skupštine grada Zagreba g. Hill (u sredini)
u HKC "Bunjevačko kolo"*

G. Hillu uspomena na susret u Subotici